

Ruokaviraston tilinpäätös vuodelta 2022

Sisällysluettelo

1 Toimintakertomus	3
1.1 Johdon katsaus.....	3
1.2 Tuloksellisuus.....	5
1.3 Vaikuttavuus	10
1.3.1 Toiminnan vaikuttavuus.....	10
1.3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus.....	13
1.4 Toiminnallinen tehokkuus	15
1.4.1 Toiminnan tuottavuus.....	17
1.4.2 Toiminnan taloudellisuus.....	18
1.4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	19
1.4.4 Yhteistoiminnan kustannusvastaavuus.....	21
1.5 Tuotokset ja laadunhallinta	21
1.5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	21
1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	22
1.6 Tilinpäätösanalyysi.....	32
1.6.1 Rahoituksen rakenne	33
1.6.2 Talousarvion toteutuminen	33
1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma.....	35
1.6.4 Tase	37
1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma.....	38
1.8 Arviointien tulokset	39
1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	41
1.9.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat tiedot.....	41
1.9.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot	41
2. Ruokaviraston talousarvion toteutumalaskelma	46
3. Ruokaviraston tuotto- ja kululaskelma	54
4. Ruokaviraston tase	55
5. Liitetiedot	57
6. Allekirjoitus	75
Toimintakertomusta täydentävät liitteet 2022	76
LIITE 1. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tulostavoitteiden toteuman arviointi	76
LIITE 2. Niiden tulostavoitteita tukevien toimenpiteiden arviointi, jotka saivat arvosanaksi alle 4 sekä kaikkien erillisrahoitusta saaneiden tietojärjestelmähankkeiden arviointi.	88
LIITE 3. HO-rahoitusta saaneiden hankkeiden toteuma	91
LIITE 4. Siirto- ja sijoitusmenojen toteumat vuonna 2022	95

1 Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Ruokavirasto onnistui hoitamaan hyvin tärkeimmät yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteensa elintarviketurvallisuuden, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin, kasvi- ja eläinterveyden sekä maatalous- ja maaseudun kehittämistukien tehtävälueilla vuonna 2022. Ruokajärjestelmän toimintaan heijastuivat edelleen koronapandemian hoidosta aiheutuneet muutokset ja työvelka sekä Venäjän Ukrainaan aloittaman hyökkäyssodan moninaiset vaikutukset. Virasto osallistui aktiivisesti näiden yhteiskunnan turvallisuutta ja toimintakykyä koettelevien haasteiden ratkaisemiseen. Kriisitehtävien hoitamisen keskellä virastolle osoitettujen uusien tehtävien hoitaminen, EU:n uuden CAP-strategiakauden suunnittelu ja toimeenpano sekä voimakas panostaminen toiminnan digitalisointiin edellyttivät ylimääräistä asiantuntijatyötä siinä määrin, että viraston järjestelmällisesti toteuttama toiminnan sopeuttaminen määrärahojen puitteisiin samanaikaisesti hidastui. Kiireellistä työtä erityisesti yhteiskunnan kokonais- ja elintarviketurvallisuuden ja huoltovarmuuden varmistamiseen, alkutuotannon kannattavuuskriisiin ja vaikeutuneen eläin- ja kasvitautitilanteen hoitoon tehtiin paljon eri puolilla organisaatiota, jolloin mm. hyvin käynnistynyt pitkän aikavälin henkilöstö- ja rakennesuunnittelu osaamiskartoituksineen joutui antamaan tilaa akuuteille tehtäville.

Toimintaa kehitettiin monilla alueilla, joilla tuettiin maa- ja metsätalousministeriön hallinnon alan sekä hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamista ja toiminnan sopeuttamista alenevaan kehikseen valtionhallinnon taloushaasteet huomioiden. Viraston ja toimialan riskienhallintaa ja varautumista vahvistettiin yhteistyössä muiden turvallisuusviranomaisien ja yhteistyökumppanien kanssa, prosessi- ja laatutyötä tiivistettiin, henkilöstön työhyvinvointia ja työnantajatoimintaa parannettiin ja hallintoa kehitettiin valtiokonsernin uusien strategioiden mukaisesti. Ruokavirasto osallistui myös aluehallinnon uudistamistyöhön. Virasto laati ensimmäisen tietotilinpäätöksen sekä käynnisti kestävä kehityksen suunnittelun kokoamalla ensimmäisen vastuullisuusraporttinsa, jossa kuvattiin viraston oman toiminnan ja eri tehtävälueiden vaikutuksia YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin.

Maatalouspolitiikan toimeenpanossa meneillään oli neljä työkokonaisuutta: CAP-kauden 2014–2020 sulkeminen, vuosien 2021–2022 siirtymävaiheen ja EU:n elvytyspaketin toimeenpanot sekä uuteen strategiakauteen valmistautuminen. Virasto onnistui hyvin EU:n yhteisen ja kansallisen maatalouspolitiikan toimeenpanossa maatalous-, maaseudun kehittämis- ja markkinatukien tehtävälueilla. Maksajavirastotehtävät hoidettiin tehokkaasti, tuet maksettiin oikein ja ajallaan ja ulkopuolisten arviointien mukaan maksajaviraston varainhoito toimi hyvin. Onnistumista tukivat toimivat tietojärjestelmät, laadukkaat sähköiset asiointipalvelut ja aktiivinen asiakasviestintä. Tehtävien merkitys korostui, kun maatilojen taloudellinen kannattavuus heikkeni tuotantopanosten jyrkän hinnannousun takia.

Ruokavirasto osallistui aktiivisesti CAP27-kauden kansallisen strategian valmisteluun. Viraston asiantuntijat vaikuttivat Euroopan komission sääntöjen mukaisuustarkastuksissa niin, että Suomeen kohdistuneet rahoitusoikaisut pysyivät maltillisina. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman sidonta- ja maksatusprosentit olivat EU:n kärkipäätä. Maaseutuverkoston toiminta oli vireää ja paikallista toimintaa edistettiin aktiivisesti. Maaseutuohjelman ja elvytyspaketin rahoituksella tuettiin useita bioenergiakohteita, mikä edisti maaseudun

vihreää siirtymää. LUMO-projektissa tuotettiin tietopaketteja maataloustuotannon monimuotoisuudesta ja tuettiin asiantuntijoiden verkostoitumista. Ruokavirasto oli aktiivisesti rakentamassa myös rakennerahastokauteen sisältyvän ESR+ -vähävaraisten avun ohjelmaa. Suomi oli maaseudun kehittämisessä EU:n kärkikastia ja lisäksi maaseuturahaston kansainvälisiä hankkeita Suomessa oli eniten koko EU:ssa.

Elintarvikeketjun toimintaan vaikutti voimakkaasti Ukrainan sota ja sitä seuranneet Venäjän talouspakotteet, erityisesti vaikutukset elintarvikkeiden ja maataloustuotteiden tuontiin ja vientiin. Puun tuonnin loppumista Venäjältä seurasi puun rajatarkastusten loppuminen. Ukrainalaisten pakolaisten tuomien lemmikkieläinten kohdalla tehtiin poikkeus EU:n tuontivaatimuksista ja lemmikkien tuonnin valvonnan lisätehtävien hoitoon tarvittiin talkoohenkeä. Loppuvuodesta Venäjälle menevät kauttakuluerät aiheuttivat lisätyötä. Sodasta aiheutuneet akuutit tilanteet hoidettiin virastossa onnistuneesti.

Elintarvikeketjun rikollisuuden torjuntaan ja selvittämiseen panostettiin vuoden aikana merkittävästi ja tällä tuettiin menestyksekkäästi koko valvontaketjun toimintaa. Elintarvikevientiä pystyttiin edelleen edistämään. Eläintautitilanne jatkui maassamme haastavana, mutta vakavien eläintautien jatkoleviäminen sekä afrikkalaisen sikaruton maahantulo torjuttiin onnistuneesti. Todettujen vaarallisten kasvintuhoojien osalta tilanne oli hyvin hallinnassa, vaikka vuonna 2022 todettiin tomaatin ruskokurttuvirusta ensimmäisen kerran Suomessa.

Elintarvikeketjun uudistetun lainsäädännön toimeenpano, ohjeistaminen ja kouluttaminen jatkuivat monella sektorilla, uusimpina alueina luomutuotantoa, eläinten terveyttä ja lannoitteita koskevat säädökset. Ohjeistus on joiltain osin myöhässä, koska samaa asiantuntemusta tarvittiin akuuttien kriisien hoitamiseen. Työtehtävien lisääntyminen ja taloustilanteen heikentyminen edellyttivät voimakasta tehtävien priorisointia.

Ruokaviraston laboratoriot toimivat suunnitellusti. Akkreditoinnin piiriin saatiin uusia menetelmiä, joiden pätevyys ja tulosten kansainvälinen vertailukelpoisuus osoitettiin. Samanaikaiset eläintautiepidemiat sekä kasvintuhoojatapaukset työllistivät, mutta laboratorio pystyi tarjoamaan keskeiset palvelut tavoiteajassa. Toiminnan tehostamiseksi ja turvaamiseksi tehtiin organisaatiomuutoksia ja toimitilayhteistyötä selvitettiin yhteistyökumppanien kanssa. Turkistarhojen koronatestaus EU:n vaatimusten mukaisesti jatkui.

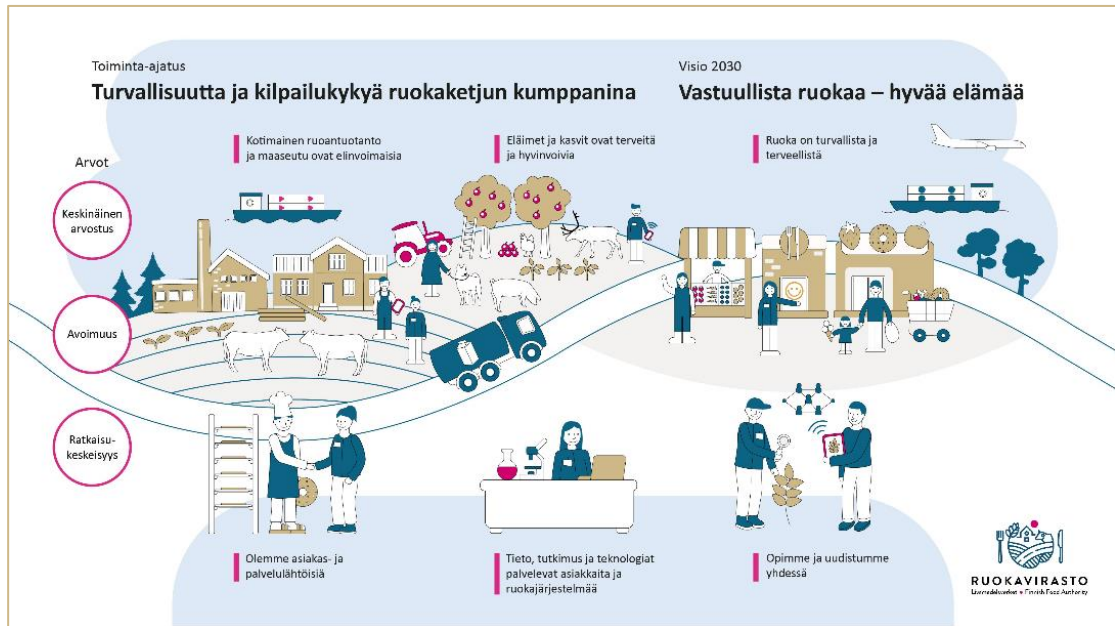
Ruokaviraston tietojärjestelmien saatavuudessa ei havaittu merkittäviä poikkeamia. Asiakasvirastoille tuotettavat IT-asiantuntijapalvelut tuotettiin sovitusti. Tietojärjestelmien kehittäminen oli varsin aktiivista, mutta perustehtävien lisääntyneen työmäärän ja akuuttien tehtävien hoitamisen takia asiantuntijoiden työpanos järjestelmäkehitykseen oli riittämätöntä, eivätkä kaikki tavoitteet toteutuneet aikataulussaan. Lisäksi osaavan henkilöstön saantiin liittyvät haasteet viivästyttivät osaltaan tietojärjestelmien kehittämisestä. Mittava järjestelmäkehitys on vuosien kuluessa tuottanut suuren tietojärjestelmäkokonaisuuden, jonka ajan tasalla pitäminen edellyttää kasvavaa työmäärää ja rahallista panostusta. Keskusvirastona Ruokavirasto vastaa useita alue- ja paikallisviranomaisia palvelevasta järjestelmäkokonaisuudesta, mutta rahoitus ei ole pysynyt tässä kehityksessä mukana. Tästä syystä on riskinä, että tietojärjestelmäkokonaisuuden ylläpitoon tarvittavat resurssit vaarantavat perustehtävien ja akuuttien kriisitehtävien hoidon.

1.2 Tuloksellisuus

Ruokaviraston strategian toimeenpano

Ruokaviraston strategian (kuva 1) toimeenpanoa jatkettiin aktiivisesti vaikuttavuus- ja mahdollistajapäämäärien tiimeissä.

Kuva 1. Ruokaviraston strategia 2020–2030.

Kotimainen ruoantuotanto ja maaseutu ovat elinvoimaisia

Kotimainen ruoantuotanto ja maaseutu ovat elinvoimaisia -päämäärätiimissä järjestettiin sekä viraston sisäisiä että sidosryhmille suunnattuja tapahtumia. Henkilöstöä kannustettiin osallistumaan strategian teemaryhmien työhön ja henkilöstön näkemyksiä ja ehdotuksia päämäärän saavuttamiseksi koottiin. Ruokavirasto järjesti kaksi webinaaria, joista ensimmäinen käsitteli ruoantuotannon ja maaseudun elinvoimaisuuden merkitystä huoltovarmuudelle. Toiseen webinaariin kutsuttiin mukaan Suomen europarlamentaarikkoja kertomaan näkemyksiään kotimaisen ruoantuotannon ja maaseudun elinvoimaisuuden merkityksestä Suomelle. Webinaarit onnistuivat mainiosti, keräsivät laajat osallistujajoukot ja tuottivat paljon käyttökelpoisia ajatuksia Ruokaviraston strategiatyöhön. Webinaarien osallistujamäärien ja osallistujilta saadun palautteen perusteella voidaan arvioida, että asiakkaat hyötyivät saamistaan tiedoista. Erityisesti huoltovarmuuswebinaariin ilmoittautui nopeasti suuri määrä osallistujia, mikä kuvaa aiheen ajankohtaisuutta pian Venäjän hyökkäyssodan alkamisen jälkeen.

Eläimet ja kasvit ovat terveitä ja hyvinvoivia

Vakavien eläintautien osalta Suomen tautitilanne kävi haastavammaksi, koska maassamme todettiin mm. korkeapatogeenista lintuinfluenssaa ja IHN-tautia. Myös afrikkalaisen

sikaruton leviämisen riski maahamme on merkittävä. Tähän mennessä todettujen vakavien eläintautitapausten torjunta on kuitenkin onnistunut, eivätkä taudit ole asettautuneet pysyvästi tuotantoeläimiimme. Antibioottiresistenssitilanne eläimissä ja elintarvikkeissa säilyi Suomessa hyvänä. Vaarallisten kasvintuhoojien osalta todettujen tautitapausten hallinta ja leviäminen estettiin menestyksekkäästi. Vuonna 2022 maassamme todettiin ensimmäisen kerran tomaatin ruskokurttuvirusta. Eläinten hyvinvoinnin taso pysyi ennallaan ja valvontaa pystyttiin suuntaamaan riskiperusteisesti.

Ruoka on turvallista ja terveellistä

Elintarviketurvallisuus Suomessa säilyi hyvällä tasolla. Viime vuosina on vahvistettu toimenpiteitä elintarvikeketjun rikollisuuden torjuntaan ja tuotteiden markkinoilta takaisinvetojen hoitamiseen. Elintarvikeketjun toimijat pystyvät pääsääntöisesti hyvin hallitsemaan elintarvikkeisiin liittyviä riskejä. Ruoan terveellisyyden suhteen ollaan menossa kielteisempään suuntaan. Ruoan hinnan nousun ja kuluttajien taloudellisten haasteiden takia vaikuttaa siltä, että monet kuluttajat käyttävät entistä vähemmän kasviksia ja kalaa toisin kuin ravitsemussuosituksen mukaan olisi suotuisaa.

Olemme asiakas- ja palvelulähtöisiä

Ruokaviraston asiakkaat olivat pääosin tyytyväisiä Ruokaviraston palveluihin. Ruokavirastossa panostettiin asiakaskeskeisen kehittämisen mallin luontiin, Lean-ajattelun vahvistamiseen, asiakkaiden osallistamiseen palvelumuotoilun keinoin ja asiakaskokemuksen mittaamisen kehittämiseen. Asiakaskeskeisen ajattelun vahvistamiseksi ja käytännön työkaluiksi luotiin Ruokaviraston palvelumuotoilumetsä, josta ruokavirastolaiset saavat vinkkejä ja apuja asiakkaiden osallistamiseen ja yhteiskeittämiseen. Verkkoasioinnin kattavuus vaihtelee viraston asiointipalveluissa, mutta sen osuus kasvoi aikaisempiin vuosiin verrattuna. Jatkossa resurssien niukkuus vaikuttaa sähköistettävien palveluiden määrään. Palvelujen parantamiseksi uudistettiin viraston viestinnän linjauksia, erityisesti verkkoviestinnän vaikuttavuuden parantamiseksi, ja laadittiin linjaukset sosiaalisen median viestintään tavoitteena viestinnän parempi tavoitettavuus sosiaalisessa mediassa ja viestintätöiden kehittäminen. Ruokaviraston internet-sivujen uudistus eteni suunnitellusti.

Tieto, tutkimus ja teknologiat palvelevat asiakkaita ja ruokajärjestelmää

Virasto oli merkittävä tiedon tuottaja, jonka tietoja raportoitiin mm. kansalaisille, asiakkaille, ministeriöille ja muille viranomaisille sekä EU:n virastoille ja tutkimuslaitoksille. Virasto laajensi tiedon avaamista analytiikkaportalissa. Tieteellisen tutkimuksen tulokset julkaistiin lähes yksinomaan avoimissa julkaisusarjoissa. Julkaisutiedot siirrettiin Justus-julkaisutietojen tallennuspalvelun kautta kansalliseen tietosisällöltään laajenevaan tutkimustietovarantoon, johon virasto tuottaa aktiivisesti tietoa. Lisäksi tutkimusta tehdään tunnetuksi ja saataville myös välittämällä sitä Finna-hakupalveluun ja Heldaan¹. Justus-tallennuspalvelussa otettiin syksyllä käyttöön tutkimusaktiiviteettien tallennuspalvelu, josta tiedot siirtyvät vuonna 2023 tutkimustietovarantoon. Teknologiaympäristön uudistamishanketta vietin eteenpäin ja

¹ Helsingin yliopiston digitaalinen arkisto

osana hankekokonaisuutta, viraston pilvistrategia hyväksyttiin keväällä. Tiedolla johtamista ja siihen liittyvää tietopolitiikkaa sekä tiedon kokonaishallintaa kehitetään vaihteittain.

Opimme ja uudistumme yhdessä

Oppimista ja uudistumista kehitettiin useilla projekteilla niin, että henkilöstöä otettiin laajasti mukaan työhön. Voimavarojen suunnittelun kannalta merkityksellinen hanke oli henkilöstö- ja rakennesuunnitelman valmistelu, joka käynnistyi henkilöstörakenteen kuvaamisella ja pilottoimalla DIGI-toimintakokonaisuutta osaamiskartoitustyössä. Yhteisöllisyyttä lisääviä sekä mm. hybridityöhön liittyviä uusia toimintatapoja pohdittiin kutsumalla koko henkilöstö työpajoihin. Virastossa tehtiin CAF-itsearviointi. Sen ja VMbaro-tulosten avulla tunnistettiin toiminnan kehittämiskohteet.

Osaavan, riittävän ja työ- ja toimintakykyisen henkilöstön saamiseksi ja sitouttamiseksi panostettiin henkilöstön työkyky- ja hyvinvointijohtamiseen, esihenkilötyön kehittämiseen sekä viraston työnantajakilpailukyvyyn vahvistamiseen. Toimenpiteinä kehitettiin palkkausjärjestelmää, toteutettiin nimikeuudistus sekä uudistettiin henkilöstöltä kerättyjen työelämäkokemusten pohjalta monipaikkaisen työn linjaukset vastaamaan työelämän murroksen vaatimuksia. Lisäksi panostettiin viraston ja ruokaketjun riskienhallintaan ja varautumiseen tiivistetyssä yhteistyössä muiden turvallisuusviranomaisten ja yhteistyökumppanien kanssa, hankintatoimen uudistamiseen, toimitilahallinnon ja matkustamisen uusiin linjauksiin, prosessityöhön ja toimintatapojen tehostamiseen, valvonnan maksullisuuden ja kustannusvastaavuuden parantamiseen sekä osallistumiseen aluehallinnon uudistamiseen.

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet

Virasto käynnisti kestävän kehityksen suunnittelun kokoamalla ensimmäisen vastuullisuusraporttinsa, joka sisältää kuvauksen viraston substanssitehtäviin ja hallintoon liittyvien tehtävien yhteiskunnallisesta vaikutuksesta YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti. Henkilöstö eri puolilta virastoa osallistui vastuullisuusraportin laatimiseen. Raportti valmistui keväällä ja vuotta 2022 koskeva raportti valmistuu kuluvan vuoden huhtikuun loppuun mennessä. Vastuullisuusraportissa kuvattiin viraston toiminnasta aiheutuvaa jalanjälkeä, toimenpiteitä sen pienentämiseksi sekä viraston toiminnan kytkeytymistä YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin, erityisesti tavoitteisiin 2. Ei nälkää, 3. Terveyttä ja hyvinvointia, 8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua sekä 12. Vastuullista kuluttamista (ns. kädenjälki). Esimerkkejä viraston tehtävien kytkeytymisestä vastuullisuuden eri näkökulmiin ovat mm. viraston toimenpiteet ruokaketjun turvallisuuden ja sen myötä ihmisten, eläinten ja kasvien terveyden varmistamiseksi, ympäristön suojelemiseksi, ilmastonmuutokseen vastaamiseksi sekä eettisen toiminnan edistämiseksi ruoantuotantoketjussa samoin kuin sosiaalisen ja taloudellisen vastuullisuuden huomioiminen viraston toiminnassa. Syksyllä käynnistettiin kestävän kehityksen ohjelman laatiminen, johon kutsutaan mukaan viraston sidosryhmiä.

Tulostavoitteiden toteuma

Maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston välisessä tulossopimuksessa asetetuista tavoitteista 76,5 % toteutui suunnitellusti ja 23,5 % toteutui osittain (taulukko 1). Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteista toteutui 83 %. Voimavarojen hallinnan tavoitteista toteutui 60 % ja toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteista 67 %, mikä johtuu osittain siitä, että kyseiset tavoitteet ovat suurimmaksi osaksi pitkän aikavälin tavoitteita, joita viedään

eteenpäin suunnitelmallisesti etenevissä projekteissa. Toimenpiteistä määrällisesti eniten haasteita oli tietojärjestelmähankkeiden edistämässä. Tulostavoitteisiin kytketyistä 67 toimenpiteestä toteutui suunnitellulla tavalla 78 %, osittain 21 % ja vain yksi toimenpide, vesiviljelyrekisterin edistäminen, jäi toteutumatta, vaikka sen eteen tehtiin töitä (taulukot 1 ja 2).

Taulukko 1. Tulostavoitteiden ja niihin liitettyjen toimenpiteiden toteuma 2022. Arviointi asteikolla 1–5². Osa toimenpiteistä on kytketty sekä yhteiskunnallisen vaikuttavuuden että toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteille.

Tulostavoite /toimenpide	Arvosanan 2 saaneiden määrä (%)	Arvosanan 3 saaneiden määrä (%)	Arvosanan 4 saaneiden määrä (%)	Yhteensä (% kaikista)
Yhteiskunnallinen vaikuttavuuden tavoitteet (A-sarja) (lukumäärässä osatavoitteet, ei päätavoitetasoa)		4 (15 %)	23 (85 %)	27 (69 %)
Tavoitteisiin liittyvät toimenpiteet		5 (13 %)	33 (87 %)	38
Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet (B-sarja) (lukumäärässä B1-osatavoitteet ja muista päätavoitteet, koska niissä ei ole osatavoitteita)		2 (29 %)	5 (71 %)	7 (18 %)
Tavoitteisiin liittyvät toimenpiteet	1 (3 %)	7 (18 %)	31 (79 %)	39
Voimavarojen hallinnan tavoitteet (C-sarja)		2 (40 %)	3 (60 %)	5 (13 %)
Tavoitteisiin liittyvät toimenpiteet		3 (43 %)	4 (57 %)	7
Tulostavoitteet yht.		8 (23,5 %)	26 (76,5 %)	39
Tavoitteisiin liittyvät toimenpiteet yht.	1 (1 %)	14 (21 %)	52 (78 %)	67
Palvelulupaus			5	5

Taulukko 2. Tulostavoitteisiin liittyvien toimenpiteiden toteuma vuosina 2020–2022. Arviointiasteikko on sama kuin taulukossa 1. Osa toimenpiteistä on kytketty sekä yhteiskunnallisen vaikuttavuuden että toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteille ja taulukossa toimenpiteet on sijoitettu ensisijaiselle tavoitteelle.

Tulostavoitteisiin liittyvien toimenpiteiden toteutuminen	Yhteiskunnallinen vaikuttavuus			Toiminnallinen tuloksellisuus			Voimavarojen hallinta			Toimenpiteitä yhteensä		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Tavoite on ylitetty (5), kpl (%)				3 (15%)						3 (5 %)		
Tavoite on saavutettu (4), kpl (%)	23 (79%)	37 (90%)	33 (87%)	12 (60%)	14 (70%)	31 (79%)	8 (100%)	11 (100%)	4 (57%)	43 (75%)	60 (86%)	52 (78%)
Tavoite on toteutunut osittain (3), kpl (%)	6 (21%)	4 (10%)	5 (13%)	4 (20%)	6 (30%)	7 (18%)			3 (43%)	10 (18%)	10 (14%)	14 (21%)
Tavoite ei ole toteutunut (2), kpl (%)				1 (5 %)		1 (3 %)				1 (2 %)		1 (1 %)
Tavoitteesta on luovuttu (1), kpl (%)												
Toimenpiteiden lkm	29	41	38	20	20	39	8	11	7	57	70	67

² Arviointiasteikko: 1. Tavoitteesta on luovuttu; 2. Tavoite ei ole toteutunut; 3. Tavoite on toteutunut osittain; 4. Tavoite on saavutettu; 5. Tavoite on ylitetty.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuustavoitteiden toteuma

Hallinnonalan strategian yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteiden toteumasta, jotka on tulossopimuksessa asetettu Ruokaviraston tulostavoiteiksi, on kuvaus luvussa *1.3.1 Toiminnan vaikuttavuus* sekä yksityiskohtaisesti toimintakertomusta täydentävässä liitteessä 1. Suuri osa (87 %) tavoitteille asetetuista toimenpiteistä toteutettiin suunnitellusti (arvosana 4). Keskeisiä toimenpiteitä olivat uuden lainsäädännön toimeenpanosta, ohjeistamisesta, kouluttamisesta ja viestimisestä huolehtiminen, joita tehtiin aktiivisesti, mutta kaikilta osin suunnitelmissa ei pysytty johtuen mm. erilaisten kriisien ja erityistilanteiden hoitamiseen tarvituista resursseista (ks. liite 2). Maatalouden viljelijätukien, maaseudun kehittämistukien, markkinatukien sekä muun varainhoidon osalta tulevan CAP-kauden viestintä oli aktiivista siinä määrin kuin oli mahdollista ohjeistusta ja viestintää sisällöstä tuottaa. Uuden kauden kansallisten säädösten valmistuminen venyi loppuvuoteen ja osittain vuodelle 2023, joten niistä ei voitu vielä paljon kertoa.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteille asetettiin ensimmäisen kerran tunnuslukuja vuoden 2022 tulossopimuksessa. Taulukossa 3 on esitetty tunnuslukujen arvioinnin yhteenvedo. Pääosa tunnusluvuille asetetuista tavoitteista saavutettiin. Liitteessä 1 on esitetty kaikkien tunnuslukujen aikasarjat ja numeeriset arvioinnit sen tulostavoitteen kohdalla, johon tunnusluku on kytketty.

Taulukko 3. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tulostavoitteille asetettujen tunnuslukujen yhteenvedo. Arviointiasteikko on sama kuin taulukossa 1.

Arvosana				Yhteensä
2	3	4	5	
3 (6,8 %)	7 (15,9 %)	34 (77,3 %)	1 (2,3 %)	45

Toiminnallisen tuloksellisuuden tulostavoitteiden toteuma

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteita edistettiin melko hyvin ja arvosanan 4 sai 71 % tavoitteista. Toteuman analysointi on esitetty luvussa *1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu* sekä toimintakertomusta täydentävissä liitteessä 2. Laboratorio- ja tutkimustoimintaan sekä tiedolla johtamiseen liittyvissä toimenpiteissä onnistuttiin hyvin ja myös asiakkuustyössä edistytettiin pienin askelin, mutta suunnitellusti. Pilvistrategia valmisteltiin ja riskienhallinnan menettelyt uudistettiin. Digitalisaatiota edistettiin, mutta mittavat tietojärjestelmähankkeet kohtasivat erilaisia haasteita ja osassa niistä tehtäviä siirrettiin myöhemmäksi. Valmius- ja varautumissuunnitelmia päivitettiin huomioiden sekä koronapandemiasta opitut asiat että Venäjän hyökkäyssodan esiin tuomat vaatimukset. Riskienhallintaa systematisoitiin ja yhtenäistettiin. Riskienhallintaa ja valmius- ja varautumisasioita koskeva työ jatkuu viraston sisäisesti ja lisäksi tavoitteena on vahvistaa toimialan viranomaisketjun kokonaisuutta ja yhteistyötä valtakunnallisesti.

Voimavarojen hallinnan tulostavoitteiden toteuma

Voimavarojen hallinnan tulostavoitteiden arviointi on esitetty luvussa *1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu* sekä toimintakertomusta täydentävissä liitteessä 2. Näistä tulostavoitteista 60 % ja tavoitteille kytketyistä toimenpiteistä 57 % toteutui hyvin

(arvosana 4). Henkilöstön rakennesuunnittelu ja osaamiskartoitus sekä kriittisten tehtävien määrittely ja tehtävien priorisointi käynnistettiin tukemaan suunnitelmia, joita tarvitaan mm. laajan eläköitymisen ja rahoituskehyksen vaikutusten huomioimiseksi jatkossa. Henkilöstö- ja rakennesuunnitelman laatimista ja tehtävien priorisointia jatketaan vuonna 2023. Viraston hankintatointa ja toimitilahallintoa koskevat tavoitteet toteutuivat hyvin.

Hallitusohjelman (HO 2019) tavoitteet

Ruokavirasto sai Marinin hallitusohjelmassa mainittuihin tehtäviin rahoitusta vuosille 2020–2024 seuraavasti (sulkeissa vuoden 2022 osuus):

- Eläinsuojeluasiamiehen viran perustaminen 500 000 euroa (100 000 euroa)
- Eläintautien torjuntaa edistävä tiedotus, koulutus ja varautuminen sekä rekisterien kehittäminen 2 570 000 euroa (550 000 euroa)
- Elintarvikeviennin edistäminen 5 000 000 euroa (1 000 000 euroa)
- Harmaan talouden torjunta 300 000 euroa (150 000 euroa)

Liitteessä 3 on yksityiskohtainen kuvaus HO-rahojen käytöstä vuonna 2022.

1.3 Vaikuttavuus

1.3.1 Toiminnan vaikuttavuus

Tässä kuvataan Ruokavirastolle tulossopimuksessa asetettujen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteiden toteuma. Kaikkiaan 85 % tulostavoitteista ja 87 % niille asetetuista toimenpiteistä toteutettiin onnistuneesti. Raportointivuonna otettiin käyttöön yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tunnusluvut, joiden toteuma esitetään arvosanoineen ja aikasarjoihin kaavioina kunkin tavoitteen kohdalla liitteessä 1. Tavoitteille on asetettu tulossopimuksessa toimenpiteitä, joiden toteumasta on liitteessä 2 selvitys niiltä osin, kuin toimenpiteitä ei ole pystytty tekemään suunnitellusti.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuustavoitteiden toimenpiteet

Virasto huolehti lainsäädännön toimeenpanosta, koulutuksista, ohjeistuksesta ja viestinnästä keskeisiltä osin, mutta erityisesti haastavan eläintautitilanteen ja Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamien pakotteiden edellyttämät akuutit kriisinhoitotehtävät kuluttivat voimavaroja suunniteltua enemmän, ja siitä syystä lainsäädännön ohjeistus jäi tavoitteista monilla sektoreilla, erityisesti eläinten hyvinvointilainsäädännön osalta. Tällä on laaja-alaista vaikutusta toimialan menestymiseen ja lainsäädännön mukaisesti toimimiseen, mikä voi pitkään jatkuessaan vaikuttaa myös elintarviketurvallisuuteen, eläinten ja kasvien terveyteen ja hyvinvointiin sekä esimerkiksi mikrobilääkeresistenssiin.

Kestävän kehityksen strategioiden ja ilmastosuunnitelmien toimeenpanoa virasto teki vaikutusmahdollisuuksiensa puitteissa erilaisissa työryhmissä ja hankkeissa sekä mm. CAP-toimeenpanon yhteydessä. Elintarvikeketjun rikollisuuden ja etäkaupan valvonnassa viranomaisille ja muille sidosryhmille järjestettiin koulutusta ja viestittiin aktiivisesti.

One Health -yhteistyö oli aktiivista ja laaja-alaista sekä kansallisesti että kansainvälisesti, esimerkkinä SIMEX-harjoitukseen osallistuminen yhdessä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen

kanssa sekä aktiivinen eläintautitorjuntaan liittyvä viestintä ja kouluttaminen (erityisesti ASF-viestintä). Salmonellavalvonnan ohjaus-, tutkimus-, riskinarviointi- ja laboratoriotyössä onnistuttiin hyvin. Mikrobilääkeresistenssin kansallisen toimintaohjelman toimeenpanossa oli hitautta pääasiassa sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan voimavarojen puutteesta johtuen.

Riskinarvioinnissa tehtiin enenevässä määrin mm. kriisien hoitoon liittyviä nopeita riskinarviointeja, mikä osin hidasti laajojen arviointien tekoa. Riskinarviointituloksia voidaan hyödyntää kansallisen päätöksenteon lisäksi elinkeinon piirissä, tutkimuksessa ja jopa kotitalouksissa. Arviointiraportit julkaistiin elintarvikelisiä aineiden saannista, nautojen *kystikerkoosista* ja kalojen ylisierrosta. Projekti lintuinfluenssan alueellisesta ja ajallisesta riskistä valmistui vuodenvaihteessa. Lisäksi virasto oli aktiivinen riskinarvioinnin kouluttamisen, työkalujen ja riskiviestinnän kehityksessä.

Ruoantuotannon riskienhallintaan liittyen tehtiin yhteistyötä paikallis- ja aluehallinnon kanssa tulosneuvotteluissa ja eläintauti- ja resistenssiasiantuntijaryhmissä. Erityisen paljon virastossa tehtiin työtä varautumisen ja kriisivalmiuden eteen vakiinnuttamalla valmiustoimikunnan työtä ja päivittämällä valmiussuunnitelmia. Virasto onnistui hyvin myös ulkopuolisen rahoituksen hauissa tutkimus-, riskinarviointi- ja valvontahankkeissa.

Virasto oli aktiivinen viennin edistämisessä ja EU:n menekinedistämisen laatujärjestelmätöissä. Yritysten vientiosaamista parannettiin mm. vientiauditointien yhteydessä ja mm. Etelä-Koreaan onnistuttiin avaamaan uusia vientimahdollisuuksia. Brexitin vaikutuksista viettiin ja tuontiin viestittiin ja eläinperäisten tuotteiden rajatarkastusten toimivuus varmistettiin.

Ruokavirasto viestitti sidosryhmille elpymis- ja siirtymäkauden rahoitusmahdollisuuksista. Ajantasaisella rahoituksen ja valtuuden käytön seurannalla varmistettiin maaseutuohjelman täysimääräinen toteutuminen ja rahoituksen täysimääräinen käyttö. Virasto osallistui aktiivisesti Suomen CAP-strategian valmisteluun ja pyrki siten vaikuttamaan sen sisältöön ja valmistumisaikatauluun. Uusien tukijärjestelmien toimeenpanoon tarvittavien tietojärjestelmien valmistelun aikataulu oli hyvin tiukka ja ellei tehtäviin tule yllätyksiä, ohjelmakauden aloitus onnistuu ja vuoden 2023 tukien maksuaikatauluissa pysytään.

Virasto osallistui luonnonvaratiedon kokonaisarkkitehtuurityöhön sekä toimeenpani yhteisen kalastuspolitiikan ja Kemera-lainsäädännön mukaisten seuraamustoimenpiteiden määräämistä.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tulostavoitteiden toteuma (A-sarja)

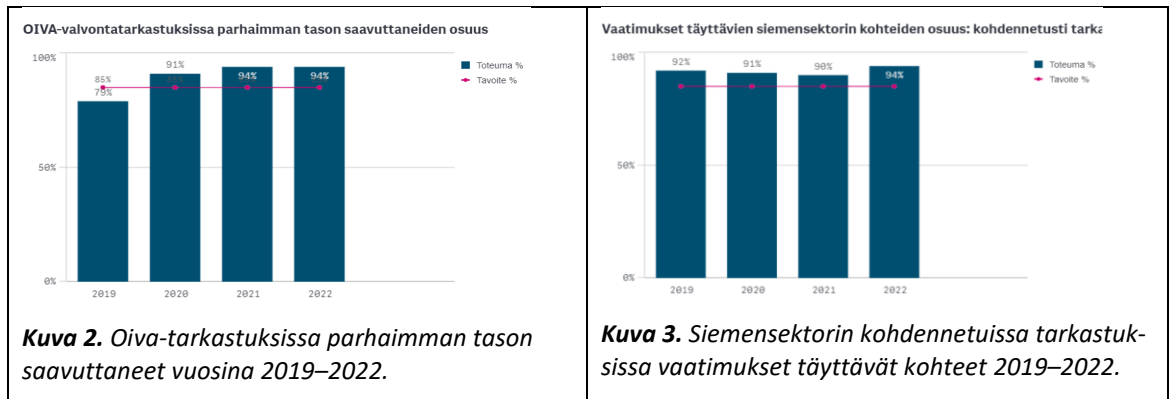
A1 Vastuullisen ja uudistuvan ruokajärjestelmän kilpailukyky paranee (Arvosana 4)

Ruokavirasto edisti yhdessä muiden turvallisuusviranomaisten ja yhteistyökumppanien kanssa yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta, huoltovarmuutta ja ruokajärjestelmän kilpailukykyä. Ukrainan sota ja Venäjän pakotteet yhdessä markkinoiden toimimattomuuden kanssa toivat vakavia kannattavuusongelmia maataloille sekä haasteita teollisuudelle ja kaupalle. Ruokavirasto hoiti omalta osaltaan menestyksekkäästi Ukrainan sodan ja Brexitin tuomia muutoksia ruokajärjestelmään.

Elintarviketurvallisuus säilyi hyvällä tasolla, mistä kertovat sekä hyvät valvontatulokset (kuva 2) että elintarviketilanteiden epidemioiden hyvä hallinta ja parantunut seuranta (ks. liite 1). Myös tuotantopanosten valvontatulokset kertovat Suomen hyvästä tilanteesta (ks. esim. kuva 3). Mikrobilääkeresistenssi säilyi hyvällä tasolla ja lääkkeiden käyttömäärät olivat maltillisia. Eläintautitilanne sen sijaan oli edelleen haastava ja myös uusia karanteenikasvintuhoojia todettiin vuoden aikana maassamme.

Elintarvikkeiden vientiä edistettiin onnistuneesti ja uusia vientimarkkinoita avattiin. Elintarviketieteen rikollisuuden torjuntaan panostettiin entistä voimakkaammin. Suomalaisen ruokajärjestelmän vahvuudet osataan tunnistaa ja esim. uuden CAP27-kauden päämäärät ja tavoitteet, kuten kannattava ruoantuotanto, nuorten viljelijöiden mukaan saanti ja ilmastomuutoksen hillitseminen, sopivat hyvin Suomenkin tilanteeseen.

A2 Uudistuva ja kestävä luonnonvaratalous lisää hyvinvointia ja korvaa uusiutumattomien raaka-aineiden ja energian käyttöä (Arvosana 4)

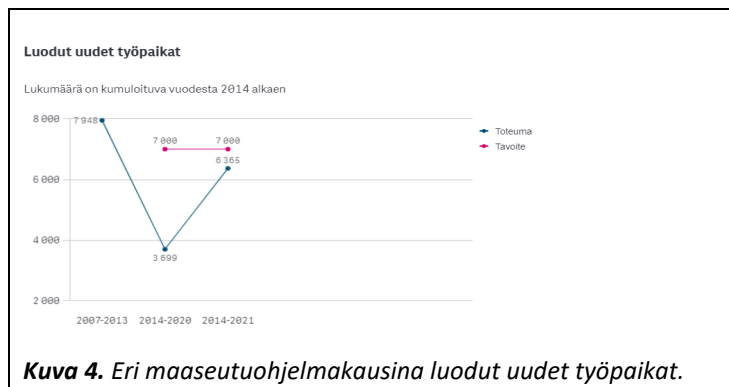
Ruokavirasto tarjosi asiantuntemustaan erilaisten ilmasto-ohjelmien ja -strategioiden valmisteluun. CAP27-kaudella ilmastotavoitteiden merkitys maatalouspolitiikassa korostuu ja vihreä siirtymä ohjaa tuotantoa. Siirtymäkauden ja elpymisvarojen toimeenpanon avulla virasto edisti uusiutuvien energiamuotojen käyttöä ja kestävästä luonnonvarataloutta. LUMO-projektissa³ tuotettiin tietopaketteja maataloustuotannon monimuotoisuudesta ja järjestettiin verkostoitumistapahtuma asiantuntijoille. Luonnon monimuotoisuuden ja maisemanhoidon ns. LUMO-pinta-ala on vuosi vuodelta lisääntynyt, mutta ei ole vielä saavuttanut tavoitetta. Lisäksi virasto osallistui maaperätiedon kehittämiseen ja maankäytön muutoksen seurantaan sekä valmisteli luomutuotantoa koskevaa ohjeistusta metsänomistajille ja luomukeruutoimijoille.

³ Maatalousluonnon monimuotoisuuden edistäminen -projekti

A3 Monipuolinen yritystoiminta ja menestyvä maaseutu, monipaikkaisuus ja verkostot vahvistavat yhteiskuntaa (Arvosana: 4)

Maaseutuohjelman keskeinen tavoite oli maaseutuyrittäjyyden lisääminen ja yritysraakenteen monipuolistaminen ja kuvassa 4 on esitetty eri ohjelmakausina luodut uudet työpaikat. Suomi on alueiltaan rikas ja monimuotoinen maa ja yritysraakenteen kehittämisen keskeinen kulmakivi on kunkin alueen luontaisten vahvuuksien hyödyntäminen ja vahvistaminen. Maaseutuohjelman toimeenpano perustui alueiden vahvaan vastuunottoon ja aktiivisuuteen alueiden omien strategisten tavoitteiden pohjalta.

Virasto edisti siirtymäkauden ja elpymisvarojen toimeenpanon avulla mm. monipuolista yritystoimintaa ja maaseudun elinvoimaisuutta, kuten alueellista ja paikallista kehittämistä, tiedonvälitystä, rahoituksen saatavuutta, Leader-toimintaa sekä maaseutu-, saaristo- ja kaupunkialueiden vuorovaikutuksen parantamista. Maaseutuverkosto, yritys- ja hanketukien hyvän hallinnon verkosto sekä muu sidosryhmäyhteistyö vahvistivat verkostojen toimintaa. Maaseutuverkostotoiminnassa jatkettiin monipaikkaisuuden edistämistä teemallisella kehittämistyöllä. Virasto onnistui tavoitteiden mukaisesti tukemaan yritysraakenteen kehittymistä ja uudistumista ja siten vahvistamaan alueiden kilpailukykyä ja yhteiskuntaa. Suomi oli maaseudun kehittämisessä EU:n kärkikastia; EU:n maaseutuverkoston *Rural Inspiration Awards*-hankekilpailussa sarjavoittoja sekä kaikissa sarjoissa finalistit kaikkina viitenä vuotena ai-noana Euroopan maana. Lisäksi maaseuturahaston kansainvälisiä hankkeita Suomessa oli eniten koko EU:ssa. Tässä Ruokavirastolla oli tärkeä rooli toimeenpanon näkökulmasta.

A4 Luotettavat ja laajakäyttöiset paikka-, kiinteistö- ja huoneistotiedot mahdollistavat uutta liiketoimintaa ja turvaavat omistusta (Arvosana 4)

Ruokavirasto käytti paikkatietoja eläintauti- ja kasvintuhoojaepidemioiden hoidossa ja tautien seurannassa. Paikkatietojen hyödyntämistä kehitetään edelleen koko viraston yhteisessä hankkeessa.

1.3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Ruokaviraston vastuulla olevat siirto- ja sijoitusmenot liittyivät:

- maataloustoimintaan (mm. erilaiset toiminnan aloittamiseen, lopettamiseen ja tulonmuodostukseen liittyvät tuet kuten tulotuki ja eläinpalkkiot);
- maaseudun elinkeinojen kehittämiseen ja tukemiseen;
- ympäristö- ja luomukorvauksiin;
- luonnonhaittojen korvaamiseen;
- eläinten terveyteen ja hyvinvointiin;
- kasvinterveyteen; sekä
- vähävaraisten ruoka-apuun.

Suurimmat siirtotalouden rahamäärät liikkuvat EU-tulotuessa ja EU-markkinatuessa (noin 560 milj. euroa), luonnonhaittakorvauksissa (noin 640 milj. euroa), maa- ja puutarhatalouden kansallisessa tukemisessa (noin 362 milj. euroa) sekä ympäristö- ja luomukorvauksissa, neuvonnassa ja ei-tuotannollisissa investoinneissa (noin 312 milj. euroa). Erilaisina maaseudun elinkeinojen toimintaedellytyksiä turvaavina tukimuotoina ja avustuksina, kuten aloittamis- ja investointiavustukset, yritys- ja hanketuet, maaseuturahaston elpymisvälinetuet sekä maaseudun ja ruokaketjun kehittäminen, maksettiin noin 350 miljoonaa euroa. Eläinten hyvinvointikorvauksia maksettiin yhteensä noin 58,5 milj. euroa.

Tukien, korvausten ja avustusten avulla mahdollistettiin maatalouselinkeinojen ja maaseudun yritystoiminnan harjoittamista ja kehitettiin maaseutualueiden asumisen, elinkeinojen ja yritystoiminnan edellytyksiä. Investoineilla pystyttiin lisäämään kotimaisen uusiutuvan energian tuotantoa ja siten vähentämään riippuvuutta fossiilisista energialähteistä. Laajakaistahankkeilla puolestaan pystyttiin tukemaan maaseudun elinvoimaisuutta parantamalla digitalisaation hyödyntämistä yritystoiminnassa ja asumisessa. Korvausten avulla kompensoitiin myös luonnoneläinten tai -ilmiöiden aiheuttamia vahinkoja erilaisille toimijoille. EU- ja kansallisten tukien keskeisenä tarkoituksena oli turvata maatalous- ja puutarhatuotannon kannattavuus ja jatkuvuus sekä mahdollistaa tuotannon harjoittaminen kestävästi ja ympäristöystävällisesti.

Voidaan arvioida, että yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden kannalta maatalouden ja maaseudun korvauksilla ja tuilla oli tärkeä rooli kotimaisen elintarvikehuoltovarmuuden ja maaseudun elinvoimaisuuden turvaamisessa. Maatalouden aloitustukien avulla pyrittiin lisäämään maatilojen sukupolvenvaihdosten määrää, mikä on kotimaisen ruoantuotannon jatkuvuuden kannalta olennaisen tärkeää, sillä viimeisten vuosien aikana jatkajien määrä on huolestuttavasti laskenut. Tällä hetkellä tehdään vuosittain noin 200 julkisin varoin tuettua maatilan omistajanvaihdosta. Arvion mukaan sama määrä vaihdoksia syntyy ilman julkista tukea, mutta tällä hetkellä omistajanvaihdoksia tehdään liian vähän kotimaisen maatalouden jatkuvuuden turvaamiseksi. Maatilojen kannattavuuskehitys jatkui edelleen huonona, vaikka kasvintuotannossa saatiin korjattua kahden katovuoden jälkeen normaali sato ja viljojen hinta vahvistui maailmanmarkkinatilanteen takia. Kannattavuutta ja tilojen maksuvalmiutta heikensi erityisesti energian, lannoitteiden, rehujen ja kasvinsuojeluaineiden jyrkkä hinnanousu. Kustannusten nousua ei pystytty markkinoilla kompensoimaan tuotteiden hintojen nousulla. Tukien ja korvausten merkitys tilojen maksuvalmiuden turvaamisessa oli edelleen suuri.

Usean tukimuodon, kuten ympäristökorvausten, vähävaraisten ruoka-avun ja eläinten hyvinvointiin liittyvien korvausten taustalla oli vastuullisuus - joko vastuullisiin ja eettisiin

tuotantotapoihin kannustaminen tai esimerkiksi köyhyyteen liittyvän nälän vähentäminen. Lisäksi erilaisten eläin- ja kasvitautien leviämisen estämiseen tarvittiin rahoitusta ja toisaalta erilaisista taudeista, kuten koronapandemiasta, aiheutuneita haittoja voitiin tasata näillä tuilla.

1.4 Toiminnallinen tehokkuus

Kustannukset, tuotot ja henkilötyövuodet ydintoiminnoittain toteutuivat taulukossa 4 esitetyllä tavalla. Taulukkoon 5 on koottuna toiminnallista tehokkuutta kuvaavia tunnuslukuja.

Taulukko 4. Ruokaviraston kustannukset, tuotot ja henkilötyöpanos vuosina 2020–2022⁴

Ydintoiminto	Toteuma 2020			Toteuma 2021			Tavoite 2022			Toteuma 2022		
	Kustannukset 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kustannukset 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kustannukset 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kustannukset 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv
Maatalous	14 279	562	116	15 438	425	125	18 212	568	126	20 248	689	149
Maaseudun kehittäminen	7 432	1 262	69	7 535	1 556	67	8 816	1 638	68	9 838	2 660	77
Metsätalous	560	8	6	576	5	6	520	9	6	546	8	6
Elinkeinokala-, riista- ja porotalous	897	116	10	947	87	10	861	250	9	820	32	9
Elintarviketurvallisuus, josta				37 218	14 657	370	38 875	15 287	341	38 068	14 971	376
- valvonta	24 900	14 438	242	27 486	14 191	253	28 292	14 898	226	27 752	14 490	256
- laboratorion palvelut ja riskinarviointi	9 997	387	114	9 732	466	117	10 583	389	115	10 317	480	120
Eläinten terveys ja hyvinvointi, josta				23 154	4 040	220	23 123	3 845	204	26 085	4 414	243
- valvonta	9 571	2 668	65	10 358	3 095	77	10 888	2 714	78	13 425	3 483	101
- laboratorion palvelut ja riskinarviointi	12 094	1 005	136	12 796	945	143	12 235	1 131	126	12 660	932	142
Kasvintuotanto ja kasvinterveys, josta				12 319	4 586	136	12 503	4 598	125	11 318	3 982	122
- valvonta	7 694	3 373	83	8 097	3 362	85	8 296	3 384	76	7 624	2 872	77
- laboratorion palvelut ja riskinarviointi	4 054	1 219	50	4 222	1 224	51	4 207	1 214	49	3 694	1 110	45
Tutkimustoiminta	1 627	630	15	1 186	569	10	1 470	626	15	874	445	9
FEAD vähävaraisten apu	4 457	4 371	4	4 283	4 090	5	125	125	2	222	155	3
Ulkoiset IT-palvelut	3 331	2 159	43	3 252	2 069	39	3 389	2 352	46	2 794	2 573	35
Yhteensä	100 893	32 198	953	105 908	32 084	988	113 395	34 629	944	110 813	29 929	1 029

⁴ Ei sisällä elintarvikemarkkinavaltuutetun toimistoa eikä ulkoisten IT-palveluiden lukujen osalta läpilaskutuksen kustannuksia ja tuottoja.

Taulukko 5. Toiminnallista tehokkuutta kuvaavia tunnuslukuja.

Tunnusluku	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tavoite 2022
Maatalous ja maaseudun kehittäminen				
Sähköinen tukihakuprosentti				
- Pinta-alaperusteiset tuet ⁵	94	95	95	96
- Yritys-, hanke- ja rakennetuet ⁵	94	94	98	95
- Yritys-, hanke- ja rakennetukivarojen sidonnat ja maksut				
Ohjelmakausi 2014–2020				
- Sidontaprosentti	96			
- Maksuprosentti sidonnoista	71	77	90	95
- Maksuprosentti rahoitussuunnitelmasta	68	75	90	90
Siirtymäkausi (2021–2022)				
- Sidontaprosentti		40	100	100
- Maksuprosentti sidonnoista		20	35	40
- Maksuprosentti rahoitussuunnitelmasta		8	35	40
Elpymisväline				
-Sidontaprosentti		30	94	100
-Maksuprosentti sidonnoista		20	22	40
Laadunhallinta ja sen kehitys				
Asiakkaiden palvelukokemus ⁶	n/a	n/a	3,09	3,5
Sähköisten palveluiden häiriöttömyys, %⁷				
- Ruokavirasto.fi	100	100	99,9	98
- Eläintietojärjestelmä	99,9	98	98,7	98
- Oiva	100	99,5	100	98
- Vipu	100	100	99,9	95
- Hyrrä	100	100	100	95
- ELMO	100	95	100	95
Palvelusopimusten toteuma ⁸	87,5	82,4	77,4	98
Hankehakemukset				
Ulkopuolisen rahoituksen tutkimushankehakemukset (kpl)	23	20	29	15
- joista hyväksytyt rahoituspäätökset (%)	39	64	78	40
Viestintään liittyviä tunnuslukuja				
Vuorovaikutus ja viestintä, sisäinen (VMBaro, 1–5)	3,31	3,49	3,52	3,5
Ruokavirasto.fi-sivusto				
- Saavutettavuusarvosana (max 100) ⁹	93,4	79,6	76	83
- Sivustolla kävijä saa tarvitsemansa tiedon kokonaan tai osittain (%)	64	64	61	67
PR Barometer -viestintätutkimus ¹⁰				
- Median yleinen tyytyväisyys yhteistyöhön (1–10)	7,96	7,96	7,75	
- Organisaation maine (1–10)	8,07	8,07	7,9	
- Luotettavuus (1–10)	8,27	8,27	8,57	

⁵ Taulukko ei sisällä CAP-suunnitelmakauden 2023–2027 tavoitteita.

⁶ Mitataan pikapalautekyselyinä strategisesti tärkeissä palveluissa vuodesta 2022 lähtien, arviointiasteikko 1–4.

⁷ Tarkoitetaan taulukossa lueteltujen sähköisten palveluiden todellista, teknistä käytössä oloaikaa suhteessa tavoiteltuun käytössä oloaikaan (%)

⁸ Ulkoisten asiakasvirastojen palvelusopimuksissa suunniteltu Ruokaviraston tuottama htv-määrä verrattuna toteumaan

⁹ Saavutettavuusarvosana on laskenut johtuen osittain ruokavirasto.fi:n sisällön uudistuksesta ja osittain johtuen teknisistä uudistuksista, joiden saavutettavuuskorjaukset tehdään alkuvuodesta 2023.

¹⁰ PR Barometer on Taloustutkimus Oy:n toteuttama tutkimus järjestöjen ja julkisen hallinnon organisaatioiden viestinnästä. Tutkimus selvittää toimittajien käsityksiä yksittäisten organisaatioiden maineesta ja menettelytavoista.

1.4.1 Toiminnan tuottavuus

Tuottavuuden ja taloudellisuuden laskennassa käytettiin Tilastokeskuksen käyttämää pari-vuosilaskentamallia, jossa tuottavuus lasketaan tuotos- ja työpanosindeksien avulla. Tuotosindeksi lasketaan suoritteiden lukumäärien ja kustannusosuuksien muutoksen avulla. Tuotosindeksin laskentaa varten viraston tuotokset ryhmiteltiin taulukossa 6 esitettyihin tunnusluhuihin tai suoriteryhmiin.

Laskennassa suoritteena on käytetty osittain htv-toteumia, joiden osalta virasto pyrkii kehittämään tuotostmäärien muutosta paremmin kuvaavia suoritteita tuotoksina.

Taulukko 6. Tuotosindeksin laskentaan käytetyt tunnusluvut ja suoritteet sekä niiden kustannusosuudet. Suoritteiden kustannusosuudet on laskettu kustannuslaskennan avulla.

Tunnusluku/Suorite	Määrä 2021	Osuus htv-määrästä (%) 2021	Määrä 2022	Osuus htv-määrästä (%) 2022	Muutos 2021–2022
Maatalous (htv)	125	14,2 %	149	14,5 %	2,5 %
Tukijärjestelmän suunnittelu, ohjaus ja seuranta (htv)	97	10,4 %	116	11,3 %	1,9 %
Tukien valvonta ja tarkastus (htv)	28	3,7 %	33	3,2 %	0,6 %
Maaseudun kehittäminen (htv)	57	6,1 %	65	6,3 %	0,8 %
Tukijärjestelmän suunnittelu, ohjaus ja seuranta (htv)	50	5,5 %	58	5,6 %	0,8 %
Tukien valvonta ja tarkastus (htv)	7	0,6 %	7	0,7 %	0,0 %
Maaseutuverkostoyhteistyö (htv)	10	1,3 %	12	1,2 %	0,2 %
Metsätalous (htv)	6	0,6 %	6	0,6 %	0,0 %
Tukijärjestelmän suunnittelu, ohjaus ja seuranta (htv)	3	0,3 %	3	0,3 %	0,0 %
Tukien valvonta ja tarkastus (htv)	3	0,2 %	3	0,3 %	0,0 %
Elinkeinokala-, riista- ja porotalous (htv)	10	0,9 %	9	0,9 %	-0,1 %
Tukijärjestelmän suunnittelu, ohjaus ja seuranta (htv)	6	0,6 %	5	0,5 %	-0,1 %
Tukien valvonta ja tarkastus (htv)	4	0,2 %	4	0,4 %	0,0 %
Tieteellinen tutkimus	98	1,6 %	78	0,9 %	-0,3 %
- Tieteelliset referoidut julkaisut (kpl)	52		33		
- Muut tieteelliset julkaisut (kpl)	3		9		
- Muut julkaisut (kpl)	43		36		
Elintarviketurvallisuuden valvonta		34,6 %		36,4 %	
Laboratoriotutkimukset (kpl)	181 915	9,9 %	141 835	11,7 %	-2,7 %
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (htv)	84	7,9 %	86	8,4 %	0,2 %
Valvonnan toimenpiteet (kpl)	2 719	3,5 %	3 688	4,2 %	1,2 %
Lihantarkastus (1 000 kg)	407 110	13,3 %	400 860	12,2 %	-0,2 %
Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta		21,5 %		23,6 %	
Laboratoriotutkimukset (kpl)	194 043	12,0 %	183 818	13,8 %	-0,7 %
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (htv)	63	7,0 %	53	5,2 %	-1,1 %
Valvonnan toimenpiteet	2 064	2,5 %	2 423	4,7 %	0,6 %
Kasvintuotannon edellytykset ja kasvinterveys		11,6 %		11,9 %	
Laboratoriotutkimukset (kpl)	44 809	4,0 %	43 776	4,4 %	-0,1 %
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (htv)	40	4,0 %	39	3,8 %	-0,1 %
Valvonnan toimenpiteet (kpl) sis. tarkastukset	20 574	3,6 %	19 302	3,7 %	-0,2 %
FEAD-vähäraisten apu (htv)	5	4,4 %	3	0,3 %	-1,2 %
Ulkoiset IT-palvelut (htv)	39	3,3 %	35	3,4 %	-0,4 %
YHTEENSÄ		100 %		100 %	-1,5 %

Tuotosindeksi laski yhteensä 1,5 %. Suoritemäärät ja niiden muutokset on eritelty tarkemmin luvussa 1.5.1.

Työpanosindeksi lasketaan henkilötyövuosien määrän muutoksen avulla. Laskennassa käytettävät vertailukelpoiset henkilötyövuodet kasvoivat edellisvuodesta 41 henkilötyövuodella taulukon 7 mukaisesti. Viraston tuottavuus laski toimintavuonna 5,2 prosenttia edellisvuoden tasosta taulukon 8 mukaisesti. Henkilötyövuosien kasvuun on vaikuttanut mm. tuottavuusrahahankkeet ja kasvanut työmäärä.

Taulukko 7. Työpanosindeksi ja henkilötyövuositoteumat.

	Toteuma	Toteuma	Muutos
TYÖPANOSINDEKSI	2021	2022	2021–2022
Henkilötyövuositoteutuma	988	1 029	4,1 %

Taulukko 8. Tuottavuusindeksi.

PARIVUOSIVERTAILU	2021 toteuma	2022 toteuma
Tuottavuusindeksi	99,8	94,6

1.4.2 Toiminnan taloudellisuus

Taloudellisuus lasketaan kustannus- ja tuotosindeksien avulla. Kustannusindeksin laskennassa kustannukset jaettiin palkka- ja muihin kustannuksiin. Vertailuvuoden kustannukset deflatoitiin Tilastokeskuksen laatiman julkisten menojen hintaindeksin perusteella, jolloin kustannuksista saatiin poistettua inflaation vaikutus. Palkkamenojen inflaatio oli toimintavuonna 1,02 prosenttia ja muiden kustannusten deflatoinnissa käytetty tavaroiden ja palveluiden inflaatio 1,06 prosenttia. Laskennassa huomioidaan peruskehityksen lisäksi mm. tuottavuusrahat IT-toimintaan. Kustannusten kasvuun on vaikuttanut erityisesti IT-kehittämishankkeet sekä tietojärjestelmien jatkuvakehittäminen ja ylläpito.

Ilman deflatoimista kustannukset nousivat 9,5 % ja inflaation vaikutuksen eliminoimisen jälkeen kustannukset nousivat 8,2 % taulukon 9 mukaisesti. Kustannustason nousuun vaikuttaneita kulujen muutoksia on käsitelty luvussa 1.6.3.

Taulukko 9. Kustannusindeksi.

	Toteuma	Toteuma	Muutos
KUSTANNUSINDEKSI	2021	2022	2021-2022
DEFLATOIMATTOMANA			
Palkkakustannukset (1 000 €)	60 659	65 735	8,4 %
Muut kustannukset (1 000 €)	45 238	50 247	11,1 %
Kustannukset yhteensä (1 000 €)	105 897	115 982	9,5 %
DEFLATOITUNA			
Palkkakustannukset (1 000 €)	58 955	64 173	8,9 %
Muut kustannukset (1 000 €)	44 068	47 276	7,3 %
Kustannukset yhteensä (1 000 €)	103 024	111 449	8,2 %
KOKONAISPANOSINDEKSI	103,5	108,2	

Viraston taloudellisuus laski 9,9 % taulukon 10 mukaisesti. Tuotosindeksin vaikuttaneita tekijöitä on käsitelty luvuissa 1.4.1. ja 1.5.1. Kulujen muutoksia on käsitelty luvussa 1.6.3.

Taulukko 10. Taloudellisuusindeksi.

PARIVUOSIVERTAILU	2021 toteuma	2022 toteuma
Taloudellisuusindeksi	100,9	91,0

1.4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus on esitetty taulukossa 11.

Maksullinen toiminta yhteensä

Maksullisen toiminnan tuotot olivat 23,3 (22,9) milj. euroa. Kokonaiskustannukset olivat 30,0 (27,1) milj. euroa. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli toimintavuonna 81 % (88 %). Maksullisen toiminnan tuotot perustuivat maa- ja metsätalousministeriön asetukseen Ruokaviraston maksullisista suoritteista (1146/2018 ja 161/2021).

Julkisoikeudellinen toiminta

Maksullisen julkisoikeudellisen toiminnan tuotot olivat 20,1 (20,0) milj. euroa. Tuloista suurimpina olivat lihantarkastus 8,9 milj. euroa, nautaeläinten rekisteröinti 1,7milj. euroa, luomuvälvonta 1,6 milj. euroa ja kansallinen vierasainevalvonta 1,3milj. euroa.

Maksullisen julkisoikeudellisen toiminnan kustannukset olivat 24,6 (23,5) milj. euroa. Maksullisen julkisoikeudellisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 82 % (85 %).

Maksullisen julkisoikeudellisen toiminnan osalta kustannusvastaavuuden alijäämästä noin 1,6 milj. euroa selittyy maksuasetuksen (1146/2018) pykälän 3§ suoritteista, joiden maksut poikkeavat omakustannusarvosta. Virasto on saanut pienteurastamoiden osalta talousarviossa peruskehukseen 0,6 milj. euroa. Noin 1 milj. euron osalta ei ole saatu rahoitusta talousarviossa.

Liiketaloudellinen toiminta

Liiketaloudellisen toiminnan tuotot olivat 3,2 (2,8) milj. euroa ja kustannukset olivat 5,5 (3,5) milj. euroa. Vuoden 2022 talousarviossa oli hintatukea 1,0 milj. euroa maksullisten eläintautitutkimusten, joilla pyritään havaitsemaan ja seuraamaan vastustettavia ja uhkaavia eläintauteja, hintojen alentamiseen. Hintatukea käytettiin 0,969 milj. euroa vuonna 2022.

Taulukko 11. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus vuonna 2022.

	Maksuperustelain mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet			Maksuperustelain mukaiset liiketaloudelliset suoritteet						Maksullinen toiminta yhteensä 2022			
	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Toteuma 2020	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Toteuma 2022	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
(1 000 €)				<i>Hintatuet</i>	<i>Muut liiketaloudelliset</i>	<i>Hintatuet</i>	<i>Muut liiketaloudelliset</i>	<i>Hintatuet</i>	<i>Muut liiketaloudelliset</i>				
TUOTOT													
- maksullisen toiminnan myyntituotot	19 557	19 979	20 034	562	2 382	603	2 212	563	2 600	22 502	22 794		23 197
- maksullisen toiminnan muut tuotot	70	66	80	1	13	0	9	12	12	83	75		104
tuotot yhteensä	19 627	20 045	20 114	563	2 395	603	2 222	575	2 612	22 585	22 869	24 396	23 301
KOKONAISKUSTANNUKSET													
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	97	181	194	75	296	95	74	198	91	468	350		483
- henkilöstökustannukset	9 163	9 650	10 047	697	1 152	910	880	1 037	975	11 012	11 440		12 059
- vuokrat	629	508	696	11	226	0	113	174	104	866	621		974
- palvelujen ostot	3 787	3 831	4 310	34	798	34	776	245	849	4 619	4 641		5 405
- muut erilliskustannukset	151	156	389	0	8	1	6	29	37	159	163		456
- ELY- keskusten kustannukset	1 061	1 007	1 208	0	0	0	0	0	0	1 061	1 007		1 208
erilliskustannukset yhteensä	14 888	15 333	16 844	818	2 480	1 039	1 849	1 683	2 058	18 186	18 222		20 585
- tukitoimintojen kustannukset	6 102	8 024	7 204	638	522	0	439	756	722	7 262	8 463		8 682
- poistot	984	186	510	73	60	0	215	42	202	1 117	401		754
- korot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0
- muut yhteiskustannukset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	7 086	8 210	7 713	711	582	0	654	799	924	8 378	8 864		9 436
Kokonaiskustannukset yhteensä	21 974	23 543	24 557	1 529	3 062	1 039	2 503	2 482	2 982	26 565	27 086	25 396	30 021
KUSTANNUSVASTAAVUUS	89 %	85 %	82 %	37 %	78 %	58 %	89 %	23 %	88 %	85 %	84 %	96 %	78 %
(TUOTOT-KUSTANNUKSET)	-2 347	-3 498	-4 443	-966	-667	-436	-281	-1 907	-370	-3 980	-4 217	-1 000	-6 720
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				900		931		969		900	931	1 000	969
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-2 347	-3 498	-4 443	-66	-667	495	-282	-938	-370	-3 080	-3 286	0	-5 751
HINTATUEN JÄLKEEN	89 %	85 %	82 %	96 %	78 %	148 %	89 %	62 %	88 %	88 %	88 %	100 %	81 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				1 000		1 000		1 000		1 000	1 000	1 000	1 000

1.4.4 Yhteistoiminnan kustannusvastaavuus

Yhteistoiminnan kustannusvastaavuus toteutui taulukossa 12 esitetyllä tavalla.

Taulukko 12. IT-palvelutuotannon tuotot ja kustannukset¹¹

KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA (1 000 €)	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
TUOTOT				
Yhteistoiminnan tuotot				
- yhteistoiminnan tuotot	2 088	1 989		2 036
- muut tuotot	70	80		537
tuotot yhteensä	2 158	2 069	3 000	2 573
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Yhteistoiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	8	9		11
- henkilöstökustannukset	2 024	1 918		1 763
- vuokrat	133	128		124
- palvelujen ostot	79	55		317
- muut erilliskustannukset	2	0		7
erilliskustannukset yhteensä	2 246	2 110		2 221
Yhteistoiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	1 041	1 128		566
- poistot	44	14		7
-korot	0	0		0
- muut yhteiskustannukset	0	0		0
= osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 085	1 142		573
Kokonaiskustannukset yhteensä	3 331	3 252	3 000	2 794
KUSTANNUSVASTAAVUUS	65 %	64 %	100 %	92 %
(tuotot - kustannukset)	-1 173	-1 183	-	-221
KUSTANNUSVASTAAVUUS %	65 %	64 %	100 %	92 %

1.5 Tuotokset ja laadunhallinta

1.5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet toteutuivat taulukossa 13 esitetyllä tavalla.

¹¹ Taulukossa ei ole esitetty ulkoisten IT-palvelutuotannon läpilaskutuksen kustannuksia ja tuottoja.

1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Toiminnallisen tuloksellisuuden tulostavoitteiden toteuma

B1. Toimintamme on asiakaslähtöistä, horisontaalista, avointa ja ennakoivaa (Arvosana: 4)

Ruokaviraston johtamista, viestintää ja kansainvälistä vaikuttavuutta kehitettiin osatavoitteiden B11-B13 sekä Ruokaviraston palvelulupauksen mukaisesti.

Asiakaslähtöisyys heijastui kaikkeen Ruokaviraston toimintaan strategisten päämäärien kautta. Asiakaslähtöisyyden mittaamista kehitettiin mm. Ruokaviraston strategian ja tulosopimuksen arviointia varten ja lisäksi Ruokaviraston asiakaskeskeisen kehittämisen mallia on jalkautettu ns. palvelumuotoilumetsän avulla. Sillä edistetään asiakkaiden osallistamista toiminnan kehittämiseen. Asiakkaiden kuunteluun ja asiakasymmärryksen kerryttämiseen on käytössä vakiintuneet yhteistyön muodot eri substanssikonaisuuksissa.

Ruokavirasto oli aktiivisesti mukana avoimen hallinnon toimintaohjelmassa. Viraston ensimmäinen tietotilinpäätös valmistui ja Ruokaviraston ensimmäinen vastuullisuusraportti julkaistiin keväällä ja kestävän kehityksen ohjelman valmistelu aloitettiin syksyllä. Lisäksi valmistautttiin yleisen edun vastaisesta toiminnasta ilmoittavien suojelua koskevan ns. ilmoittajan-suojelulainsäädännön toimeenpanoon niin, että sisäinen ja ulkoinen ilmoituskanava voidaan ottaa käyttöön lain edellyttämässä aikataulussa 2023.

Palvelulupaus

Kokonaisuutena arvioiden virasto lunasti kaikki palvelulupauksensa osatavoitteet suunnitellusti, kuten taulukoissa 14 ja 15 on esitetty (Arvosana: 4).

Asiakastyytyväisyys

Ruokaviraston asiakaskokemusta ja -tyytyväisyyttä mitataan palvelu- ja asiakasryhmäkohtaisesti. Palvelutyytyväisyyden osalta pikapalautekyselyitä oli vuonna 2022 käytössä noin 15 palvelussa. Näiden osalta palvelutyytyväisyydeksi muodostui 3,09 (asteikolla 1-erittäin tyytymätön – 4-erittäin tyytyväinen). Pikapalautekyselyiden määrää on tarkoitus lisätä edelleen vuonna 2023. Asiakasryhmäkohtaisia asiakastyytyväisyyskyselyitä toteutetaan vuosisuunnitelman mukaisesti. Vuonna 2022 toteutettiin laajempi asiakastyytyväisyyskysely maataloille. Kokonaisarvosanaksi viljelijät antoivat Ruokaviraston ja koko maaseutuhallinnon toiminnalle 2,96 (asteikolla 1–4). Vuonna 2023 toteutetaan ainakin kumppanityytyväisyyskysely aluehallintovirastoille.

Taulukko 13. Suoritteet ja aikaansaadut julkishyödykkeet.

Tunnusluku	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Kokonaistuottavuus (taloudellisuusindeksi)	110,7	100,9	101	91,0
Työn tuottavuus (tuottavuusindeksi)	104,6	99,8	101	94,6
Maatalous (htv)	116	125	128	149
Tukijärjestelmän suunnittelu, ohjaus ja seuranta (htv)	90	97	96	116
Tukien valvonta ja tarkastus (htv)	26	28	32	33
Maaseudun kehittäminen (htv)	70	57	60	65
Tukijärjestelmän suunnittelu, ohjaus ja seuranta (htv)	51	50	49	58
Tukien valvonta ja tarkastus (htv)	8	7	11	7
Maaseutuverkostoyhteistyö (htv)	11	10	9	12
Metsätalous (htv)	6	6	7	6
Tukijärjestelmän suunnittelu, ohjaus ja seuranta (htv)	3	3	3	3
Tukien valvonta ja tarkastus (htv)	3	3	4	3
Elinkeinokala-, riista- ja porotalous (htv)	10	10	9	9
Tukijärjestelmän suunnittelu, ohjaus ja seuranta (htv)	7	6	7	5
Tukien valvonta ja tarkastus (htv)	3	4	2	4
Elintarviketurvallisuus				
Laboratoriotutkimukset (kpl)	167 230	181 915	150 000	141 835
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (htv)	79	84	75	86
<i>Valvonnan toimenpiteet (kpl)</i>	2 407	2 719	2 500	3 688
- Rehualan toimijoiden valvonta	1 371	1 511	1 600	1 267
- Luonnonmukainen tuotanto	1 036	1 208	900	2 421
Lihantarkastus (1 000 kg)	400 600	407 110	380 000	400 860
Eläinten terveys ja hyvinvointi				
Laboratoriotutkimukset (kpl)	192 707	194 043	200 000	183 818
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (htv)	54	63	56	53
<i>Valvonnan toimenpiteet</i>	1 583	2 064	1 600	2 423
- Eläinlääkinnällinen rajatarkastus (lkm.)	1 583	2 064	1 600	2 423
Kasvintuotannon edellytykset ja kasvinterveys				
Laboratoriotutkimukset (kpl)	55 297	44 809	51 200	43 776
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (htv)	42	40	47	98
<i>Valvonnan toimenpiteet (kpl)</i>	20 324	20 597	20 036	19 302
- Lannoitevalmisteet	342	371	300	354
- Siementuotanto	16 303	16 795	16 000	16 039
- Kasvinterveys, metsänviljelyaineiston taimitarhat ja varastot sekä Venäjän tuontipuu	3 679	3 431	3 736	2 909
Tutkimustoiminta				
Tieteelliset referoidut julkaisut (kpl)	49	52	25	33
Muut tieteelliset julkaisut (kpl)	5	3	5	9
Muut julkaisut (kpl)	50	43	40	36
Avoimesti saatavilla olevien (OA) julkaisujen osuus (%)	-	88	70	90
Ulkoiset IT-palvelut (htv)	43	39	46	35

Taulukko 14. Palvelulupausten toteumalle annetut arvioinnit vuosina 2020–2022.

Arviointiasteikko on sama kuin taulukossa 1	2020	2021	2022
Tavoite on ylitetty (5), kpl (%)	1 (20)		
Tavoite on saavutettu (4), kpl (%)	3 (60)	5 (100)	5 (100)
Tavoite on toteutunut osittain (3), kpl (%)	1 (20)		
Tavoite ei ole toteutunut (2), kpl (%)			
Tavoitteesta on luovuttu (1), kpl (%)			
Palvelulupauksia yhteensä, kpl (%)	5	5	5

Taulukko 15. Palvelulupauksen toteuma.

Palvelulupauksen osatavoite	Tavoitteen toteuma
Ruokaviraston toimintaa suunnitellaan ja kehitetään yhdessä asiakkaiden ja kumppanien kanssa. Asiakkaat ja kumppanit otetaan mukaan strategiaprosessiin, palvelumuotoiluun, valvonnan yleiseen suunnitteluun, toiminnan tulosten tarkasteluun ja keskeisiin tutkimus- ja kehittämishankkeisiin.	Ruokavirasto on osallistanut asiakkaitaan toimintansa kehittämiseen useiden palvelumuotoilua hyödyntävien hankkeiden kautta, mm. ruokavirasto.fi:n kehittämishanke, SALLI-hanke (Sähköisen asioinnin kehittäminen elintarvikeketjussa), Eksyksissä ektranetissä (Pikantti-extranetin käyttäjämääräyksen kartuttaminen) ja CAP27-viestinnän palvelumuotoiluprosjektissa. Substanssityötä tehdään tiiviissä yhteistyössä asiakkaiden ja sidosryhmien kanssa. Tietojärjestelmien kehittämisessä hyödynnetään käyttöliittymäsuunnittelua ja operatiivisen tason palvelumuotoilua. Asiakaskeskeisen kehittämisen mallin käytäntöön viemiseksi ja palvelumuotoilun hyödyntämisen avuksi kaikkien ruokavirastolaisten käyttöön on koostettu palvelumuotoilun käytännön ohjeet ("Palvelumuotoilumetsä"), jota hyödynnetään toiminnan kehittämiseen ja asiakkaiden osallistamiseen. (Arvosana: 4)
Ruokavirasto yhtenäistää ruokaketjun valvontaa ja huolehtii valvontaketjun ammattitaidosta.	Ruokavirasto on yhtenäistänyt valvontaa ohjeistuksen ja koulutuksen avulla. Myös monet valvontaverkostot mahdollistavat ammattitaidon ja yhteinäisyyden lisääntymisen. (Arvosana: 4)
Vuoden 2021 viljelijätuet on maksettu pääosin 30.6.2022 mennessä. Joulukuun 2022 loppuun mennessä on maksettu 80 prosenttia tukivuoden tuista. Vuoden 2022 tukihaku avautuu toukokuussa.	Vuoden 2021 viljelijätuet maksettiin kaikki kesäkuun loppuun mennessä. Joulukuun 2022 loppuun mennessä maksettiin yli 80 prosenttia tukivuoden tuista. Vuoden 2022 tukihaku avautui toukokuun alussa. (Arvosana: 4)
Maaseuturahaston yritysrahoituksen ja kehittämishankkeiden sekä rakennetukien hallinnointijärjestelmän toiminnot ovat asiakkaiden ja hallinnon käytävissä. Toimijat saavat tarvitsemansa luotettavan ja ajantasaisen seurantatiedon kohtuullisessa ajassa.	Ruokaviraston tavoite on toteutunut hyvin. (Arvosana: 4)
Virasto tuottaa riittävästi eläintautien ja kasvintuhoojien diagnostiikkapalveluja ja keskeisistä laboratoriotutkimuksista 85 % on suoritettu tavoiteajassa.	Tavoitteeseen päästiin yli 90 % palveluista tavoiteajassa. (Arvosana 4)

Viestintä

Viestinnässä jatkui ulkoisen verkkosivuston ruokavirasto.fi:n kehittämisprojekti. Uudistus selkeyttää ruokavirasto.fi-sivuston rakennetta, parantaa tiedon löydettävyyttä ja muokkaa tekstisisältöjä. Projekti liittyy paitsi viestintään myös viraston asiakkuustyöhön. Toimintavuoden aikana vahvistettiin pää rakenne, uudistettiin etusivu ja selkeytettiin sisältöjä. Kehittämisprojekti jatkuu kesäkuuhun 2023.

Sosiaalisen median viestintään laadittiin linjaukset viraston viestinnän linjausten osaksi. Tavoitteena on viestinnän parempi tavoitettavuus sosiaalisessa mediassa ja viestintätöiden kehittäminen.

EU:n maatalouspolitiikan uuden ohjelmakauden viestintää suunniteltiin ja toteutettiin yhdessä maa- ja metsätalousministeriön kanssa. Asiakasnäkökulmaa tukiviestintään kartoitettiin palvelumuotoilun keinoin. Palvelumuotoilututkimuksen tulokset loivat perustaa uuden EU-rahoituskauden viestinnän linjauksille ja käytännön toimenpiteille.

Ruokavirasto osallistui Euroopan elintarviketurvallisuusviraston EFSA:n #EUChooseSafeFood-kampanjan järjestämiseen Suomessa. Kampanjan pääviesti oli, että kuluttajat voivat luottaa tutkimukseen ja tieteeseen perustuvaan elintarviketurvallisuuteen. Ruokavirasto toimi myös

EFSan eurooppalaisessa viestintäverkostossa. *Communications Experts Network* piti toimintavuonna kaksi kokousta.

Valtionhallinnon VMBaro-kyselyssä arvio vuorovaikutuksesta ja viestinnästä parani hieman. Lukema oli 3,52, kun se vuotta aiemmin oli 3,49.

B11. Johtamisemme on yhtenäistä, sitoutunutta ja vuorovaikutteista (Arvosana: 3)

Virastossa lisättiin vuorovaikutteisuutta mm. järjestämällä henkilöstön edustajien koordinoimia johdon kyselytunteja, joihin henkilöstö toimitti kysymyksiä etukäteen. VMBaron tulokset johtamisessa parantuivat edellisestä vuodesta ollen 3,43 (3,37). Tehtävien priorisointi ja toiminnan sopeuttaminen haastoivat virastoa ja yhteisiä näkemyksiä haettiin myös toimintaa ohjaavan maa- ja metsätalousministeriön kanssa. Tämä koko virastoa koskeva priorisointityö jatkuu vuonna 2023 ja se edellyttää yhtenäistä ja sitoutunutta johtamista ja valmistelua.

Virastossa tehtiin CAF-itsearviointi, jonka tuloksista ja johtopäätöksistä tehtiin myös toimenpiteitä liittyen mm. yhteisten asioiden johtamiseen.

B12. Viestintämme on suunniteltua, oikea-aikaista ja osa kaikkea toimintaa (Arvosana: 3)

Viestinnän ennakointiin ja suunnitteluun kiinnitettiin huomiota sekä koko viraston että linjojen ja osastojen näkökulmista. Ajankohtaisia sisältöjä tuotettiin viraston viestintäkanaviin eri kohderyhmien tiedontarpeisiin. Erityisesti kiinnitettiin huomiota verkkoviestinnän kehittämiseen. Ulkoisen verkkosivuston ruokavirasto.fi:n kehittämisprojektissa sivuston rakennetta, sisältöä ja tiedon löydettävyyttä parannettiin palvelemaan paremmin viraston asiakkaita ja sivuston käyttäjiä. Viestinnän tunnuslukuja on taulukossa 6.

B13. Kansainvälinen vaikuttamisemme on ennakoivaa ja aktiivista (Arvosana: 4)

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan toimeenpanossa Ruokavirasto oli kiinteästi yhteydessä Pohjoismaiden ja Viron maksajavirastojen kanssa. Virasto oli aktiivisesti ja suunnitellusti mukana EFSAn toiminnassa (*Advisory Forum*, toimielimet, *Focal Point*, ryhmät, hankkeet) ja pyrki vaikuttamaan jo valmisteluvaiheessa niihin toimiin/hankkeisiin, joissa viraston strategisten tavoitteiden mukaisesti on tärkeää olla mukana. Ruokavirasto osallistui ISTAn (*International Seed Testing Assosiation*), EPPOn¹² ja EU:n *Head of Agencies* -ryhmän toimintaan, EU komission työhön sekä pohjoismaiseen ja Baltian maiden kanssa tehtävään viranomaisyhteistyöhön. Virasto oli mukana kansainvälisissä tutkimushankkeissa ja pyrki vaikuttamaan niissä verkostojen kautta (mm. EFSA, *MedVetNet*, Nordic-Baltic yhteistyö eri sektoreilla, NMKL).

¹² Euroopan syyttäjänvirasto (engl. European Public Prosecutor's Office, lyh. EPPO)

B2. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintamme sekä neuvonta on verkostoitunutta, vaikuttavaa ja tukee ennakoivasti päätöksentekoa ja elinkeinojen kilpailukykyä. (Arvosana: 4)

Ruokaviraston tutkimus- ja kehittämistoiminta jatkui aktiivisena kaikilla sektoreilla pääosin yhteisrahoitteisissa hankkeissa. Ulkopuolisen rahoituksen hankehakujen kustannustehokkuus kasvoi aiempiin vuosiin verrattuna. One Health -näkökulma ja yhteistyö jatkuivat virastossa horisontaalisena toimintana linjoilla, kansallisten ja kansainvälisten yhteistyötahojen kanssa. Jatkuvuuden varmistamiseksi on olennaista säilyttää aktiivisuus ulkopuolisissa rahoitushauissa (tutkimus, riskinarviointi ja valvonta). Tutkimusprofessorinimitykset tukivat tavoitetta ja vahvistavat edelleen ulkopuolisen rahoituksen hyödyntämistä ja julkaisutoimintaa tulevina vuosina.

Infrastruktuuriyhteistyötä jatketaan mm. Tulanet-verkostossa, Viikin kampusalueen infrayhteistyön kautta sekä yhteisillä laite- ja tilahankkeilla Luonnonvarakeskuksen kanssa. Ruokaviraston laboratorion menetelmäkehitys jatkui osana EU:n vertailulaboratoriojärjestelmää. Koostumusanalytiikkaa kehitettiin suunnitelmallisesti Fineli-tietokannan päivytystarpeet huomioiden esimerkkinä proteiinimenetelmien kehittäminen uusille kasvisperäisille proteiinilähteille.

Ruokaviraston tutkimusaineiston avoimuutta edistettiin *Tieto, tutkimus ja teknologiat palvelevat asiakkaita ja ruokajärjestelmää* -strategiatiiimissä sekä yhteistyössä CSC:n¹³ kanssa. Tieteellisten artikkelien avoimuuden taso säilyi korkeana (90 %). Digikehittämishanke yhteistyön kehittämiseen liittyvät keskustelut aloitettiin Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusten (ELY), KEHA-keskuksen ja aluehallintovirastojen kanssa. Tiedonhallintamallin rakennetta ja kerättävää tietosisältöä päivitettiin kuvausvälineeseen ja koulutusta kohdennettiin vastuuhenkilöille. Tukiprosessien osalta aloitettiin kuvaustyö.

Valmiuspäällikön johdolla viraston yhteyksiä kriisivalmiuden ja huoltovarmuuden viranomaiskumppaneihin tiivistettiin ja uusia yhteyksiä avattiin. Ennakoinnin vahvistamista jatkettiin mm. viraston strategisissa päämäärätiimeissä ja viraston asiantuntijat osallistuivat aktiivisesti tarjolla oleviin ennakointiosaamista vahvistaviin valmennuksiin.

B3. Digitaaliset ratkaisumme ja tietovarantomme ovat turvallisia, hyvin käytettäviä, yhteentoimivia ja niitä hyödynnetään laajasti. (Arvosana: 3)

Tavoitteen toimenpiteet toteutuivat pääosin suunnitelmien mukaisesti edistäen digitaalisten palvelujen käyttäjälähtöisyyttä, yhteentoimivuutta ja luotettavuutta. Teknologiaympäristöjen uudistamishanke eteni päivitetyn aikataulun mukaisesti. IT-asiantuntijoiden rekrytointi oli hidasta kilpaillun osaajamarkkinatilanteen vuoksi. Tällä oli osaltaan hidastavaa vaikutusta joidenkin hankkeiden etenemiseen.

¹³ Tieteen tietotekniikan keskus Oy

Hallinnon automaattinen päätöksenteko

Ruokavirasto toteutti automaattista päätöksentekoa koskevan selvityksen, jonka perusteella jo tällä hetkellä automaattista päätöksentekoa on havaittu muutamissa järjestelmissä. Tämän lisäksi katsotaan, että automaattinen päätöksenteko kasvaa merkittävästi tulevaisuudessa uusien hankkeiden myötä. Hallinnon automaattista päätöksentekoa ja asianhallinnan metatietoja koskeva lainsäädäntö on tulossa voimaan mahdollisesti kesällä 2023.

Pilvipolitiikka

Viraston pilvipolitiikka hyväksyttiin strategisessa johtoryhmässä. Pilvipalveluiden hallintamallin valmistelu etenee suunnitelman mukaisesti osana teknologiaympäristöjen uudistamishanketta. Tietojenkäsittelyohje pilvipalveluiden käyttöä varten laadittiin ja siitä järjestettiin koulutusta.

B4. Ennakoimme riskejä ja varaudumme kriiseihin. (Arvosana: 4)

Varautuminen ja kriisivalmius

Ruokavirasto vahvisti varautumista ja kriisivalmiutta vakiinnuttamalla toimivan valmiustoimikunnan työn. Toimikunta kokoontui säännöllisesti ja se toimii valmiusasioissa valmisteluulimenä strategiselle johtoryhmälle sekä varautumisen tilanneryhmälle. Myös viraston tilanneryhmä kokoontui tiuhaan koronapandemian jatkumisesta ja sotatilanteesta johtuen. Virasto osallistui valmiusharjoituksiin yli organisaatorajojen. Ruokaviraston valmiussuunnitelma, joka pitää sisällään linjojen, toimintakokonaisuuksien ja yksiköiden valmiussuunnitelmat, päivitettiin (mm. ELLI-linjan, LABRA-linjan ja eläintautien valmiussuunnitelmat).

Viraston yhteyksiä muihin kriisivalmiuden ja huoltovarmuuden viranomaiskumppaneihin tiivistettiin ja myös uusia yhteyksiä avattiin sekä oltiin aktiivisia hallinnonalan yhteistyössä. Asiantuntijat osallistuivat aktiivisesti alueellisille maanpuolustuskursseille. Viraston valmiuspäällikkö ja avainasiantuntijat olivat myös kysytyjä esitelmänpitäjiä näillä kursseilla. Toimialansa viranomaisketjua ohjaamalla virasto edisti alueellisten ja paikallisten ruoantuotannon riskienhallinnan yhteistyöverkoston kehittymistä.

Venäjän/Ukrainan kriisi työllisti virastoa monin tavoin. Esimerkiksi Ukrainasta saapuvien pakolaisten mukana tulleet koirat, vienti ja tuonti (mm. Venäjän tuontipuu), tuotantopanosten turvaaminen (mm. siemensektori), Venäjään kohdistuvat pakotteet ja tarvikkeiden saanti edellyttivät lisätyötä ja ongelmien selvittämistä. Kriisi vaati uudentyyppistä panostamista toiminnan jatkuvuuden varmistamiseen sekä häiriötilanteisiin varautumiseen, mm. tietojärjestelmien, tietoturvan, kyberturvallisuuden ja henkilöturvallisuuden varmistamiseksi. Asiaa koskevaa osaamista vahvistettiin osallistumalla valmennuksiin, antamalla ohjeistusta henkilöstölle ja järjestämällä mm. elävöitetty kyberturvaharjoitus sekä muita varajärjestelmien ja laitteistojen testaamisia ja tarkastuksia. Valmius- ja toimintavarmuus tarkistettiin kaikissa toimipaikoissa ympäri maan varavoiman, sähköjen ja väestösuojien osalta ja lisäksi laadittiin evakuoitus suunnitelmia osana kriisiin varautumista. Monipaikkaisuuden voidaan yleisesti nähdä vahvistavan viraston roolia osana maamme huoltovarmuuden turvaamista. Erityisen tärkeänä nähtiin henkilöstön monipuolinen tukeminen, minkä vuoksi työyhteisöviestintää ja

vuorovaikutusta aktivoitiin koko henkilöstön sekä luottamushenkilöiden ja työsuojeluvaltuutettujen suuntaan. Koronapandemia vaati edelleen seurantaa, ohjeistusta ja linjauksia. Lisätausta kriittisistä tehtävistä vakavissa häiriö- ja poikkeustilanteissa valmisteltiin, mutta sen tarkentaminen ja päätökset siirtyivät vuodelle 2023.

Edellä mainittujen globaalien kriisitilanteiden vuoksi lisättiin kv. yhteistyötä varautumisen suhteen erityisesti Ruotsin, mutta myös muiden Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa sekä osallistuttiin varautumiseen liittyvään EU-yhteistyöhön aktiivisesti.

Ruokavirasto toimi kansallisena vastuutahona One Health EJP:n kansainvälisessä simulaatioharjoituksessa (SIMEX). Harjoitus pidettiin kesäkuussa yhteistyössä Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kanssa ja tuloksista raportoitiin suunnitelman mukaisesti.

Ennakointi

Ennakoinnin vahvistamisessa keskeisiä kehittämisen ja osaamisen foorumeita olivat viraston strategiset päämäärätiimit. Viraston asiantuntijoita osallistui ennakointiosaamista vahvistaviin valmennuksiin.

Riskienhallinta

Riskienhallinta kytkettiin osaksi Ruokaviraston johdon vuosikelloa ja strateginen johtoryhmä käsittelee virastotason riskejä puolivuositain. Riskienhallintaa yhtenäistettiin virastokokonaisuudessa, mutta menettely- ja dokumentointitapojen osalta työ jatkuu. Osana linjojen ja toimintakokonaisuuksien riskienarviointia tehdään myös tietoturvariskien arviointia. Vuonna 2022 keskityttiin Ukrainan sodan takia erityisesti varamenettelyihin ja varavoimatarpeisiin osana jatkuvuusriskien hallintaa. Henkilötietojen käsittelyyn kohdistuvia riskejä arvioidaan hankintavaiheessa vaatimuksina ja käyttöönottovaiheessa EU:n tietosuojasetuksen mukainen vaikutusten arviointina (DPIA).

Kypsyystasomallia tietoriskeille selvitettiin, mutta mallia ei otettu käyttöön. Arviolta tällä hetkellä ollaan viisiportaisessa mallissa tasolla 2 (*initial*). Selvitystyö jatkuu siten, että arviointimalli olisi sovellettavissa kokonaisriskienhallintaan, ei vain yhteen riskiosa-alueeseen.

Voimavarojen hallinnan tulostavoitteiden toteuma

Henkisten voimavarojen hallintaan liittyvät tunnusluvut ovat taulukossa 16 ja henkilöstörakennetta kuvaavia tunnuslukuja on taulukossa 17. Tässä kuvataan tulossopimuksessa asetettujen voimavarojen hallinnan tavoitteiden toteuma. Liitteessä 2 on tavoitteisiin liittyvien toimenpiteiden kuvaus niiltä osin, kuin tavoitetta ei täysin saavutettu. Kyseiset tavoitteet ovat suurimmaksi osaksi luonteeltaan laajempia pitkän aikavälin tavoitteita, joita edistetään suunnitelmallisesti etenevissä hankkeissa.

Voimavarojen hallinnassa pääpaino oli tehtävien priorisointityöllä niin, että tehtävät saadaan hallitusti mitoitettua virastolle määriteltyihin voimavaroihin. Tämän tekeminen samanaikaisesti vakavien kriisien hoitamisen, laajamittaisen digitalisaation, CAP-kauden valmistelun ja virastolle osoitettujen uusien lakisääteisten tehtävien kanssa oli erittäin haastavaa, eikä

kaikkia suunnitelmia voitu täysin toteuttaa. Eri osissa organisaatiota tehtäviä priorisoitiin aina tarpeen tullen, mutta riittävän kattavasti suunnittelua pitkälle tulevaan ei onnistuttu tekemään. Kriittiset tehtävät kriisitilanteita varten määriteltiin alustavasti. Henkilöstö- ja rakennesuunnittelun hanke käynnistettiin ja pieniä osia siitä toteutettiin, kuten pilotointi osamiskartoituksessa. Toimenpiteistä parhaiten onnistuttiin monipaikkaisen työn linjauksien uudistustyössä, toimitilamuutosten suunnittelussa sekä hankintalinjausten mukaisen toimintasuunnitelman toteutuksessa. Lisäksi palkkausjärjestelmän käynnistäminen ja vakiinnuttaminen eteni suunnitellun mukaisesti. Hallinnon ohjeistuksen uudistaminen etenee virastossa valtiokonsernin yhteisten linjausten mukaisesti.

Taulukko 16. Henkisten voimavarojen hallintaan liittyvät tunnusluvut.

Tunnusluku	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tavoite 2022
Henkilöstön rakenne				
Henkilöstömäärä, henkilötyövuotta, josta	959	998	1035,7	950
- toimintamomentilta palkatut (htv) ¹⁴	959	997,2	1035,7	950
Muilta TA-momenteilta palkattu	0	0,8	0	0
Henkilöstömäärä, naiset / miehet (%)	70 /30	(70 /3	70/30	70 /30
Osa-aikaisen henkilöstön osuus (%)	6,1	5	5,4	7
Hyvinvointi ja osaaminen				
Työtyytyväisyysindeksi (VM Baro, 1–5)	3,5	3,61	3,68	3,6
Työyhteisöindeksi (VM Baro, 1–5)	3,9	3,95	4,01	3,9
Työnantajakuva ja arvot (VM Baro, 1–5)	3,4	3,75	3,86	3,4
Sairauspoissaolot, tpv/htv	9,1	8	10,6	9
Terveyspäiväprosentti ¹⁵	96,3	96,8	95,8	96
Koulutustaso, indeksiluku (Tahti, 1–8)	5,8	6	6	6
"Voin oppia ja uudistua työssäni" (VM Baro, 1–5)	3,78	3,95	3,92	3,85
Henkilökierrossa olleiden määrä, osuus henkilöstöstä (%)	n/a
Strateginen henkilöstösuunnitelma (itsearviointi)	1	1	1	2
Muut				
Toimitilatehokkuus, toimisto ¹⁶	15,4	15	15	15

C1. Henkilöstömme on osaavaa, arvostettua ja voi hyvin. Resurssimme ovat riittävät ja oikein kohdennetut. (Arvosana: 3)

Tulostavoitteen toteuttamiseksi virastossa määriteltiin ja priorisoitiin tehtäviä kehyskauden toiminnan ja talouden suunnittelemiseksi. Henkilöstö- ja rakennesuunnitelman sekä osamiskartoituksen laatiminen käynnistettiin. Samanaikaisesti kriisi- ja erityistilanteiden varalta määriteltiin kriittisiä tehtäviä ja niiden priorisointia. Näitä määrittelyitä jatketaan ja

¹⁴ Sisältää Elintarvikemarkkinavaltuutetun toimiston

¹⁵ Mittari on niiden työpäivien %-osuus kokonaistyöpäivämäärästä, jotka eivät ole sairauspäiviä. Mittari on: 100 % - (sairauspäivien lkm suhteessa kaikkien työpäivien lkm:ään)

¹⁶ Senaatin HTH-järjestelmän tieto toimitilatoja koskien.

hyödynnetään toiminnan suunnittelussa ja tulosneuvotteluissa, jotta toiminnan jatkuvuus, henkilöstön toimintamahdollisuudet ja turvallisuus voidaan varmistaa.

Vuonna 2021 käyttöön otettua palkkausjärjestelmää vakiinutettiin muutosjohtamisen, kouluttamisen sekä henkilöstön, esihenkilöiden ja työnantajan yhdessä kokoamien kehittämisideoiden keinoin. Toimivan ja kilpailukyisen palkkauksen lisäksi Ruokavirastossa oli käytössä monipuoliset henkilöstöedut, joustotyöpolitiikka sekä mm. 2022 valmistuneen tehtävänimikkekonseptin myötä nykyaikaiset nimikkeet, jotka yhtenäistivät virastofuusion ajalta virastoon siirtyneitä nimikkeitä ja vastaavat pitkälti virkanimikkeistössä valtionhallinnossa yleisesti tahtunutta kehitystä. Merkittävä työnantajakilpailuetu oli myös viraston valtakunnallisesti laaja toimipaikkaverkko ja laajat etätömahdollisuudet.

Taulukko 17. Ruokaviraston henkilöstörakennetta kuvaavia tunnuslukuja.

Henkilöstöressurit	Toteuma 2020	Osuus	Toteuma 2021	Osuus	Toteuma 2022	Osuus
henkilöstömäärä	1020		1047		1034	
naiset	714	70 %	732	70 %	737	71 %
miehet	306	30 %	315	30 %	297	29 %
henkilötyövuodet	959		998,2		1035,7	
keski-ikä	47,7		47,7		48,1	
naiset	47,9		47,9		48,1	
miehet	47,2		47,1		47,9	
henkilöstömäärät ikäluokittain						
-24	7	1 %	6	1 %	8	1 %
25-34	118	12 %	116	11 %	99	10 %
35-44	288	28 %	292	28 %	286	28 %
45-54	317	31 %	344	33 %	345	33 %
55-64	280	27 %	275	26 %	278	27 %
65-	10	1 %	14	1 %	18	2 %
koulutustasoindeksi	5,8		5,9		6	
naiset	5,9		5,9		6,1	
miehet	5,7		5,8		5,9	
vakinaiset	835	82 %	862	82 %	882	85 %
naiset	574	56 %	595	57 %	618	60 %
miehet	261	26 %	267	26 %	264	26 %
määräaikaiset	185	18 %	185	18 %	152	15 %
naiset	140	14 %	137	13 %	119	12 %
miehet	45	4 %	48	5 %	33	3 %
kokoaikaiset	958	94 %	992	95 %	978	95 %
naiset	669	66 %	694	66 %	695	67 %
miehet	289	28 %	298	28 %	283	27 %
osa-aikaiset	62	6 %	55	5 %	56	5 %
naiset	45	4 %	38	4 %	42	4 %
miehet	17	2 %	17	2 %	14	1 %
säännöllisenä työaikana tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta, %	81,6		81,1		80,6	
kokonaistyövoimakustannukset, €/vuosi (1 000 euroa)	59 239		53 406		57 467	

Osaamisen kehittämisen painopisteitä kehitettiin ja otettiin mukaan perehdytysprosessiin. Osaava-järjestelmää hyödynnettiin kehityskeskustelujen tukena sekä henkilöstön koulutusten koordinoinnissa. Henkilöstökoulutuksissa tuettiin viraston näkyvyyden lisäämistä, työyhteisön kannustavaa ilmapiiriä, positiivista toimintakulttuuria sekä henkilöstön hyvinvointia hybridityöhön siirtymisessä. Myös teknisten työvälineiden sujuvaa hallintaa tuettiin. Koulutustarjonnassa korostui mm. hallinto-osaajakoulutus ja Sisäinen perehdyttäjä -valmennus sekä esihenkilöille suunnattu valtiovarainministeriön Mahdollistajaohjelma. Henkilöstö hyödynsi aktiivisesti eOppivan verkkokursseja ja osallistui Tulanet-verkoston valmennuksiin sekä komission elintarviketurvallisuuden BTSF (*Better Training for Safer Food*) koulutuksiin, joiden valtakunnallisesta koordinaatiosta virasto vastaa.

HR-kumppanimalli johdon ja esihenkilöiden tukena vakiintui. HR-kumppanit ovat linjojen ja toimintakokonaisuuksien työssä aktiivisesti mukana toimien tiedonvälittäjinä henkilöstötyösköön ja muun organisaation välillä. HR-kumppanit tukivat henkilöstösuunnittelussa, kehityskeskusteluissa ja VMBaro-tulosten käsittelyissä sekä muissa HR-projekteissa. Henkilöstön hyvinvointia parannettiin esihenkilötyötä, työyhteisöjä sekä monipaikkaista hybridityötä tuemalla. Huolimatta koronapandemiaan liittyvien rajoitusten purkamisesta koronatilanne aiheutti edelleen paljon työtä, ja se näkyi mm. poissaolojen kasvuna (ks. taulukko 16). Yhteistyötä tiivistettiin johtamistyön tuen, työhyvinvoinnin ja työkykyjohtamisen alueilla sekä viraston sisällä että yhteistyössä työterveyshuollon ja eläkelaitos Kevan kanssa.

VMBaro:ssa työtyytyväisyyttä mittaava kokonaisindeksi parantui hieman edellisestä vuodesta ja sai arvon 3,68. Myönteisimpinä asioina vastaajat nostivat esiin työn sisällön ja sen tavoitteiden tuntemisen, sitoutumisen työnantajan tavoitteisiin, työn ja yksityiselämän yhteensovittamisen sekä oikeudenmukaisen kohtelun työtovereiden ja lähiesimiehen taholta. Eניתen muutoksen tarvetta koettiin palkkaukseen liittyen, ylimmän johdon toimintaan esimerkkinä ja suunnannäyttäjänä, johdon onnistumisessa työyhteisön töiden organisoijana ja tavoitteita tukevien strategisten linjausten laatijana sekä kehityskeskusteluissa työn tekemisen ja osaamisen kehittämisen tukena. Epäasiallisesta käytöksestä raportoitii hieman edellisistä vuotta enemmän.

C2. Tehtävät ja toiminta on sopeutettu määrärahojen puitteisiin. (Arvosana: 3)

Toiminnan ja talouden sopeuttamista määräraha-kehityksiin jatkettiin. Sisäistä budjettia laadittaessa jouduttiin sitomattoman siirtyvän erän määrärahasoaa laskemaan viiteen miljoonaan euroon kasvaneiden tietojärjestelmien ylläpitokulujen vuoksi. Virasto on toistuvasti esittäneet tietojärjestelmien jatkuvaan kehittämiseen ja ylläpitoon pysyvää rahoitusta peruskehukseen. Nämä menot, jotka kasvavat edelleen, vaikuttavat viraston peruskehukseen merkittävästi. Henkilöstömenojen kasvuun vaikuttivat uuteen palkkausjärjestelmään kuuluvat tehtävien vaatavuustasojen ja henkilökohtaisen suoriutumisen tasojen korotukset sekä rekrytoinnit uusiin tehtäviin. Tiukan taloustilanteen vuoksi rekrytointeja jätettiin myös tekemättä runsaasti tarpeeseen nähden, millä on suoraa vaikutusta tulostavoitteiden toteutumiseen.

3. EU:n ja muu ulkopuolinen rahoitus on tehokkaasti hyödynnetty. (Arvosana: 4)

Viraston tutkimustoiminnan hankkeet kohdentuivat strategisesti keskeisille alueille ja olivat käytännössä kaikki ulkopuolisen rahoituslähteen rahoittamia. Yhteisrahoitetun toiminnan

tuotosta (yht. 780 000 €) oli 59 % valtion sisäistä rahoitusta, joka koostui pääasiassa Suomen Akatemian (24 %), ulkoministeriön (19 %), KEHA-keskuksen (15 %), maatilatalouden kehittämisrahaston (12 %), valtioneuvoston kanslian (12 %), maa- ja metsätalousministeriön (10 %) rahoituksesta. Toiseksi suurin rahoittaja valtion sisäisen rahoituksen jälkeen oli EU, jonka osuus ulkopuolisesta rahoituksesta oli 24 %. Muuta ulkopuolista rahoitusta oli 14 % ja yritysrahoitusta 3 %.

UPR-hakujen läpimenoprosentti kasvoi 50 % edellisestä vuodesta ja EU-rahoituksen osuus kokonaishankehakupäästä kasvoi 40 %:iin.

C4. Toimitilahallinta ja toimipaikkaverkko sekä hankintatoimi ovat tehokkaita ja tukevat kestävyyttä (Arvosana: 4)

Ruokaviraston pitkäjänteinen toimitilojen kehittäminen jatkui. Ruokavirasto oli mukana useissa valtion virastotalohankkeissa, mm. Porissa, Kouvolassa ja Kemissä. Lisäksi Ruokavirasto oli jatkuvasti yhteistyössä muiden virastojen kanssa niin tilojen yhteiskäyttöisyyden kuin muun toiminnan kehittämisen tiimoilta. Kaikkia toimitiloja kehitettiin vastaamaan uusia työtekemisen tapoja ja kehityksessä huomioitiin kestävä kehitys. Esimerkiksi kolmessa toimipaikassa hyödynnetään Ruokaviraston esityksestä aurinkokennoja energian tuottamisessa. Lisäksi muuta kiinteistöteknologiaa päivitettiin yhteistyössä kiinteistön omistajien kanssa.

Uudistettuihin hankintatoimen linjauksiin sisältyi hankintojen vastuullisuuteen liittyviä tavoitteita. Linjauksiin liittyvän toimintasuunnitelman toteutus eteni suunnitellusti. Perustominnallaan virasto loi edellytyksiä vastuullisten, kestävien ja ruokasuositusten mukaisten elintarvike- ja ruokapalveluhankintojen edistämiseksi ja edellytti myös omissa ruokapalveluhankinnoissaan vastuullisuutta.

C5. Hallinnon rakenteet tukevat tuottavuuden kasvua, ohjaamista ja johtamista. (Arvosana: 4)

Maa- ja metsätalousministeriön asettamina tavoitteina oli Ruokaviraston perustamisen yhteydessä mm. viraston toimialaan kuuluvien tehtävien tehokas kokonaisjohtaminen, ministeriöohjauksen tehostaminen, asiakaslähtöisyyden parantaminen, synergian saavuttaminen valvonnan ohjauksessa ja toiminnassa, tietojärjestelmäkokonaisuuden yhtenäistäminen sekä hallinnon menettelytapojen uudistaminen. Virasto toteutti näitä tavoitteita johtamisessaan ja toiminnassaan sekä alue- ja paikallishallinnon ohjauksessaan aktiivisesti.

Virasto osallistui lisäksi aktiivisesti aluehallinnon uudistamista koskevaan valmisteluun maa- ja metsätalousministeriön valmisteluryhmässä.

1.6 Tilinpäätösanalyysi

Maatilatalouden kehittämisrahaston (Makera) ja maatalouden interventiorahaston (Mira) kirjanpito ja maksuliikenne hoidetaan Ruokavirastossa. Nämä budjettitalouden ulkopuoliset

rahastot laativat omat tilinpäätöksensä. Ruokaviraston toimintakertomuksessa ei siten oteta kantaa ko. rahastojen toimintaan ja tehtäviin.

Ruokavirastossa toimii eräitä itsenäisiä ja riippumattomia maa- ja metsätalousministeriön tai sen hallinnonalan lainsäädännön asettamia toimijoita. Näitä ovat elintarvikemarkkinavaltuutetun toimisto, eläinsuojeluasiamies, eläinlääkintävahinkojen arviolautakunta ja porovahinkolautakunta. Ruokavirasto tuottaa toimijoille hallintopalvelut ja niiden kirjanpito ja maksuliikenne hoidetaan Ruokavirastossa. Ruokaviraston toimintakertomuksessa ei analysoida näiden toimintaa. Käytännössä näiden hallintopalvelujen tuottaminen edellyttää virastolta huomattavaa työpanosta erityisesti sisäisten palvelujen, digitalisaatiopalvelujen, viestinnän ja juristipalvelujen tehtävälueilla.

1.6.1 Rahoituksen rakenne

Ruokaviraston toiminnan rahoitus koostui ko. vuoden talousarvion määrärahasta, toimintamomentille kirjattavista tuloista sekä muille momenteille myönnettyistä kirjaus- ja käyttöoikeuksista (ks. taulukko 18). Lisäksi käytössä oli Ruokaviraston toimintamomenteilta vuodelta 2021 siirtyneet siirtomäärärahat. Viraston budjetointiaste oli 68 %.

Viraston rahoituslaskelma ei sisällä Ruokaviraston siirtomenoina, tukina tai korvauksina muilta momenteilta maksamia menoja. Menoja virastolla oli yhteensä 120,6 milj. euroa (109,6 milj. euroa) ja tuloja 29,6 milj. euroa (28,1 milj. euroa). Toimintamomentin nettomenot olivat siten yhteensä 90,9 milj. euroa (81,3 milj. euroa).

Taulukko 18. Ruokaviraston rahoituslaskelma.

Rahoituslähde (1 000 euroa)	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Toiminnan kokonaisrahoitus (tulot ja menot), josta	105 649	109 596	127 882	120 590
Toimintamomentin rahoitus yhteensä, josta	103 596	109 566	127 882	117 758
- Nettomääräraha / nettokäyttö	74 661	81 383	93 249	90 954
- Yhteisrahoitus valtion talousarvion sisäältä	715	778	111	702
- Yhteisrahoitus EU:lta	165	286	49	274
- Muu yhteisrahoitus valtion talousarvion ulkopuolelta	54	209	740	364
- Maksullinen toiminta	22 502	22 790	24 396	23 196
- Muut tulot	5 499	4 120	9 337	2 268
Muu valtion TA-rahoitus (muiden mom. määrärahat)	2 053	30	0	2 832
Toimintamomentin rahoitus				
Nettokäyttö/ -käyttöarvio	74 661	81 383	93 249	90 954
TP/Budjetoitu/TAE)	77 161	86 204	79 360	85 007
Edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha	11 890	15 121	24 325	19 942
Seuraavalle vuodelle siirtyvä määräraha	15 121	19 942	10 436	13 994

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Virastolla oli vuonna 2022 määrärahoja kolmesta pääluokasta (taulukko 19).

Taulukko 19. Ruokaviraston määrärahojen pääluokat.

Pääluokka	Talousarvio 2022 (ml. Ltae) €	Käyttö 2022 €
30 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	2 443 561 748	2 414 833 832
32 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	2 256 072	2 256 072
33 Sosiaali- ja terveysministeriö	2 832	2 832

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan määrärahoista, yhteensä 2,443 mrd euroa, Ruokaviraston toimintamomentti oli 85,0 (86,2) milj. euroa, josta peruskehyksen osuus oli noin 66,0 (66,0) milj. euroa. Toimintamenoista siirtyi vuodelle 2023 yhteensä 13,9 (19,9) milj. euroa.

Peruskehyksen sitomatonta siirtyvää erää jouduttiin käyttämään viraston vastuulla olevien IT-järjestelmien jatkuvaan kehittämiseen ja ylläpitoon. Virasto on useissa eri yhteyksissä tuonut esiin tietojärjestelmien jatkuvaan kehittämiseen ja ylläpitoon liittyvien menojen rahoituksen haasteet. Näiden menojen kasvu kehyskaudella on merkittävä ja viraston koko olemassaoloajan menot on maksettu viraston peruskehuksesta, vaikka järjestelmien käyttäjät ja hyödyt suurimmalta osin ovat muualla toimialan viranomaisketjussa ja asiakaskunnassa. Si-dotut siirtyvät erät koostuvat IT-hankkeita ja tietojärjestelmiä varten haetuista tuottavuusrahoista ja muista kertaluonteisista rahoituksista toimintamomentilla sekä elintarvikemarkkinavaltuutetun toimiston ja lautakuntien määrärahoista.

Suurin osa viraston käytössä olleista määrärahoista oli siirtomenoina, tukina tai korvauksina maksettavia menoja. Siirtomenoista on kerrottu kohdassa 1.3.2. ja liitteessä 4. Talousarvion toteumalaskelmassa on esitetty toteumat momenteittain.

Ruokaviraston momenteista neljällä oli uusia valtuuksia vuonna 2022: maatalouden aloittamis- ja investointiavustusten momentilla, maaseutuelinkeinotoiminnan kerkotukimomentilla, ympäristökorvausten, luonnonmukaisen tuotannon, neuvonnan ja ei-tuotannollisten investointien momentilla sekä alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen suunnatulla momentilla (ks. taulukko 20). EU-ohjelmakauden vaihtumisen vuoksi käyttämättä jääneitä valtuuksia ei uusittu vuodelle 2023.

Taulukko 20. Tiedot valtuuksista vuonna 2022 (1 000 euroa).

Momentti-tunnus	Momentti	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Käytettävissä yht.	Käytetty	Käyttämättä	Uusittu 2023
30.10.40	Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset	95 300	19 163	114 463	106 698	7 765	0
30.10.41	Maaseutuelinkeinotoiminnan kerkotuki	250 000	0	250 000	97 134	152 866	0
30.10.64	EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen	119 028	45 557	164 585	146 211	18 374	0
30.20.43	Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit	32 000	29 281	61 281	7 271	54 010	0
32.30.64	EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesiopoliitiikan ohjelmiin (arviomääräraha)	115	0	115	115	0	0

Ruokavirastolle siirrettiin myös uutta valtuutta työ- ja elinkeinoministeriön momentilta 32.30.64 EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha). Lisäksi aiempien vuosien valtuuksien käytöstä aiheutuneita menoja oli momentilla 32.50.64.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuotot

Viraston toiminnan kokonaistuotot tilikaudella olivat 29,9 (28,1) milj. euroa, josta pääosa – 23,1 (22,8) milj. euroa – oli maksullisen toiminnan tuottoja. Suurin osa maksullisen toiminnan tuotoista kertyi maksuperustelain mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista, yhteensä 20,0 (20,0) milj. euroa. Muut toiminnan tuotot olivat yhteensä 6,6 (5,4) milj. euroa. Tästä 2,1 (2,1) milj. euroa oli viraston muille hallinnonalan virastoille ja laitoksille, myös maa- ja metsätalousministeriölle, tekemää laskutettavaa IT-asiantuntijatyötä.

Teknisen avun rahoitusta käytettiin noin 3,0 (1,9) milj. euroa. Lisäksi noin 0,9 milj. (0,9) euron tuotot kertyivät tieteellisestä tutkimuksesta, riskinarvioinnista sekä muusta laboratorioasian-tuntijatyöstä. Toiminnan tuottoja on esitelty myös luvussa 1.4.2–4.

Taulukko 21. Toimintamenojen tuotto- ja kululaskelma¹⁷.

Tuotto/kulu (1 000 euroa)	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Toiminnan tuotot	28 152	26 289	29 302	26 804
Maksullisen toiminnan tuotot	22 653	22 790	24 396	23 196
Vuokrat ja käyttökorvaukset	32	10	50	23
Muut toiminnan tuotot	5 467	3 489	4 856	3 585
Toiminnan kulut	97 009	105 897	122 001	115 982
<i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>				
- Ostot tilikauden aikana	3 117	3 101	3 000	3 142
- Varastojen lisäys (-)/vähennys (+)		0	0	0
Henkilöstökulut	58 906	60 659	66 000	65 735
Vuokrat	6 750	6 757	6 751	7 098
Palvelujen ostot	26 392	33 759	44 650	38 074
Muut kulut	1 844	1 621	1 600	1 933
Valmistus omaan käyttöön (-)				
Poistot				
Sisäiset kulut				
Jäämä I	-74 895	-79 608	-92 699	-89 178
Rahoitustuotot ja -kulut	-25	-29		-30
Satunnaiset tuotot ja -kulut	-145	-2		30
Siirtotalouden tuotot ja -kulut		68		56
Jäämä II	-74 725	-79 645	-92 699	-89 234

¹⁷ Sisältää momentit 30.20.01.1 ja 421.30.20.01.1.

Toiminnan kulut

Toiminnan kulut olivat yhteensä 128,1 (120,0) milj. euroa, mikä oli 8,1 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna (ks. taulukko 21).

Henkilöstökulut olivat 70,0 (64,8) milj. euroa eli hieman yli puolet toiminnan kuluista. Henkilöstömenot kasvoivat 5,2 milj. euroa. Kasvuun on vaikuttanut mm. Ruokaviraston palkkausjärjestelmän käyttöönotto, jonka vaikutukset ulottuivat vuoteen 2022 ja valtion virka- ja työehtosopimuksen mukainen 2 % yleiskorotus, joka tuli voimaan 1.6.2022 lukien. Kasvuun on lisäksi vaikuttanut viraston panostus IT-toimintaan tuottavuushankkeiden tueksi sekä uudet ja lisääntyneet tehtävät, lainsäädäntöuudistukset ja niiden toimeenpanot. Lomapalkkavelan muutos ja lomapalkkojen henkilöstösivukuluvuvelan muutos oli 0,6 milj. euroa.

Palveluiden ostot muodostivat toiseksi suurimman kuluerän niiden yhteismäärän ollessa 55,1 (51,1) milj. euroa. Merkittävä osa palveluiden ostoista, 28,7 (23,9) milj. euroa, kohdistui tietojärjestelmien kehittämiseen ja ylläpitoon, perustietotekniikan palveluiden ostoihin sekä muuhun tietohallintoon ja IT-toimintaan (ks. taulukko 22). Viraston tietojärjestelmien jatkuvan kehittämisen ja ylläpidon tarpeet olivat merkittävät ja ne kasvavat kehyskaudella.

Taulukko 22. Tietohallinnon ja muiden perusrakenteiden kulut ja investoinnit.

Ruokaviraston tietohallinto ja muut perusrakenteet	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Tietotekniikan käyttökulut	15 117	20 000	16 657
Tietotekniikkainvestoinnit	9 072	17 000	13 484
Muut merkittävät investoinnit	239	700	136

Yhteistoiminnan kustannusten korvaukset ja yhteisrahoitteisten toiminnan rahoitusosuudet muodostivat suuren kuluerän 13,4 (16,0) milj. euroa: kuluerästä Valtorin tuottamien palveluiden osuus oli 3,1 (3,4) milj. euroa ja Palkeiden palvelumaksujen kertymä noin 1,0 (1,0) milj. euroa.

Vuokrakulut tilikaudella olivat yhteensä 7,1 (6,8) milj. euroa. Toimitilavuokrien osuus oli 6,8 (6,5) milj. euroa. Ostot tilikauden aikana olivat 3,6 (3,3) milj. euroa, josta laboratoriotuotantoon liittyvät tavarahankinnat kattoivat lähes 2,0 (2,0) milj. euroa. Muita kuluja oli 2,1 (1,9) milj. euroa, josta matkakuluja oli yhteensä 0,70 (0,30) milj. euroa. Koronapandemian väistytyä matkakulut nousivat yli puolella edelliseen vuoteen verrattuna. Erilaisia patenti-, lisenssi- ja käyttöoikeusmaksuja maksettiin 1,3 (1,3) milj. euroa.

Tilikauden poistot olivat yhteensä 7,9 (5,9) milj. euroa. Valmistus omaan käyttöön oli 17,7 (13,5) milj. euroa ja se kasvoi 4,2 milj. eurolla tietojärjestelmähankkeiden lisääntyneiden menoerien vuoksi. Aktiivoinnit taseeseen kohdistuivat meneillään oleviin useisiin tietojärjestelmähankkeisiin.

Rahoitustuottoja oli yhteensä 0,2 (0,2) milj. euroa ja kuluja 0,01 (0,01) milj. euroa.

Siirtotalouden tuotot olivat yhteensä 986,4 (953,0) milj. euroa; tästä 526,0 milj. euroa on EU:n maataloustukirahastosta saatuja tuloja ja 460,0 milj. euroa EU:n maaseudun kehittämiseen ohjaamia tuloja.

Siirtotalouden kulut olivat yhteensä 2,1 (2,0) mrd. euroa. Siirtotalouden kulut sisältävät sekä kansallisia että EU-tukia ja -korvauksia. Maatalouden huoltovarmuuspaketista maataloilta maksettiin poikkeuksellista mukautustukea (kansallista ja EU-tukia) sekä elpymisvälineestä EU:n rahoitusosuuksia. Suurimpia kokonaisuuksia siirtotalouden menojen puolella olivat luonnonhaittakorvaus 640,0 (539,5) milj. euroa, EU-tulotuki- ja -markkinatuki 507,5 (514,1) milj. euroa, kansallisesti maksettava maa- ja puutarhatalouden tuki 357,6 (317,3) milj. euroa sekä ympäristökorvausten, luonnonmukaisen tuotannon, neuvonnan ja ei-tuotannollisten investointien maksaminen 311,2 (309,5) milj. euroa. Lisäksi EU:n ja valtion rahoitusta alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen ohjattiin 110,3 (110,7) milj. euroa. Siirtotalouden momenttikohtaisia toteumia on kuvattu tarkemmin talousarvion toteumalaskelmalla ja liitteessä 3.

Suoritetut arvonlisäveromenot tilikaudella olivat yhteensä 11,1 (9,8) milj. euroa, kun taas perittyjä arvonlisäveroja oli 0,8 (0,8) milj. euroa. Suoritetut arvonlisäveromenot kasvoivat 1,3 milj. eurolla edelliseen tilikauteen verrattuna.

Ruokaviraston tilikauden kulujäämäksi muodostui 1,3 (1,2) mrd. euroa. Muutosta oli -96,2 milj. euroa edelliseen tilikauteen verrattuna.

1.6.4 Tase

Taseen loppusumma oli vuoden lopussa 95,7 (86,7) milj. euroa ja kasvua edelliseen vuoteen oli 9,0 milj. euroa.

Vastaavaa

Käyttöomaisuuden arvo oli yhteensä 72,5 (62,5) milj. euroa, josta aineettomien hyödykkeiden osuus oli 70,6 (60,3) milj. euroa. Aineettomista hyödykkeistä 55,3 (39,4) milj. euroa muodostui itse valmistetuista tietojärjestelmistä ja 15,3 (20,9) milj. euroa keskeneräisistä itse valmistettavista tietojärjestelmistä. Aineellista käyttöomaisuutta oli yhteensä 1,9 (2,2) milj. euroa koostuen laboratoriokäytössä olevista laitteista ja kalusteista.

Vaihto- ja rahoitusomaisuuden arvo oli 23,3 (24,2) milj. euroa, josta suurimman osan muodostivat lyhytaikaiset saamiset – yhteensä 23,0 (24,0) milj. euroa. Myyntisaamisten arvo oli 4,2 (3,4) milj. euroa eli 0,8 milj. euroa enemmän viime vuoteen verrattuna. Siirtosaamisten 5,8 (6,6) milj. euron arvosta noin puolet (2,9 milj. euroa) koostui teknisen avun tuloutuksen jaksottamisesta. Muut lyhytaikaiset saamiset olivat yhteensä 11,0 (11,6) milj. euroa; tästä 9,9 milj. euroa oli viraston ns. Sampo-tukisaatavia, joiden todennäköinen arvo on kuitenkin n. 5,01 milj. euroa. Ero taseen arvon ja todennäköisen arvon välillä johtuu saatavien perimisen epätodennäköisyydestä erityisesti konkurssimenettelyssä tai velkajärjestelyssä olevien

saatavien osalta. Lisäksi EU-rahoitteisten saatavien osalta komissiolle tapahtuva raportointi vaikuttaa kirjanpidossa avoinna olevien saatavien määrään.

Vastattavaa

Oma (valtion) pääoma oli tilikauden lopussa -263,4 (-255,6) milj. euroa. Oma pääoma on virastolla negatiivinen johtuen edellisten tilikausien pääoman muutoksista ja kulujäämästä; viraston luonne erilaisten tukien, korvausten ja avustusten maksajana näkyy myös taseen painopisteissä ja oman pääoman negatiivisuutena.

Lyhytaikainen vieras pääoma oli 359,1 (342,3) milj. euroa. Pääosa tästä, 333,5 (319,0) milj. euroa, muodostuu talousarvion ulkopuolisten rahastojen, Makeran ja Miran yhdystilien saldosta. Makeran osuus oli 329,6 (315,5) milj. euroa ja Miran 3,91 (3,53) milj. euroa. Ostovelkojen arvo oli 7,2 (6,4) milj. euroa. Siirtovelkojen arvo oli 14,1 (13,3) milj. euroa; siirtoveloista 14,0 (13,2) milj. euroa oli lomapalkkavelan muutosta.

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Arvio Ruokaviraston vuoden 2022 sisäisen valvonnan tilasta perustuu sisäisestä valvonnasta tehtyyn kartoitukseen COSO 2013 -mallin pohjalta sekä sisäisen tarkastuksen yksikön vuoden 2022 aikana tekemiin tarkastushavaintoihin. Taustatietona on käytetty myös tietoturvasertifikaatin SFS-ISO/IEC 27001:2013 ylläpitoon liittyviä auditoiteja kuten myös aineistoa, jota on käytetty EU –maksajaviraston johdon vahvistuslausumaa valmisteltaessa. Sisäisen valvonnan tilasta vuoden 2022 osalta käytiin keskustelu viraston operatiivisessa johtoryhmässä 7.2.2023 ja strategisessa johtoryhmässä 13.2.2023.

Ruokavirastossa on huolehdittu talousarvioasetuksen 69 §:n mukaisesti siitä, että virastossa on talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt, jotka varmistavat Ruokaviraston talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, viraston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen sekä Ruokaviraston johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot viraston ja laitoksen taloudesta ja toiminnasta. Ruokaviraston välitettävänä olevien varojen hoito ja muille virastoille ja laitoksille annetut tehtävät, joista Ruokavirasto vastaa, ovat toteutuneet talousarvioasetuksen mukaisesti.

Käytössä olevat menettelyt antavat kohtuullisen varmuuden sisäisen valvonnan tilasta Ruokavirastossa. Viraston sisäinen valvonta on järjestetty asianmukaisesti mutta yksittäisiä puutteita vielä esiintyy. Kokonaisuutena sisäinen valvonnan tila on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna. Vuodelle 2022 asetetut sisäisen valvonnan kehittämistavoitteet toteutuivat yhtä lukuun ottamatta (tavoite 4/2021).

Kehittämiskohteet vuodelle 2023:

1. Virastotason riskien seurannan kehittäminen.
2. Laaditaan henkilöstöstrategiset linjaukset Henra-projektin tulosten perusteella.

3. Tarkennetaan päätöksenteon linjauksia, kun tuoteryhmät ovat mukana prosessissa.
4. Sisäisen valvonnan edistämisen sisällyttäminen jonkun työntekijän tehtäväkuvaan.

1.8 Arviointien tulokset

Ruokaviraston laadunhallinta

Viraston laatutyö perustuu laatupolitiikkaan ja sen pohjalta laadittuun vuosittaiseen laatu-työn suunnitelmaan. Ruokaviraston prosessien toiminta perustuu jatkuvan parantamisen malliin (PDCA). Viraston prosessityötä jatkettiin tiedonhallintamallin vaatimusten mukaisesti.

Ruokaviraston ensimmäinen CAF-arviointi toteutettiin kesällä. Arvioinnin tuloksena saatiin sekä linja- ja toimintakokonaisuuskohtaiset että virastotason kehittämiskohteet:

- Linjarajat ylittävä johtaminen.
- Strategian hyödyntäminen toiminnan priorisoinnissa.
- Prosessityön parantaminen ja yhtenäistäminen.
- Mittaamisen kehittäminen ja tiedon hyödyntäminen johtamisessa.
- Osaaminen ja resurssien varmistaminen.

Viraston laatu- ja Lean-palkintokilpailut toteutettiin syksyllä. Viraston lautupalkinnon sai *Hankintatoiminnan linjaukset* -projekti ja Lean-palkinnon *Uuden luomutoimijan valvontaan Ilmoittautuminen* -projekti. Lisäksi jaettiin laatu- ja Lean-kunniamainintoja ja palkittiin pieniä Lean-tekoja.

Sertifiointit ja akkreditoinnit

Laboratorioakkreditoinnit ja -arviointit

FINAS-akkreditointipalvelu arvioi Ruokaviraston laboratoriopalvelun toiminnan vuosittaisessa määräaikaisarvioinnissa toukokuussa. Arvioinnin tuloksena laboratorion akkreditointi laajeni 27.10.2022 kattamaan kasvinsuojeluaineiden analytiikan sekä useita muita uusia tutkimusmenetelmiä.

Laboratoriossa on käytössä laaja mukautuva pätevyysalue ja akkreditointi kattaa suurimman osan laboratoriopalvelusta. Akkreditointi on voimassa nelivuotiskauden 1.12.2025 asti, jolloin suoritetaan uudelleenarviointi. Akkreditointi on EU-asetuksen (N:o 765/2008) ja standardin ISO 17025 mukainen

ISO/IEC 27001 -sertifikaatti

Ruokaviraston maksajavirastotoimintojen tietoturvan ISO/IEC 27001 mukaisen hallintajärjestelmän ulkoinen auditointi oli 28.-30.11.2022. ISO/IEC 27001 sertifikaatti on EU:n komission asettama vaatimus maksajavirastolle. Arvioinnissa ei todettu poikkeamia.

Green Office sertifikaatti

Seinäjoen toimipaikassa tehtiin Green Office -tarkastus. Tarkastuksen perusteella Ruokaviraston päätoimipaikka täytti Green Office -kriteerit ja sille myönnettiin Green Office -

sertifikaatti. Lokakuussa käynnistyneen kestäväen kehityksen ohjelman valmistelun yhtenä tavoitteena on kehittää myös ympäristöjärjestelmätyötä.

Todentamisviranomaisen suorittama maksajaviraston tilintarkastus

Maksajavirasto oli pääosin toimeenpannut todentamisviranomaisen esittämien havaintojen johdosta esittämät suositukset. Todentamisviranomaisen totesi lisäksi, että komission AGRI-pääosaston sääntöjenmukaisuustarkastuksiin liitetystä vuotuisesta toimintakertomuksessa tarkoitettussa toimintasuunnitelmassa esitetyillä toimenpiteillä parannetaan tilannetta ja siten korjataan puutteita (maksajavirasto toimitti viimeisen päivityksen komission AGRI-pääosastolle tammikuussa 2023). Toimintasuunnitelman täytäntöönpano etenee yllä kuvatulla tavalla olennaisilta osin hyvin.

Todentamisviranomaisen raportin mukaan maksajaviraston sisäisen valvonnan järjestelmä toimi hyvin. Todentamisviranomainen teki eräitä havaintoja, jotka johtivat suosituksiin. Maksajavirasto tarkastelee havaintoja ja niistä annettuja suosituksia kokonaisuutena kuluva vuorokauden aikana ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin. Todentamisviranomaisen kertomuksen mukaan valvontatoimet kohdistuvat asianmukaisesti kaikkiin riskeihin ja valvonta toimii todennäköisesti tehokkaasti molempien rahastojen eli sekä maataloustuki- että maaseuturahaston osalta.

EU-toimielinten tarkastukset

Euroopan komission maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosasto AGRI sekä Euroopan tilintarkastustuomioistuimien tekevät tarkastuksia Ruokaviraston toimeenpanovastuulla oleviin ohjelmiin ja tukijärjestelmiin. Komissio voi tarkastusten perusteella sulkea maataloustuki- tai maaseuturahastosta rahoitettuja menoja unionin rahoituksen ulkopuolelle asetuksen (EU) N:o 1306/2013 52 artiklan mukaisesti.

Komission maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosasto teki virastoon 21.4.-30.4.2021 etätarkastuksen, joka kohdistui maaseuturahaston *non iacs* -tukien toimeenpanoon. Tarkastus kohdistui lisäksi todentamisviranomaisen työhön. Maksajavirasto vastasi kaikkiin komission lisätietopyyntöihin, viimeksi 7.9.2022. Tarkastus on vielä kesken.

Euroopan komission terveyden ja elintarviketurvallisuuden pääosasto SANTE teki Suomeen neljä auditointia: kolme substanssauditointia ja yleisauditoinnin. Yleisauditoinnilla saatiin suljettua pääosa aikaisempien vuosien suosituksista. Substanssauditoinnit kohdistuivat kalatuotteisiin, vierasainevalvontaan sekä lihantarkastukseen. Avoimia suosituksia on tällä hetkellä 28. Suositusten sulkeminen tapahtuu yleensä nopeasti ja tehokkaasti, eikä pitkään avoimena olleita suosituksia juuri ole. Tältä osin valvontajärjestelmämme toimii tehokkaasti.

1.9 Yhteenvedo havaituista väärinkäytöksistä

1.9.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat tiedot

Virheitä tai väärinkäytöksiä koskien Ruokavirastolla ei ole raportoitavaa vuodelta 2022.

1.9.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Sääntöjenvastaisuusraportointi

Euroopan petostentorjuntavirastolle (OLAF) raportoitiin komission asetuksen (EY) N:o 1848/2006 ja komission asetuksen (EU) N:o 1971/2015 mukaisia sääntöjenvastaisuustapauksia seuraavasti: komission asetuksen 1848/2006 ja 1971/2015 mukaisia 10 000 euroa tai sitä suurempia (EU:n rahoitusosuudet) uusia 3 artiklan mukaisia sääntöjenvastaisuustapauksia raportoitiin yhteensä 18 kappaletta (tapaukset, joiden rekisteröintipäivämäärä on ollut järjestelmän mukaan v. 2022). Tapaukset liittyivät yritys- ja hanketukiin sekä viljelijätukiin. Artiklan 3 sääntöjenvastaisuustapauksissa sääntöjenvastaisten menojen kokonaismäärä julkisen osuuden osalta oli 1 804 258,56 euroa. Tästä EU:n tukiosuus oli yhteensä 885 123,23 euroa.

EU:n yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmän toimeenpano

Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan valvonta- ja seuraamussäännökset koskevat merialueilla tapahtuvaa kaupallista kalastusta, kaupallisen kalastuksen saaliita ja niistä peräisin olevia kalatuotteita. Jäsenmaat huolehtivat EU:n yhteisen kalastuspolitiikan toimeenpanosta. Lailla yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta (1188/2014) (YKP-laki). Ruokaviraston tehtäväksi on säädetty määrätä hallinnollisia sanktioita yhteisen kalastuspolitiikan vastaisista teoista. Sanktiot määrätään Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus), kunnan valvontaviranomaisten ja Rajavartiolaitoksen esityksestä. Ruokavirasto määrää hallinnolliset sanktiot myös Ahvenanmaan maakunnan puolesta. Taulukoissa 23 ja 24 on esitetty YKP-lain mukaiset rikkomusesitysten määrät sekä päätökset esityksiin.

Hallinnollisia sanktioita ovat rikkomus- ja seuraamusmaksut sekä muut oheisseuraamukset, kuten aluksen päällikölle ja lisenssinhaltijalle annettavat pisteet. Ruokavirasto siirtää määräämänsä sanktiomaksut Oikeusrekisterikeskuksen perittäväksi. Lisäksi Ruokavirasto ylläpitää rikkomusrekisteriä annetuista sanktioista ja muista laissa tarkemmin säädettyistä seikoista.

Ruokaviraston määräämät rikkomusmaksut vaihtelivat ELY-keskuksen ilmoittamien tapaus-ten osalta 100 ja 2 200 euron välillä riippuen muun muassa tekojen laadusta ja lukumäärästä. Kunnan valvontaviranomaisten ilmoituksiin perustuvissa tapauksissa rikkomusmaksun suuruus oli 1 000–3 000 euroa ottaen huomioon muun muassa teon laatu ja merkittävyys. ELY-keskuksen tekemiin ilmoituksiin perustuvia rikkomusmaksuja määrättiin kalastusalusten päälliköille ja kalasaaliiden ensiostajille. Jäljitettävyyttä koskevissa tapauksissa maksut määrättiin kalalaitoksille.

Ruokavirasto osallistui myös yhteisen kalastuspolitiikan valvonnan ohjausryhmän kokouksiin sekä yhteisen kalastuspolitiikan seurannan ja valvonnan Seuraamus-tietojärjestelmän kehittämiseen.

Taulukko 23. YKP-lain mukaiset rikkomusesitykset.

	2022
ELY-keskus	179 kpl
Vakava rikkomus	1
Kunnan elintarvikevalvontaviranomaiset	5 kpl
Ahvenanmaan maakunnan hallitus	11 kpl
Muu EU-jäsenvaltio	0
Esitykset yhteensä	196 kpl

Taulukko 24. Päätökset esityksiin.

	2022
ELY-keskus	145
Kunnan elintarvikeviranomaiset	7 kpl
Vakavat rikkomukset	0 (1 kpl katsottu rikkomukseksi)
Ahvenanmaan maakunnan hallitus	11kpl
Yhteensä	163 kpl
Sanktiot yhteensä	27 150 euroa

Maatalous

Pinta-ala- ja eläintuet

Pinta-ala ja eläintukien takaisinperintäpäätöksiä sekä summakarenssi- ja keltaisen kortin seuraamuksia tehtiin yhteensä 5,71 milj. euroa, josta EU:n rahoitusosuus oli 1,98 milj. euroa. YT-alueet ja ELY-keskukset tekivät takaisinperintäpäätöksiä yhteensä 4 733 kpl. Summakarensseja määrättiin 208 kpl ja keltaiseen kortin seuraamuksia 108 kpl. Summakarensseja oli määrättään yhteensä 0,29 milj. euroa, josta EU:n rahoitusosuus oli 0,23 milj. euroa ja keltainen kortti -seuraamuksia yhteensä 0,13 milj. euroa, josta EU:n rahoitusosuus oli noin 0,06 milj. euroa (ks. taulukko 25).

Taulukko 25. Pinta-ala ja eläintukien takaisinperinnät vuonna 2022.

Kaikki päätökset (sis. summakarenssi ja keltainen kortti -ta-paukset)	Euro, yhteensä	Euro, EU-osuus
Perittäväksi määrätty ajalla 1.1 – 31.12.2022	5 711 888,86	1 977 591,29
joista peritty ajalla 1.1 -31.12.2022	4 006 737,85	1 506 528,38
Perimättä 31.12.2022	1 705 151,01	471 062,91

Vuonna 2022 perintään tulleista viljelijätukien takaisinperinnöistä ja hallinnollisista seuraamuksista perittiin 31.12.2022 mennessä 70 %. Vuoden 2022 lopussa oli siten perimättä yhteensä 1,71 milj. euroa, josta EU:n rahoitusosuus oli 0,47 milj. euroa. Saatavien perintä jatkuu edelleen vuonna 2023.

Viljelijätukien takaisinperinnät johtuvat yleisimmin maatilojen valvonnoissa havaituista virheistä ja puutteista.

Neuvontakorvaus

Neuvontakorvausta määrättiin takaisinperittäväksi yhdeltä tuensaajalta noin 300 euroa, josta EU:n rahoitusosuus oli noin 120 euroa. Saatavaa perittiin vuoden 2022 aikana. Perinnän syynä oli virheellinen tieto, joka vaikutti korvauksen tukikelpoisuuteen.

Hanke- ja yritystuet

Ohjelmakauden 2014–2020 hanke- ja yritystuissa tehtiin takaisinperintäpäätöksiä yhteensä 47 kappaletta (taulukko 26), mikä oli hieman suurempi kuin edellisvuonna, jolloin takaisinperintäpäätöksiä tehtiin 40 kpl. Takaisinperintäpäätöksillä määrättiin maksettavaksi takaisin tukea yhteensä 1,06 milj. euroa, josta EU:n rahoitusosuus on noin 0,49 milj. euroa. Niistä perittiin takaisin vuoden 2022 aikana 66 % eli yhteensä 0,7 milj. euroa, josta EU:n rahoitusosuus on 0,34 milj. euroa. Lisäksi tuensaajilta perittiin korkoja yhteensä noin 2 500 euroa. Saatavien perintä jatkuu vuonna 2023.

Takaisinperinnän yleisempiä syitä olivat, että tuetusta investointikohteesta on luovuttu joko myymällä tai vuokraamalla, tai tuettu toiminta on lopetettu myymällä yrityksen koko osakekanta tai liiketoiminta sekä siirtämällä se toiselle alueelle tukisäännösten vastaisesti ennen sitoumuskauden päättymistä. Lisäksi havaittiin tapauksia, joissa investointi oli toteutunut aiottua selvästi pienempänä, hankkeessa oli havaittu tukikelvottomia kustannuksia sekä hanke tai investointi oli aloitettu ennen tukihakemuksen vireille tuloa.

Taulukko 26. EU-osarahoitteisten ja kansallisten maaseudun hanke- ja yritystukien takaisinperintäpäätökset vuonna 2022.

	Ohjelmakausi 2014–2020
Takaisinperintäpäätökset 1.1.-31.12.2022 kpl	47
Perittäväksi määrätty EU-osuutta, euroa	494 967,41
Perittäväksi määrätty valtion osuutta, euroa	561 974,03
Perittäväksi määrätty yhteensä, euroa	1 056 941,44
Perityksi saatu EU-osuutta, euroa	335 134,22
Perityksi saatu valtion osuutta, euroa	362 488,96
Perityksi saatu yhteensä, euroa	697 623,18
Perimättä EU-osuutta, euroa	159 833,19
Perimättä valtion osuutta, euroa	199 485,07
Perimättä yhteensä, euroa	359 318,26

Koronapandemiaan liittyvät väliaikaiset tuet

Alkutuotannon väliaikaisiin koronaviruspandemiasta johtuviin talousvaikeuksiin liittyvään tukeen tehtiin yksitoista takaisinperintäpäätöstä määrältään yhteensä noin 48 000 euroa. Saatavia oli avoinna 31.12.2022 noin 17 000 euroa. Saatavien perintä jatkuu vuonna 2023. Takaisinperinnän syynä oli se, että muuta julkista tukea ei ollut huomioitu tukea myönnettäessä tai maksettaessa.

Maatalouden rakennetuet

Ohjelmakauden 2014–2020 rakennetuissa määrättiin takaisinperittäväksi vuonna 2022 kahdeltatoista tuen saajalta rakennetukea yhteensä 0,2 milj. euroa, josta EU:n rahoitusosuus oli 0,08 milj. euroa. Tuensaajilta perittiin korkoja yhteensä noin 300 euroa. Saatavia oli edelleen avoinna 31.12.2022, yhteensä 0,1 milj. euroa. Saatavien perintä jatkuu vuonna 2023.

Takaisinperintöjen syinä oli mm. nuorten viljelijöiden aloitustukea koskevien ehtojen vastainen toiminta koskien vaadittavan koulutuksen suorittamista tai tuotanto oli lopetettu ehtojen vastaisesti.

Ohjelmakauden 2014–2020 tekninen tuki

Teknisessä tuessa määrättiin takaisinperittäväksi yhdeltä tuensaajalta 16 800 euroa, josta EU:n rahoitusosuus oli 7 000 euroa. Saatava perittiin vuoden 2022 aikana.

Markkinatuet

Markkinatukiin tehtiin yhdeksän takaisinperintäpäätöstä määrältään yhteensä noin 46 000 euroa, josta EU:n rahoitusosuus oli noin 170 euroa. Saatavia oli avoinna 31.12.2022 yhteensä noin 170 euroa. Rikostuomioon johtaneita väärinkäytöksiä ei ollut yllä mainittuihin tukiin liittyen.

Metsätalouden tukien takaisinperinnät ja metsälain mukaiset päätökset

Ruokavirasto tekee kestävän metsätalouden rahoituksesta annettujen lakien (1094/1996) ja (34/2015) mukaisia metsätalouden tukien takaisinperintäpäätöksiä Suomen metsäkeskuksen esityksestä. Ruokavirastoon saapui 61 uutta takaisinperintäesitystä. Takaisinperintäpäätöksiä tehtiin 109 kpl (taulukko 27). Pääosa takaisinperinnöistä koski kunnostusojituksen suunnitellutukia ja ympäristötukisopimuksia. Käsittelyn keskeyttämispäätöksiä tehtiin viisi kpl. Keskeyttämispäätöksiä tehtiin muun muassa sen vuoksi, että Metsäkeskus peruutti esityksensä. Lisäksi tehtiin 11 päätöstä, joissa todettiin, ettei perusteita tuen takaisinperinnälle ole. Ruokavirasto antoi myös kaksi kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (34/2015) 27 §:n mukaista kieltoa asiamiehelle laatia rahoituslain mukaisia asiakirjoja.

Ruokavirasto tekee myös metsälain (1093/1996) 20 §:n mukaisia metsän uudistamistöitä koskevia velvoittamispäätöksiä Suomen metsäkeskuksen esityksestä ja määrää niiden tehosteeksi teettämisuhan siltä varalta, ettei maanomistaja toteuta päätöksen mukaisia uudistamistöitä. Ruokavirasto voi tarvittaessa määrätä teettämisuhan täytäntöönpantavaksi, jolloin Metsäkeskus tekee tai teettää uudistamistyöt valtion kustannuksella. Palkeet perii teettämiskustannukset edelleen maanomistajalta. Metsälain mukaisia velvoittavia päätöksiä tehtiin viisi. Kahden esityksen käsittely keskeytettiin, koska uudistamistoimenpiteet oli jo tehty. Lisäksi yksi teettämishuhta määrättiin täytäntöönpantavaksi.

Ruokaviraston käsittelemien esitysten ja tekemien päätösten määrä lisääntyi (2022 135 kpl, 2021 77 kpl). Tähän vaikutti se, että tehtäviin saatiin palkattua lisäresurssi.

Taulukko 27. Kestävän metsätalouden rahoituksesta annettujen lakien (1094/1996) ja (34/2015) mukaiset päätökset 2022

Kaikki kansallisia	KEMERA-tuki takaisinperinnät
Käsittelyt esitykset yhteensä 2022, kpl	127
Takaisinperintäpäätökset 2022, kpl	109
Perittäväksi määrätty pääoma, euroa	84158,49
Perittäväksi määrätty korkoja, euroa	11215,87
Peritty pääomia, euroa	64530,06
Peritty korkoja, euroa	7999,60
Peritty yhteensä, euroa	72529,66
Perimättä yhteensä, euroa	22844,70

2. Ruokaviraston talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi		Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2022	Vertailu Tilinpäätös -Ta- lousarvio	Toteuma %
11.	Verot ja veronluonteiset tulot	830 973,80	829 764	829 764,04	0,00	100
11.04.01.	Arvonlisävero	830 973,80	829 764	829 764,04	0,00	100
12.	Sekalaiset tulot	958 113 866,55	918 705 070	1 005 552 966,30	86 847 896,61	109
12.30.01.	EU:n maataloustukirahastosta saatavat tulot	524 026 832,34	529 530 000	526 324 485,85	-3 205 514,15	99
12.30.02.	Maaseudun kehittämiseen saatavat tulot EU:lta	425 021 914,36	370 000 000	460 053 410,76	90 053 410,76	124
12.30.99.	Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot	3 472 683,97	3 518 279	3 518 279,47	0,00	100
12.39.04.	Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	5 355 432,18	15 435 167	15 435 166,50	0,00	100
12.39.10.	Muut sekalaiset tulot	237 003,70	221 624	221 623,72	0,00	100
13.	Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	3 423,57	2 172	2 171,96	0,00	100
13.01.05.	Korot muista lainoista	3 423,57	2 172	2 171,96	0,00	100
15.	Lainat	44 496,07	38 641	38 641,28	0,00	100
15.01.04.	Muiden lainojen lyhennykset	44 496,07	38 641	38 641,28	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä		958 992 759,99	919 575 647	1 006 423 543,58	86 847 896,61	109

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			käyttö 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuodelta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
23.	Valtioneuvoston kanslia	21 610,12					86 737,12	86 737,12	68 988,73	0,00	
23.01.03.	Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (S2)	21 610,12					86 737,12	86 737,12	68 988,73		
	23.01.03.1. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkausmenot	21 610,12					86 737,12	86 737,12	68 988,73		
28.	Valtiovarainministeriön hallinnonala	37 221,49					0,00	0,00	0,00	0,00	
28.01.29.	Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	7 389,49									
28.60.12.	Osaamisen kehittäminen (A)	29 832,00									
30.	Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	2 453 325 010,32	2 443 561 749	1 719 839 308,55	694 994 524,10	2 414 833 832,65	28 727 916,11	627 278 571,87	2 505 364 597,06	1 724 694 005,66	765 253 173,29
30.01.29.	Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	9 897 659,56	11 207 724	11 207 723,57		11 207 723,57	0,00				
30.10.40.	Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (S3)	67 500 000,00	87 245 000	5 416 594,98	81 828 405,02	87 245 000,00	0,00	60 920 753,88	148 165 753,88	60 598 738,43	87 567 015,45
	30.10.40.1. Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (kausi 2014–2020 ja siirtymäkausi 2021–2022)	61 250 000,00	65 995 000		65 995 000,00	65 995 000,00	0,00	55 285 131,80	121 280 131,80	49 546 521,37	71 733 610,43
	30.10.40.3. Maaseuturahaston elpymisväline	6 250 000,00	21 250 000	5 416 594,98	15 833 405,02	21 250 000,00	0,00	5 635 622,08	26 885 622,08	11 052 217,06	15 833 405,02
30.10.41.	Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (A)	13 158 342,15	25 000 000	14 550 765,14		14 550 765,14	10 449 234,86				
30.10.42.	Luopumistuet ja -eläkkeet (S2)	31 300 000,00	28 500 000	21 753 692,54	6 746 307,46	28 500 000,00	0,00	6 677 867,63	35 177 867,63	28 431 560,17	6 746 307,46
30.10.43.	Eläinten hyvinvointikorvaukset (S3)	65 000 000,00	85 400 000	58 474 538,95	26 925 461,05	85 400 000,00	0,00	15 907 752,35	101 307 752,35	74 082 291,30	27 225 461,05
	30.10.43.1. Eläinten hyvinvointikorvaukset (kausi 2014–2020 ja siirtymäkausi 2021–2022)	64 700 000,00	84 900 000	58 474 538,95	26 425 461,05	84 900 000,00	0,00	15 603 258,20	100 503 258,20	74 077 797,15	26 425 461,05
	30.10.43.2. Ohjelman korjaukset ja maksut	300 000,00	500 000		500 000,00	500 000,00	0,00	304 494,15	804 494,15	4 494,15	800 000,00

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			käyttö 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
30.10.44.	Maatalouden ja maaseudun yritystoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen (S3)	13 730 000	12 706 296,40	1 023 703,60	13 730 000,00	0,00	9 933 732,90	23 663 732,90	12 685 053,62	1 023 703,60	
	30.10.44.1. EU:n kriisituen täydentäminen kansallisella rahoituksella	13 730 000	12 706 296,40	1 023 703,60	13 730 000,00	0,00		13 730 000,00	12 706 296,40	1 023 703,60	
30.10.63.	Maaseudun kehittäminen (S3)	1 930 000,00					1 930 000,00	1 930 000,00	1 908 675,00	21 325,00	
	30.10.63.7. Kyläkaupat monipalvelukeskuksina -hankkeet	1 930 000,00					1 930 000,00	1 930 000,00	1 908 675,00	21 325,00	
30.10.64.	EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (S3)	293 586 000,00	212 616 000	8 976 415,73	203 639 584,27	212 616 000,00	0,00	171 923 396,97	384 539 396,97	123 544 750,74	260 994 646,23
	30.10.64.5. Ohjelmien korjaukset ja lisämaksut (valtio) (KPY)	500 000,00	500 000	250 363,42	249 636,58	500 000,00	0,00	7 589,24	507 589,24	257 952,66	249 636,58
	30.10.64.6. Yritys- ja hanketuet (kausi 2014–2020 ja siirtymäkausi 2021–2022) (KPY)	270 486 000,00	173 316 000		173 316 000,00	173 316 000,00	0,00	159 789 736,69	333 105 736,69	110 302 139,84	222 803 596,85
	30.10.64.7. Tekninen apu (kausi 2014–2020 ja siirtymäkausi 2021–2022) (KPY)	10 200 000,00	11 800 000	8 726 052,31	3 073 947,69	11 800 000,00	0,00	65 785,04	11 865 785,04	8 791 837,35	3 073 947,69
	30.10.64.8. Maaseuturahaston elpymisväline	12 400 000,00	27 000 000		27 000 000,00	27 000 000,00	0,00	12 060 286,00	39 060 286,00	4 192 820,89	34 867 465,11
30.20.01.	Ruokaviraston toimintamenot (S2)	86 204 000,00	85 007 000	71 012 298,44	13 994 701,56	85 007 000,00	0,00	19 942 183,33	104 949 183,33	90 954 481,77	13 994 701,56
	30.20.01.1. Toimintamenot (KPY)	84 704 000,00	83 507 000	70 255 332,07	13 251 667,93	83 507 000,00	0,00	19 115 342,50	102 622 342,50	89 370 674,57	13 251 667,93
	30.20.01.3. Maksullisen eläintautitukimuksen hintatuki (EK)(enintään)	1 000 000,00	1 000 000	498 568,13	501 431,87	1 000 000,00	0,00	470 431,87	1 470 431,87	969 000,00	501 431,87
	30.20.01.4. Elintarvikemarkkinavaltuutetun toimisto (EK) (enintään)	500 000,00	500 000	258 398,24	241 601,76	500 000,00	0,00	356 408,96	856 408,96	614 807,20	241 601,76

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
30.20.20.	Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta (A)	3 791 689,14	3 698 000	3 488 891,46		3 488 891,46	209 108,54				
	30.20.20.2. Eläintautitorjunnan ja eläinsuojelun menot	3 769 900,01	3 698 000	3 488 891,46		3 488 891,46	209 108,54				
	30.20.20.3. Kasvintuhoojien torjunta	21 789,13	0				0,00				
30.20.40.	Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (S2)	332 000 000,00	352 200 000	283 512 372,73	68 687 627,27	352 200 000,00	0,00	78 086 593,95	430 286 593,95	357 598 966,68	68 687 627,27
	30.20.40.1. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki	328 000 000,00	348 200 000	283 512 372,73	64 687 627,27	348 200 000,00	0,00	74 086 593,95	422 286 593,95	357 598 966,68	64 687 627,27
	30.20.40.2. Tukien ja tukitasojen muutostarpeisiin (EK) (varattu)	4 000 000,00	4 000 000		4 000 000,00	4 000 000,00	0,00	4 000 000,00	8 000 000,00	0,00	4 000 000,00
30.20.41.	EU-tulotuki ja EU-markkinatuki (A)	514 118 454,34	525 570 000	507 500 427,29		507 500 427,29	18 069 572,71				
30.20.43.	Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (S3)	387 190 000,00	352 996 000	204 427 756,43	148 568 243,57	352 996 000,00	0,00	106 881 076,81	459 877 076,81	311 203 389,38	148 673 687,43
	30.20.43.2. Maatalouden ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (kausi 2014–2020 ja siirtymäkausi 2021–2022)	313 500 000,00	309 290 000	162 467 687,43	146 822 57	309 290 000,00	0,00	82 808 553,01	92 312,098 553,01	245 276 240,44	146 822 312,57
	30.20.43.7. Ohjelman korjaukset ja lisämaksut	690 000,00	500 000		500 000,00	500 000,00	0,00	821 512,38	1 321 512,38	716 068,52	605 443,86
	30.20.43.8. Maaseuturahaston elpymisväline	73 000 000,00	43 206 000	41 960 069,00	1 245 931,00	43 206 000,00	0,00	23 251 011,42	66 457 011,42	65 211 080,42	1 245 931,00
30.20.44.	Luonnonhaittakorvaukset (S3)	617 764 000,00	637 394 000	502 151 209,59	135 242 790,41	637 394 000,00	0,00	137 884 852,07	775 278 852,07	640 036 061,66	135 242 790,41
	30.20.44.2. Luonnonhaittakorvaus (kausi 2014–2020 ja siirtymäkausi 2021–2022)	617 464 000,00	636 894 000	502 051 092,52	134 842 907,48	636 894 000,00	0,00	137 454 368,81	774 348 368,81	639 505 461,33	134 842 907,48

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
30.20.44.3. Ohjelman korjaukset ja lisämaksut	300 000,00	500 000	100 117,07	399 882,93	500 000,00	0,00	430 483,26	930 483,26	530 600,33	399 882,93
30.20.46. EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen (S3)	10 910 000,00	11 030 000	3 136 783,01	7 893 216,99	11 030 000,00	0,00	13 260 450,57	24 290 450,57	8 798 636,81	14 072 952,27
30.20.46.1. Mehiläistuotteiden tuotannon ja kaupan pitämisen edistäminen (EU-osarahoitteinen)	280 000,00	400 000	121 983,01	278 016,99	400 000,00	0,00	195 137,56	595 137,56	317 120,57	278 016,99
30.20.46.3. Koulujakelujärjestelmä	5 430 000,00	5 430 000	14 800,00	5 415 200,00	5 430 000,00	0,00	8 269 727,40	13 699 727,40	4 304 792,12	9 394 935,28
30.20.46.4. Menekinedistäminen sisämarkkinoilla ja yhteisön ulkopuolella	2 200 000,00	2 200 000		2 200 000,00	2 200 000,00	0,00	2 200 000,00	4 400 000,00	781 138,51	2 200 000,00
30.20.46.6. Tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmat	3 000 000,00	3 000 000	3 000 000,00		3 000 000,00	0,00	2 595 585,61	5 595 585,61	3 395 585,61	2 200 000,00
30.20.47. Ruokaketjun kehittäminen (S3)							2 458 818,69	2 458 818,69	1 915 237,75	500 000,00
30.20.47.1. Ruokaketjun kehittämishankkeet							2 458 818,69	2 458 818,69	1 915 237,75	500 000,00
30.20.62. Eräät valtionavut (S2)	5 080 000,00	5 080 000	4 635 517,10	444 482,90	5 080 000,00	0,00	197 438,70	5 277 438,70	4 832 955,80	444 482,90
30.20.62.1. Tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittäminen	5 080 000,00	5 080 000	4 635 517,10	444 482,90	5 080 000,00	0,00	197 438,70	5 277 438,70	4 832 955,80	444 482,90
30.40.22. Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen (S3)	170 000,00						149 654,02	149 654,02	109 181,36	40 472,66
30.40.22.7. Luonnon monimuotoisuutta vahvistavat toimet	170 000,00						149 654,02	149 654,02	109 181,36	40 472,66
30.40.40. Eräät luonnonvaratalouden korvaukset (A)	6 000 000,00	0				0,00				
30.40.40.2. Porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaaminen (EK) (enintään)	6 000 000,00									
30.40.41. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (S3)							443 000,00	443 000,00	425 000,00	18 000,00

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
30.40.42.	Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (S2)	7 724 865,13	6 888 025	6 888 025,19		6 888 025,19	0,00	681 000,00	7 569 025,19	7 569 025,19	0,00
32.	Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	4 370 426,95	2 256 072	2 256 072,43		2 256 072,43	0,00	0,00	8 315,72	8 315,72	0,00
32.30.51.	Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (S2)		8 316	8 315,72		8 315,72	0,00		8 315,72	8 315,72	0,00
	32.30.51.07. Palkkatuettu työ, valtionhallinto (KPY)		8 316	8 315,72		8 315,72	0,00		8 315,72	8 315,72	0,00
32.30.64.	EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesio politiikan ohjelmiin (A)	4 370 426,95	2 247 757	2 247 756,71		2 247 756,71	0,00				
	32.30.64.03. RR-ohjelma 2021–2027 (KPY)		199 808	199 808,12		199 808,12	0,00				
	32.30.64.03.2. RR tekninen tuki (varattu) (EK)		199 808	199 808,12		199 808,12	0,00				
	32.30.64.10. Vähävaraisten apu (KPY)	4 370 426,95	2 047 949	2 047 948,59		2 047 948,59	0,00				
33.	Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	440 000,00	2 833	2 832,87		2 832,87	0,00	440 000,00	440 000,00	116 346,67	323 653,33
33.20.52.	Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (A)		2 833	2 832,87		2 832,87	0,00				
	33.20.52.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto		2 833	2 832,87		2 832,87	0,00				
33.60.39.	Palvelurakenteen kehittäminen (S3)	440 000,00						440 000,00	440 000,00	116 346,67	323 653,33
	33.60.39.07. Ikäohjelma	440 000,00						440 000,00	440 000,00	116 346,67	323 653,33
Määrärahatilit yhteensä		2 458 194 268,88	2 445 820 654	1 722 098 213,85	694 994 524,10	2 417 092 737,95	28 727 916,11	627 805 308,99	2 505 899 649,90	1 724 887 656,78	765 576 826,62

Ruokaviraston talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Vuoden 2022 valtuudet						Talousarvio-menot 2022	Määräraha-tarve 2023	Määräraha-tarve 2024	Määräraha-tarve 2025	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittu v. 2023 TA:ssa						
30.10.40 Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (siirtomääräraha 3v)							60 599	62 200	41 190	17 500	7 000	127 890	
Aikaisempien vuosien valtuudet	460 145						43 169	27 200	13 190	2 500	0	42 890	
Vuonna 2022 käytettävissä olleet valtuudet		95 300	19 163	114 463	106 698	7 765	0	17 430	35 000	28 000	15 000	7 000	85 000
30.10.41 Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)													
Aikaisempien vuosien valtuudet	3 213 596						14 551	38 000	35 700	32 400	112 400	218 500	
Vuonna 2022 käytettävissä olleet valtuudet		250 000	0	250 000	97 134	152 866	0	550	1 500	2 700	2 400	7 400	14 000
30.10.64 EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v.)													
Aikaisempien vuosien valtuudet	1 024 678						123 287	165 147	120 500	29 124	0	314 771	
Vuonna 2022 käytettävissä olleet valtuudet		119 028	45 557	164 585	146 211	18 374	0	107 581	100 000	70 500	13 765	0	184 265
30.20.43 Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 3 v)													
Aikaisempien vuosien valtuudet	990 575						286 918	59 293	578	578	0	60 449	
Vuonna 2022 käytettävissä olleet valtuudet		32 000	29 281	61 281	7 271	54 010	0	286 918	52 746	216	216	0	53 178
32.30.64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulko-rajayhteistyö- ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha)													
							200	15	0	0	0	15	

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾							Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)						
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Vuoden 2022 valtuudet					Talousarviomenot 2022	Määrärahatarve 2023	Määrärahatarve 2024	Määrärahatarve 2025	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä	
Aikaisempien vuosien valtuudet	100						100	0	0	0	0	0	
Vuonna 2022 käytettävissä olleet valtuudet		115 114	0	115 114	115 114	0	0	100	15	0	0	0	15
32.50.64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha)							2 048	70	0	0	0	0	70
Aikaisempien vuosien valtuudet	27 141						2 048	70	0	0	0	0	70
Vuonna 2022 käytettävissä olleet valtuudet		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	5 716 235	611 442	94 001	705 443	472 428	233 015	0	487 603	324 725	197 968	79 602	119 400	721 695
Aikaisempien vuosien valtuudet, josta	5 716 235	0	0	0	0	0	0	453 817	216 516	116 906	46 481	105 000	484 903
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾	3 213 596	0	0	0	0	0	0	14 001	36 500	33 000	30 000	105 000	204 500
Vuonna n käytettävissä olleet valtuudet, josta		611 442	94 001	705 443	472 428	233 015	0	33 786	108 209	81 062	33 121	14 400	236 792
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾		250 000	0	250 000	97 134	152 866	0	550	1 500	2 700	2 400	7 400	14 000

¹⁾ Valtuuden ja sen käytön määräksi merkitään tehdyn tilauksen sopimushinta tai sitoumuksen määrä silloin, kun valtuus on rajattu alun perin muulla tavalla, mutta valtuuden käytön johdosta annetaan euromääräinen sitoumus. Korkotuetun lainakannan enimmäismääränä määritellyt korkotukivaltuudet ja muut vastaavat valtuudet eritellään lisäksi omilla riveillään.

²⁾ Myös pääluokan tai luvun päätösosassa myönnetty valtuudet sisällytetään taulukkoon. Tällöin luvun tai momentin numerotunnukseksi merkitään "00".

³⁾ Esitetään yhteismäärä niistä aikaisempina varainhoitovuosina käytetyistä valtuuksista, joista varainhoitovuotena on aiheutunut menoja tai joista aiheutuu menoja tulevana varainhoitovuosina.

⁴⁾ Korkotukilainojen lainakannan enimmäismääränä tai valtionapuun oikeuttavien kustannusten enimmäismääränä tai muulla vastaavalla tavalla myönnettyjen valtuuksien määrä. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää tällä tavoin määriteltyjä valtuuksia.

3. Ruokaviraston tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2022-31.12.2022		1.1.2021-31.12.2021	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	23 196 362,11		22 790 390,28	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	27 598,28		11 552,46	
Muut toiminnan tuotot	6 666 933,07	29 890 893,46	5 358 569,07	28 160 511,81
	-		-	
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	3 624 208,59		3 307 498,20	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-12 075,84		-2 579,51	
Henkilöstökulut	69 969 539,65		64 801 581,59	
Vuokrat	7 118 366,03		6 778 559,96	
Palvelujen ostot	55 153 891,25		51 118 593,69	
Muut kulut	2 119 622,16		1 685 112,53	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-17 742 011,43		-13 536 041,18	
Poistot	7 868 213,23	-128 099 753,64	5 897 527,82	-120 050 253,10
	-		-	
JÄÄMÄ I		-98 208 860,18		-91 889 741,29
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	196 779,18		143 616,10	
Rahoituskulut	-52 120,37	144 658,81	-6 877,46	136 738,64
	-		-	
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	0,00		3 495,11	
Satunnaiset kulut	-29 553,88	-29 553,88	0,00	3 495,11
JÄÄMÄ II		-98 093 755,25		-91 749 507,54
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Siirtotalouden tuotot EU:n toimielimiltä ja muilta elimiltä	986 377 896,61	986 377 896,61	953 001 560,66	953 001 560,66
Kulut				
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle pl. hyvinvointialuehallinto	19 600 629,14		16 541 414,07	
Siirtotalouden kulut sosiaaliturvarahastoille	28 431 560,17		35 639 540,22	
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	2 042 202 500,74		1 914 797 585,96	
Siirtotalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	47 523 908,71		45 663 506,09	
Siirtotalouden kulut kotitalouksille	31 205,40		3 819 764,44	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	3 916 529,12	-2 141 706 333,28	3 314 070,53	-2 019 775 881,31
	-		-	
JÄÄMÄ III		-1 253 422 191,92		-1 158 523 828,19
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	829 764,04		830 973,80	
Suoritetut arvonlisäverot	-11 109 801,61	-10 280 037,57	-9 806 219,13	-8 975 245,33
	-		-	
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		-1 263 702 229,49		-1 167 499 073,52

4. Ruokaviraston tase

	31.12.2022		31.12.2021	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Muut pitkävaikutteiset menot	55 332 064,51		39 405 842,58	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	15 280 686,70	70 612 751,21	20 881 372,87	60 287 215,45
	-	-	-	-
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakenteet	70 578,00		75 283,20	
Koneet ja laitteet	1 780 841,44	1 851 419,44	2 091 478,07	2 166 761,27
	-	-	-	-
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		72 464 170,65		62 453 976,72
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISSUUS				
Aineet ja tarvikkeet	82 073,48		69 997,64	
Valmiit tuotteet/Tavarat	89 035,69	171 109,17	89 035,69	159 033,33
	-	-	-	-
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset	60 010,52	60 010,52	98 651,80	98 651,80
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	4 233 780,25		3 377 849,98	
Siirtosaamiset	5 825 833,18		6 616 116,50	
Muut lyhytaikaiset saamiset	10 996 789,57		11 586 498,73	
Ennakkomaksut	1 991 704,24	23 048 107,24	2 373 333,34	23 953 798,55
	-	-	-	-
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön tulotilit	0,00		1 440,00	
Kirjanpitoyksikön menotilit	-2 918,32		-2 799,50	
Muut rahat ja pankkisaamiset	8 749,32	5 831,00	10 192,03	8 832,53
	-	-	-	-
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		23 285 057,93		24 220 316,21
VASTAAVAA YHTEENSÄ		95 749 228,58		86 674 292,93

	31.12.2022		31.12.2021	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	4 885 822,73		4 885 822,73	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-260 519 894,60		-326 700 695,00	
Pääoman siirrot	1 255 974 477,11		1 233 679 873,92	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-1 263 702 229,49</u>	-263 361 824,25	<u>-1 167 499 073,52</u>	-255 634 071,87
	-		-	
RAHASTOJEN PÄÄOMAT				
Muut valtion rahastot ja lahjoitetut varat	<u>8 749,32</u>	8 749,32	<u>10 192,03</u>	10 192,03
	-		-	
VIERAS PÄÄOMA				
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Muut pitkäaikaiset velat	<u>264 205,21</u>	264 205,21	<u>0,00</u>	0,00
	-		-	
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen yhdystilit	333 534 764,49		319 042 414,51	
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	109 415,09		114 829,34	
Saadut ennakot	193 394,08		257 895,78	
Ostovelat	7 166 324,07		6 371 018,30	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	1 477 440,44		1 426 080,65	
Edelleen tilittävät erät	1 478 739,88		1 345 179,55	
Siirtovelat	14 134 107,77		13 349 394,63	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>743 912,48</u>	<u>358 838 098,30</u>	<u>391 360,01</u>	<u>342 298 172,77</u>
	-	-	-	-
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		359 102 303,51		342 298 172,77
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>95 749 228,58</u>		<u>86 674 292,93</u>

5. Liitetiedot

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

1. Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen.

Ruokavirastolla ei ole sellaisia muutoksia, joilla olisi vaikutusta talousarvion toteumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen.

2. Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi.

Valuuttakursseja muutettaessa on käytetty Euroopan keskuspankin noteeraamia vuodenvaihteen valuuttakursseja.

3. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen.

Taseessa näkyvät negatiiviset saldot Danske Bankin tileillä 31.12.2022 johtuu pankin palvelumaksun veloituksesta.

Omaisuus on arvostettu tilinpäätöksen laadintaa koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu Ruokavirastossa yhdenmukaisin periaattein, säännösten ja määräysten mukaisesti.

4. Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä talousarviotulot ja –menot sekä virheiden korjaukset; jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä.

Ruokavirastolla ei ole ilmoitettavia korjauksia.

5. Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvuoden tietojen kanssa

Ruokavirastolla ei ole selvitettävää.

6. Selvitys varainhoitovuoden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista.

Ruokavirastolla ei ole selvitettävää.

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
30.20.01. Ruokaviraston toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	118 115 421,71		100 722 639,86		114 717 341,42				120 664 899,19	
	Bruttotulot	31 911 421,71		29 710 341,42		29 710 341,42				29 710 417,42	
	Nettomenot	86 204 000,00	85 007 000	71 012 298,44	13 994 701,56	85 007 000,00	0,00	19 942 183,33	104 949 183,33	90 954 481,77	13 994 701,56
33.20.52. Valtionosuus työtömyysetuuksien perusturvasta (Arviomääräraha)	Bruttomenot	0,00		2 832,87		2 832,87					
	Bruttotulot	0,00									
	Nettomenot	0,00	2 833	2 832,87		2 832,87	0,00				

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Dnro 703/02.00.05/2023

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Ruokavirastolla ei ole esitettävää liitteellä 3.

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi		Peruutettu	
		Tilijaottelu	Yhteensä
23. Valtioneuvoston kanslia			17 748,39
2021			17 748,39
	23.01.03.1. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkausmenot	17 748,39	
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala			15 417 418,11
2020			11 417 418,11
	30.10.44. Maatalouden ja maaseudun yritystoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen	9 954 975,68	
	30.20.46.4. Menekinedistäminen sisämarkkinoilla ja yhteisön ulkopuolella	1 418 861,49	
	30.20.47.1. Ruokaketjun kehittämishankkeet	43 580,94	
2021			4 000 000,00
	30.20.40.2. Tukien ja tukitasojen muutostarpeisiin	4 000 000,00	
Pääluokat yhteensä			15 435 166,50
Vuosi 2020			11 417 418,11
Vuosi 2021			4 017 748,39

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2022	2021
Henkilöstökulut	58 077 765,03	54 204 354,35
Palkat ja palkkiot	57 491 134,35	53 070 421,44
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	586 630,68	1 133 932,91
Henkilösivukulut	11 891 774,62	10 597 227,24
Eläkekulut	10 614 139,16	9 208 959,46
Muut henkilösivukulut	1 277 635,46	1 388 267,78
Yhteensä	69 969 539,65	64 801 581,59
Johdon palkat ja palkkiot, josta	900 594,82	910 925,23
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	0,00	0,00
Johto	0,00	0,00
Muu henkilöstö	0,00	0,00

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kirjanpitoyksikössä yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta. Varainhoitovuoden aikana ei ole tehty muutoksia poistosuunnitelmaan.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

Omaisuusryhmä	Poistomenetelmä	Poisto aika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo € tai %
Aineettomat hyödykkeet				
1120010 Ostetut atk-ohjelmat	tasapoisto	5	20	0
1140010 Itsevalmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	tasapoisto	5	20	0
1140020 Itsevalmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	tasapoisto	10	10	0
1140040 Itsevalmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	tasapoisto	7	14,29	0
1140050 Itsevalmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	tasapoisto	8	12,5	0
1149000 Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	3	33,33	0
1149010 Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	10	10	0
1149020 Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	5	20	0
1191010 Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat	ei poistoja	ei poistoaikaa		
Aineelliset hyödykkeet				
1249010 Muut rakenteet	tasapoisto	30	3,33	0
1249020 Muut rakenteet	tasapoisto	20	5	0
1250010 Autot ja muut maajetäsvälineet	tasapoisto	5	20	0
1253020 Raskaat työkonet	tasapoisto	10	10	0
1257010 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	tasapoisto	5	20	0
1258010 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0
1259000 Laboratoriolaitteet ja -kalusteet	tasapoisto	3	33,33	0
1259020 Laboratoriolaitteet ja -kalusteet	tasapoisto	10	10	0
1259030 Laboratoriolaitteet ja -kalusteet	tasapoisto	3	33,33	0
1269010 Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0
1269020 Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	10	10	0
1269030 Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	15	6,67	0
1270010 Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	tasapoisto	5	20	0

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Aineettomat hyödykkeet		Yhteensä
	114 Muut pitkävaikutteiset menot	119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	
Hankintameno 1.1.2022	67 614 618,47	20 881 372,87	88 495 991,34
Lisäykset	23 342 697,60	17 742 011,43	41 084 709,03
Vähennykset	0,00	-23 342 697,60	-23 342 697,60
Hankintameno 31.12.2022	90 957 316,07	15 280 686,70	106 238 002,77
Kertyneet poistot 1.1.2022	-28 208 775,89	0,00	-28 208 775,89
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-7 416 475,67	0,00	-7 416 475,67
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2022	-35 625 251,56	0,00	-35 625 251,56
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	55 332 064,51	15 280 686,70	70 612 751,21
	Aineelliset hyödykkeet		Yhteensä
	124 Rakenteet	125–126 Koneet ja laitteet	
Hankintameno 1.1.2022	94 104,00	4 076 921,00	4 171 025,00
Lisäykset	0,00	136 395,73	136 395,73
Vähennykset	0,00	-96 099,00	-96 099,00
Hankintameno 31.12.2022	94 104,00	4 117 217,73	4 211 321,73
Kertyneet poistot 1.1.2022	-18 820,80	-1 985 442,93	-2 004 263,73
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	65 759,45	65 759,45
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-4 705,20	-386 353,26	-391 058,46
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	-30 339,55	-30 339,55
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2022	-23 526,00	-2 336 376,29	-2 359 902,29
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	70 578,00	1 780 841,44	1 851 419,44

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot			Muutos
	2022	2021	2022–2021
Korot euromääräisistä saamisista	243 442,56	240 406,56	3 036,00
Muut rahoitustuotot	-46 663,38	-96 790,46	50 127,08
Rahoitustuotot yhteensä	196 779,18	143 616,10	53 163,08
Rahoituskulut			Muutos
	2022	2021	2022–2021
Korot euromääräisistä veloista	52 120,37	6 877,46	45 242,91
Rahoituskulut yhteensä	52 120,37	6 877,46	45 242,91
Netto	144 658,81	136 738,64	7 920,17

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Sektori	Lainapääoma	Lisäys	Vähennys	Lainapääoma	Pääomamuutos
	31.12.2022	2022	2022	31.12.2021	2022-2021
Kotitaloudet	60 010,52	0,00	38 641,28	98 651,80	-38 641,28
Työnantaja- ja muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	59 526,75	0,00	36 511,10	96 037,85	-36 511,10
- Maatilataloudenharjoittajien kotitaloudet	59 526,75	0,00	36 511,10	96 037,85	-36 511,10
Palkansaajakotitaloudet	483,77	0,00	2 130,18	2 613,95	-2 130,18
Yhteensä	60 010,52	0,00	38 641,28	98 651,80	-38 641,28

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Dnro 703/02.00.05/2023

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Ruokavirastolla ei ole esitettävää liitteellä 10.

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2022	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1-5	Yli	Alle	1-5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Euromääräiset lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	60 010,52	60 010,52
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	5 831,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	5831,00	0,00	60 010,52	65 841,52
31.12.2022	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1-5	Yli	Alle	1-5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Vastattavien rahoituserät							
Muut pitkäaikaiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00	251 065,40	13 139,81	264 205,21
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	0,00	0,00	0,00	109 415,09	0,00	0,00	109 415,09
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	109 415,09	251 065,40	13 139,81	373 620,30

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut**Muut monivuotiset vastuut**

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarviomenot 2022	Määrärahatarve 2023	Määrärahatarve 2024	Määrärahatarve 2025	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	7 837 095,86	8 468 490,55	8 469 241,32	1 948 625,30	3 381 863,53	22 268 220,70
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	7 837 095,86	8 468 490,55	8 469 241,32	1 948 625,30	3 381 863,53	22 268 220,70

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Rahaston nimi	Varat 31.12.2022	Varat 31.12.2021	Käyttötarkoitus
Bremers Donationsfond för lantbruks- tjänstemännen i Finland	8 749,32	10 192,03	Maataloushallintovirka- miesten virkistys
Yhteensä	8 749,32	10 192,03	

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Ruokavirastolla ei ole esitettävää liitteellä 14.

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

	31.12.2022	31.12.2021	Muutos 2022–2021
Muu pitkäaikainen velka	264 205,21	0,00	264 205,21
Yhteensä	264 205,21	0,00	264 205,21

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Ruokavirastolla ei ole esitettävää liitteellä 16.

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Ruokaviraston taseessa on esitetty Miran ja Makeran pankkitilit, koska Miran ja Makeran menotilit on katettu Ruokaviraston yleisiltä menotileiltä.

Toimintatapa tulee muuttumaan 1.1.2023 alkaen.

Ruokaviraston taseessa on Maksajaviraston osalta Sampo-tukisaatavien arvo n. 9,887 M€. Summa sisältää Ahvenanmaan maakuntahallituksen saatavat 83 208 €.

Varainhoito-osaston tekemän laskelman (liitteenä) mukaan saatavien todennäköinen arvo 31.12.2022 on n. 5,011 M€, josta Ahvenanmaan maakuntahallituksen osuus on 65 755 €.

Ero taseen arvon ja todennäköisen arvon välillä johtuu saatavien perimisen epätodennäköisyydestä erityisesti konkurssimenettelyssä tai velkajärjestelyssä olevien saatavien osalta.

Lisäksi EU-rahoitteisten saatavien osalta komissiolle tapahtuva raportointi vaikuttaa kirjanpidossa avoinna olevien saatavien määrään.

Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 18: Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

	Kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan toiminnan tuloslaskelma		
	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
TUOTOT			
- maksullisen toiminnan myyntituotot	158	101	158
- maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0	0
tuotot yhteensä	158	101	158
KOKONAISKUSTANNUKSET			
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	1	0	1
- henkilöstökustannukset	122	69	58
- vuokrat	1	2	7
- palvelujen ostot	1	1	15
- muut erilliskustannukset	0	0	2
- ELY- keskusten kustannukset	0	0	0
erilliskustannukset yhteensä	125	72	83
- tukitoimintojen kustannukset	19	30	60
- poistot	0	2	18
- korot	0	0	0
- muut yhteiskustannukset	0	0	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	19	32	78
Kokonaiskustannukset yhteensä	144	104	161
KUSTANNUSVASTAAVUUS	110 %	97 %	98 %
(TUOTOT-KUSTANNUKSET)	14	-3	-3
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	0	0	0
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	110 %	97 %	98 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	0	0	0

Ruokavirasto tarjoaa liiketaloudellisia laboratoriopalveluita sekä toisille viranomaisille että muille tahoille. Osalla sektoreista, joilla laboratoriopalveluita tarjotaan, on myös yksityisiä toimijoita. Kilpailulain 30 d § mukaan Ruokavirasto harjoittaa kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa viljalaboratoriopalveluina sekä Kemian analyysipalveluina. Ruokaviraston viljalaboratorio on Suomen ainoa kansainvälisen vilja- ja rehualan kauppajärjestö Gaftan (The Grain & Feed Trade Association) hyväksymä testauslaboratorio. Kuitenkin esimerkiksi vientiä koskevia määrittämiä tehdään muuallakin kuin Ruokaviraston laboratoriossa. Ruokavirasto on katsonut kyseisen toiminnan olevan markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa. Kilpailulain ulkopuolelle maksullisessa toiminnassa jää viljaverkosto sekä LUKEn lajikekokeet. Myös Kemian analyysipalveluita tarjotaan viranomaisten lisäksi yksityisille elintarvikerehu- ja lannoitetoimijoille. Tätä analyysipalvelua tarjotaan osittain muuallakin, jonka vuoksi se määritellään virastossa yhdessä viljalaboratoriopalvelun kanssa kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan harjoittamiseksi. Kustannuslaskenta tehtiin samoin perustein kuin maksullisen toiminnan kustannuslaskenta.

6 Allekirjoitus

Hyväksyn Ruokaviraston tilinpäätöksen vuodelta 2022.

Seinäjoella 28.2.2023

Pääjohtaja

Antti-Jussi Oikarinen

Kirjanpitoyksikön tilintarkastuksesta vastaa Valtiontalouden tarkastusvirasto, joka antaa tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen

Toimintakertomusta täydentävät liitteet 2022

LIITE 1. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tulostavoitteiden toteuman arviointi

Tässä kuvataan yhteiskunnallisen vaikuttavuustavoitteiden toteuman arviointi sanallisesti sekä esitetään tavoitteille kytkettyjen tunnuslukujen toteuma kaavioina. Tulossopimuksessa virastolle asetetut toimenpiteet on kytketty useille tulostavoitteille ja siksi niiden arviointi on esitetty omassa liitteessä 2 niiltä osin, kun arvosanaksi on annettu alle 4. Lisäksi liitteessä 2 on kaikkien erillisrahoitusta saaneiden tietojärjestelmä-hankkeiden arviointi.

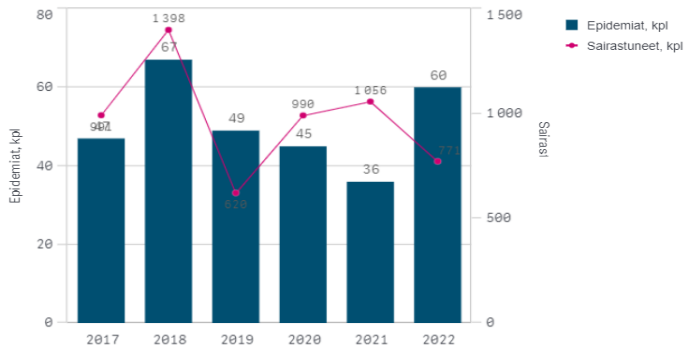
A1 Vastuullisen ja uudistuvan ruokajärjestelmän kilpailukyky paranee (Arvosana 4)

Ruokavirasto yhdessä viranomaisvalvontaketjun kanssa edisti ruokajärjestelmän kilpailukykyä ja huoltovarmuutta. Ukrainan sota ja Venäjän pakotteet yhdessä markkinoiden toimimattomuuden kanssa toivat vakavia kannattavuusongelmia maataloilille ja haasteita teollisuudelle ja kaupalle. Ruokavirasto hoiti omalta osaltaan menestyksekkäästi Ukrainan sodan ja Brexitin tuomia muutoksia ruokajärjestelmään. Elintarviketurvallisuus säilyi hyvällä tasolla, mutta eläintautitilanne oli edelleen haastava. Myös uusia karanteenikasvintuhoojia todettiin vuoden aikana maassamme. Elintarvikkeiden vientiä edistettiin onnistuneesti ja uusia vientimarkkinoita avattiin. Elintarvikeketjun rikollisuuden torjuntaan panostettiin entistä voimakkaammin. Suomalaisen ruokajärjestelmän vahvuudet osataan tunnistaa ja esim. uuden CAP27 maatalouspolitiikan strategiakauden päämäärät ja tavoitteet, kuten kannattava ruoantuotanto, nuorten viljelijöiden mukaan saanti ja ilmastomuutoksen hillitseminen, sopivat hyvin Suomenkin tilanteeseen.

A11. Kaikille on riittävästi turvallista ja ravitsevaa ruokaa (arvosana 4)

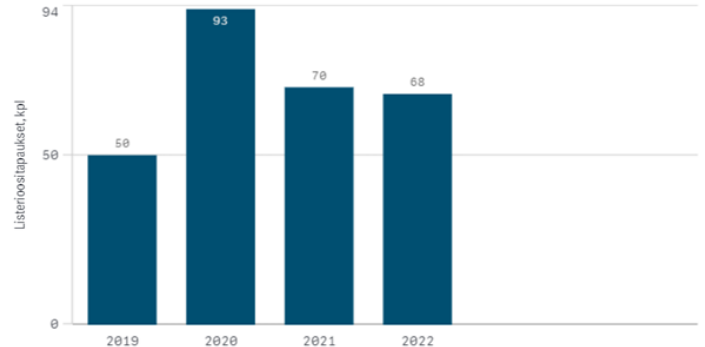
Elintarviketurvallisuus on Suomessa säilynyt hyvällä tasolla. Ruokaturva ja huoltovarmuus elintarvikeketjun osalta toimi hyvin koronaviruspandemian, Ukrainan sodan ja Venäjän pakotteiden vaikutuksista huolimatta, ja Ruokavirasto vaikutti tähän omalta osaltaan. Ruokavirasto on edistänyt maamme ravitsemussuosittelun käyttöä ja osallistunut niitä koskeviin keskusteluihin.

Elintarvikevälikkeiset epidemiat ja niissä sairastuneet

● 1 ● 2 ● 3 ● 4 ● 5

Ihmisten vakavat listerioositapaukset

● 1 ● 2 ● 3 ● 4 ● 5

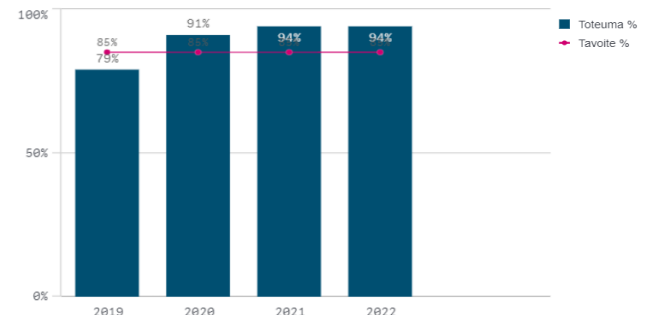
Salmonellan esiintyvyys rehuissa, elintarvikkeissa ja tuotantoeläimissä

Salmonellan esiintyvyys elintarvikkeissa alitti 0,5 % tavoitteen selvästi. Esiintyvyyden tarkka tulos valmistuu helmikuussa 2023. Mahdollinen muutos ei vaikuta tavoitteen toteumaan. Salmonellan esiintyvyys tuotantoeläimissä alitti alle 1 %:n tavoitteen selvästi.

Salmonellaa ei tarkastelujakson aikana esiintynyt markkinoille saatetuissa elintarviketuotantoeläinten rehuissa. Tavoite on tältä osin saavutettu. Tavoite on kunnianhimoinen ja sen toteutuminen on jatkossa entistä hankalampaa. Ulkomailta tuoduissa rehun raaka-aineissa esiintyy salmonellaa, ja saastuneiden raaka-aine-erien käsittelyyn liittyy haasteita.

● 1 ● 2 ● 3 ● 4 ● 5

OIVA-valvontatarkastuksissa parhaimman tason saavuttaneiden osuus

● 1 ● 2 ● 3 ● 4 ● 5

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

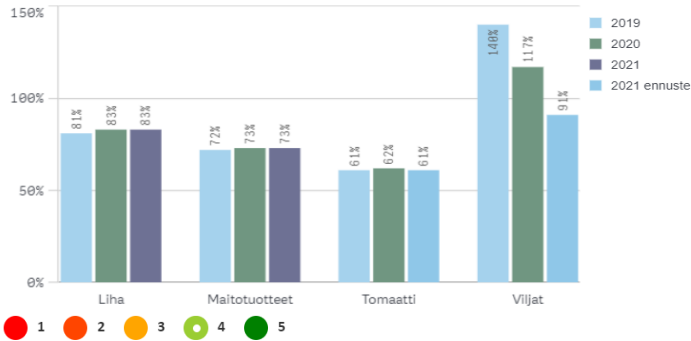

A12. Suomalaisen ruoan kysyntä ja vienti kasvavat (Arvosana 4)

Kotimaisen ruoan kysyntä on ollut vahvaa, koska huoltovarmuuden korostuessa kuluttajat vaikuttavat arvostavan entistä enemmän kotimaassa ruokaa. Elintarvikkeiden vienti on kasvanut ja Ruokavirasto on vaikuttanut siihen edistämällä vientiä. Uusia vientimarkkinoita onnistuttiin avaamaan mm. Etelä-Koreaan ja Japaniin.

Kotimaisen tuotannon osuus kulutuksesta

Tavoitteena on pitää osuus kulutuksesta nykytasolla, tomaatilla osuuden kasvattaminen.

Elintarviketiennin arvo

Tavoitteena on elintarviketiennin arvon kasvattaminen.

A13. Ruokajärjestelmä on kuluttaja- ja markkinalähtöinen (Arvosana: 4)

Suomalainen ruokajärjestelmä toimii normaalisti huolimatta globaalissa toimintaympäristössä tapahtuneista muutoksista, joilla oli isoja vaikutuksia ruokahuoltoon maailmanlaajuisesti. Kotimaisen ruoan raaka-ainetuotannon taustalla on EU:n yhteinen maatalouspolitiikka, joka vahvasti sääntelee tuotannon ympäristö- ja eettisiä vaikutuksia ja siten vaikuttaa kestäviin tuotantotapoihin. Paljon keskustelua toimintavuonna herätti markkinoiden toimivuus, koska samaan aikaan, kun kaupat tekivät hyvää tulosta, viljelijöiden talousahdinko syvenyi. Tukien osuus tuottajien tulonmuodostuksesta on suuri ja markkinatulojen osuus pienempi. Tämä kehitys ei ole pitkään jatkussaan hyvä.

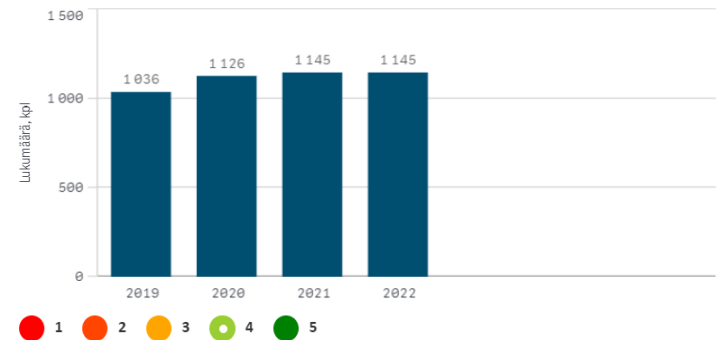
Luomutuotannon määrä

Tavoitteena on luomutuotannon määrän kasvattaminen.

Luomueläintilojen lukumäärä

Tavoitteena on luomueläintilojen lukumäärän kasvattaminen.

Elintarvikealan mikro- ja pienyritysten lukumäärä ja jalostusarvo

Tavoitteena on lukumäärän ja jalostusarvon kasvattaminen.

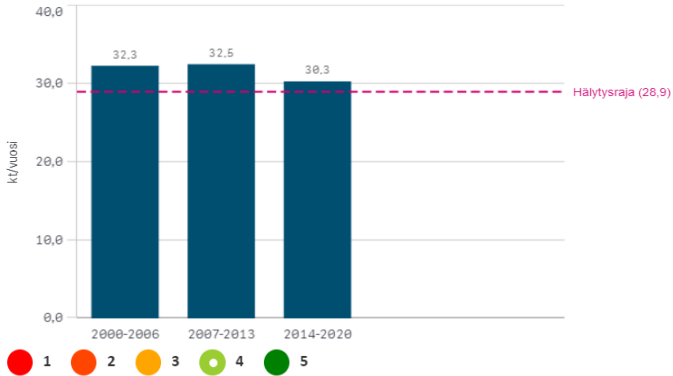

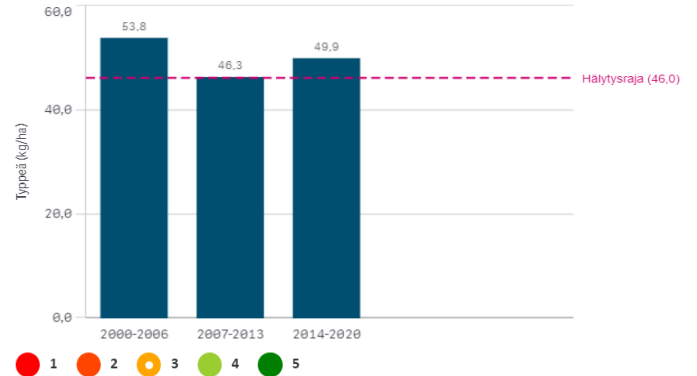
A14. Ruokajärjestelmä toimii kannattavasti (Arvosana: 3)

Ruokajärjestelmän sisällä vallitsee ristiriita eri ketjun vaiheiden välillä. Maatilat kärsivät huonosta kannattavuudesta, vaikka samaan aikaan elintarvikekauppa tekee erinomaista tulosta. Huonon kannattavuuden ja maksuvalmiuden takana on tuotantokustannusten nopea ja raju nousu syksystä 2021 lähtien. Sähkön hinnan raju nousu syksyllä 2022 pahensi entisestään kustannuskriisiä monilla tiloilla. Kustannusten nousua ei ole pystytty siirtämään tuottajien hintoihin, vaikka ruoka on kaupassa kallistunut jo 7–9 %. Maaseutuhallinto toimi mallikkaasti, ja kaikki tuet ja korvaukset maksettiin luvatussa ajassa. Kannattavuusongelmat johtuvat nimenomaan markkinatilanteesta.

Maatalouden ammoniakkipäästöt

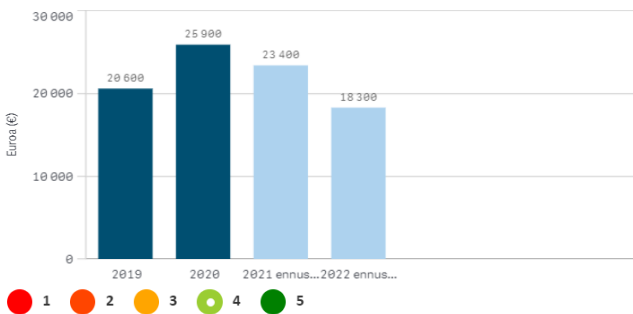

Valtakunnallinen typpitase

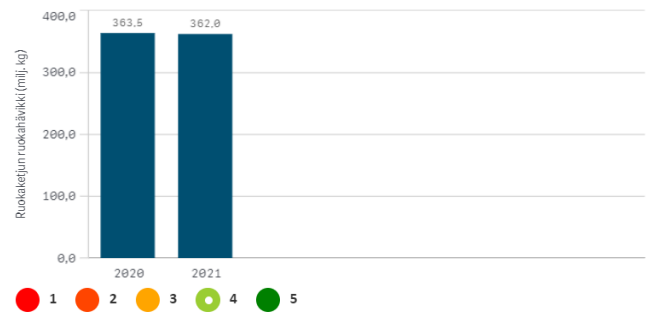
Maatalouden yrittäjätulo

Tavoitteena on maatalouden yrittäjätulon kasvattaminen.

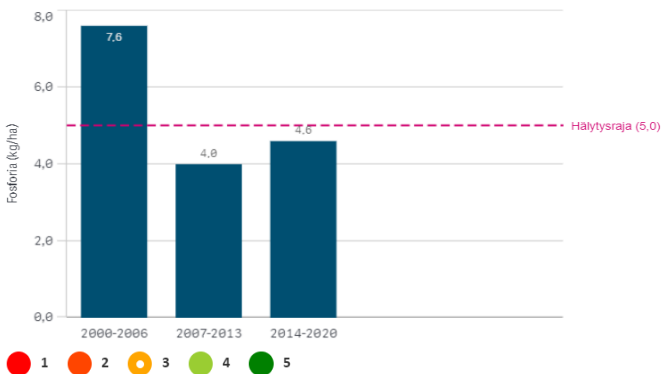

Ruokaketjun ruokahävikki

Tavoitteena on ruokahävikin pienentäminen.

Valtakunnallinen fosforitase

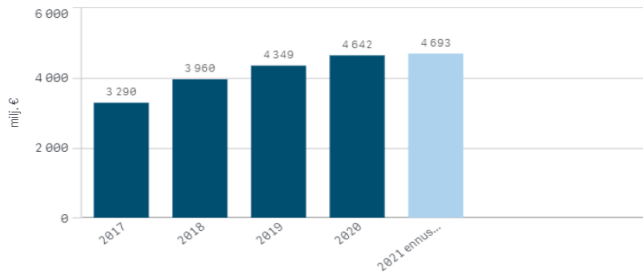

A15. Ruokajärjestelmän arvonlisä kasvaa ja se jakaantuu oikeudenmukaisesti (Arvosana: 3)

Ruokajärjestelmän sisällä vallitsee tällä hetkellä ristiriita eri ketjun vaiheiden välillä. Maatilat kärsivät huonosta kannattavuudesta, vaikka samaan aikaan elintarvikekauppa tekee erinomaista tulosta. Huonon kannattavuuden ja maksuvalmiuden takana on tuotantokustannusten nopea ja raju nousu syksystä 2021 lähtien. Kustannusten nousua ei ole pystytty siirtämään tuottajien hintoihin, vaikka ruoka on kaupassa kallistunut jo 7–9 %. Maaseutuhallinnon toimeenpano on onnistunut tavoitteiden mukaisesti, eli kaikki tukien haut ja maksatukset ovat toimineet palvelulupausten mukaisesti, mikä on varmistanut sitä kautta maatilojen maksuvalmiustilannetta.

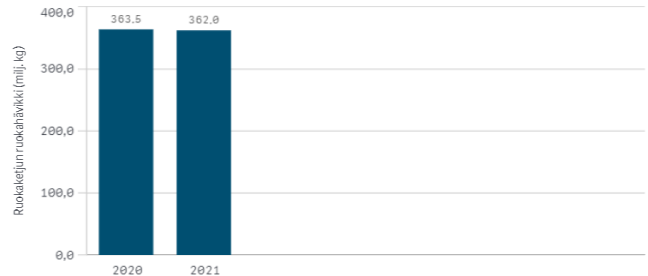
Maataloustuotannon arvo

Tavoitteena on maataloustuotannon arvon kasvattaminen.

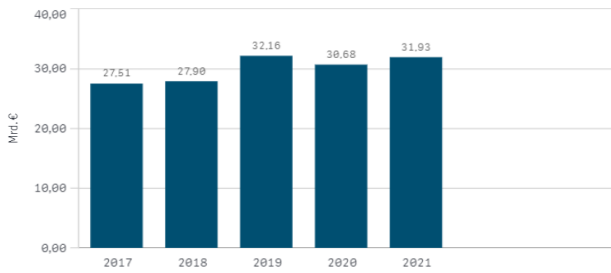
Ruokaketjun ruokahävikki

Tavoitteena on ruokahävikin pienentäminen.

Elintarviketuotannon bruttoarvo

Tavoitteena on elintarviketuotannon bruttoarvon kasvattaminen.

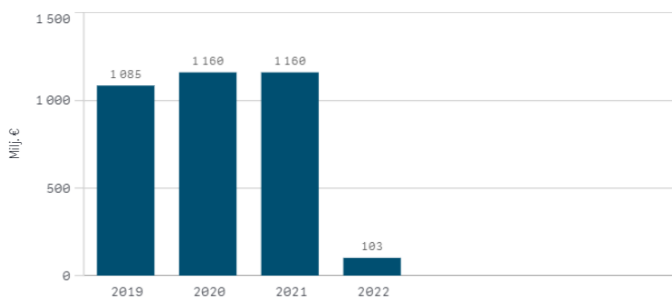

A16. Maatalouden tuotantorakenne ja tuottavuus parantuvat (Arvosana: 4)

Ruokaviraston on omalla toiminnallaan myötävaikuttanut maatalouden tuotantorakenteen kehittämiseen toimeenpanemalla sekä EU:n suorien tukien, markkinatukien että Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman järjestelmiä. Kehittämissuunnitelman sitomis- ja maksamisprosentit ovat koko ohjelmakauden 2014–2022 olleet eurooppalaista kärkeä. Erityisenä tuotantorakenteen huolenaiheena voidaan tällä hetkellä pitää nuorien jatkajien ja sukupolvenvaihdosten vähyttä. Maatiloilla sukupolvenvaihdoksia tehdään uudistumistarpeeseen nähden aivan liian vähän.

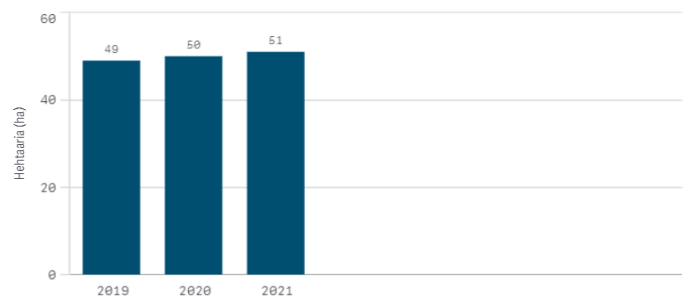
Maatilojen investointien määrä

Tavoitteena on maatilojen investointien määrän kasvattaminen.

Maatilojen keskikoko

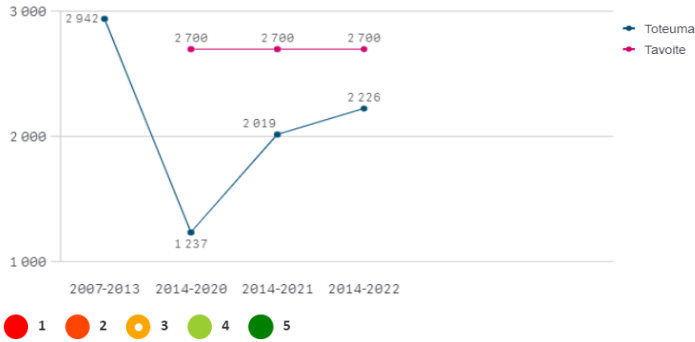
Tavoitteena on maatilojen keskikoon kasvattaminen.

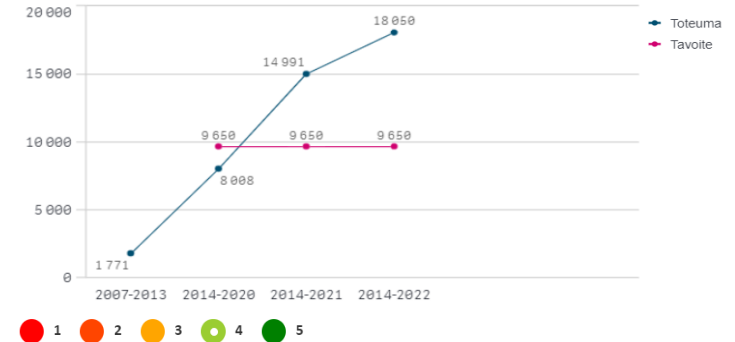
Aloitustukea saaneet uudet viljelijät

Lukumäärä on kumuloitava vuodesta 2014 alkaen

Maatalouden tuettujen investointien määrä

Lukumäärä on kumuloitava vuodesta 2014 alkaen

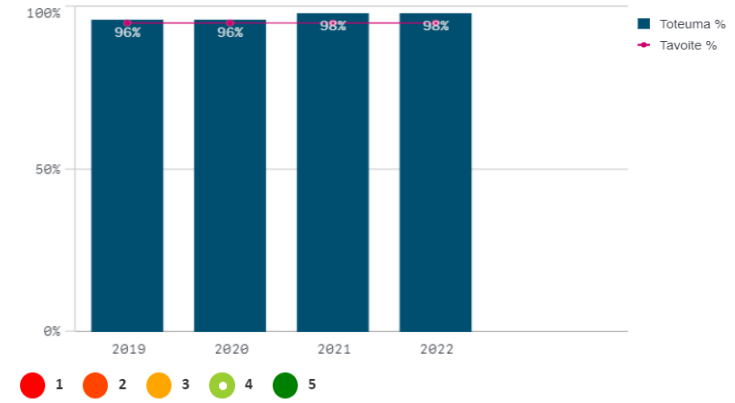
A17. Tuotantopanokset säilyvät korkeatasoisina ja turvallisinä (Arvosana: 4)

Tuotantopanosten (lannoitteiden, siementen ja rehujen) laatu ja turvallisuus ovat säilyneet hyvällä tasolla.

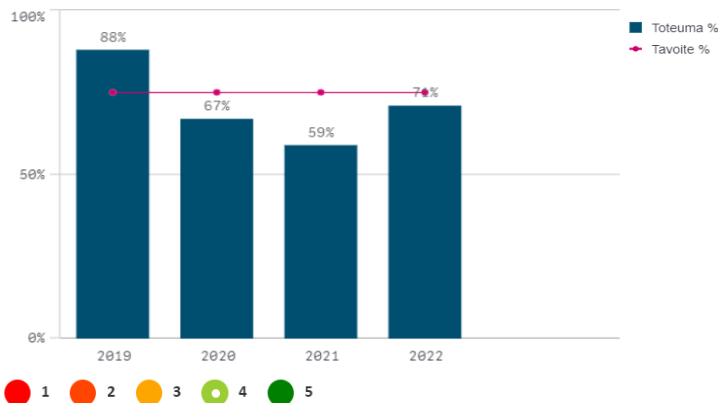
Vaativuudet täyttävien siemensektorin kohteiden osuus: kohdennetusti tarka

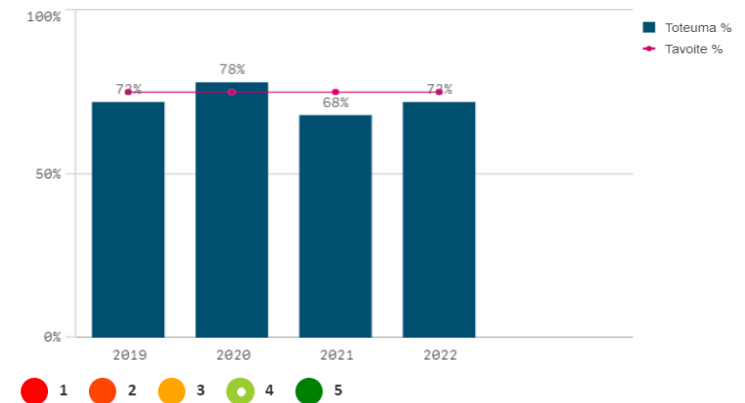
Vaativuudet täyttävien siemensektorin kohteiden osuus: säännöllisesti tarka

Vaativuudet täyttävien kasvisuojeluainesektorin kohteiden osuus kohdenne

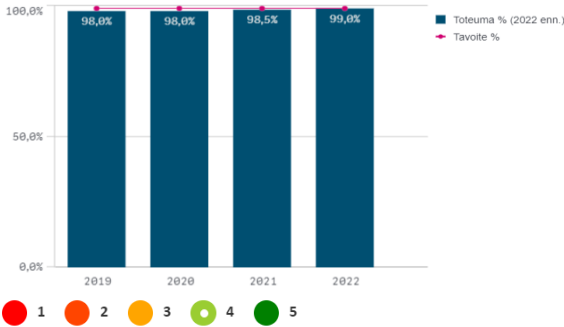

Vaativuudet täyttävien lannoitevalmisteiden osuus kohdennetusti tarkastett

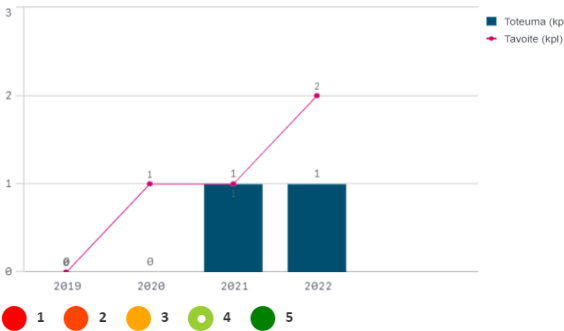
Vaatimukset täyttävien rehunäytteiden osuus

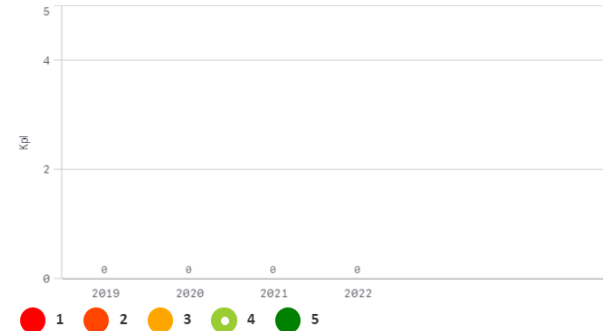
A18. Eläntaudit ja kasvintuhoijat ovat hallinnassa (Arvosana: 3)

Eläntautitilanne on jatkunut haasteellisena ja vuoden aikana on ollut useita vakavien eläntautien epidemioita, kuten IHN-epidemiät Ahvenanmaalla ja korkeapatogeenisen lintuinfluenssan ja Newcastle'n tautia luonnonvaraisissa linnuissa. Eläntautitapauksia on kuitenkin hoidettu hyvin ja tautitapausten leviäminen on onnistuttu tuotantoeläimissä estämään. Kasvintuhoojien osalta todettiin tomaatin ruskokurtuttuvirusta 1. kerran Suomessa, muuten jatkuu vanhojen tuhoajatapausten hoito.

Laatutuhoojien lukumäärä

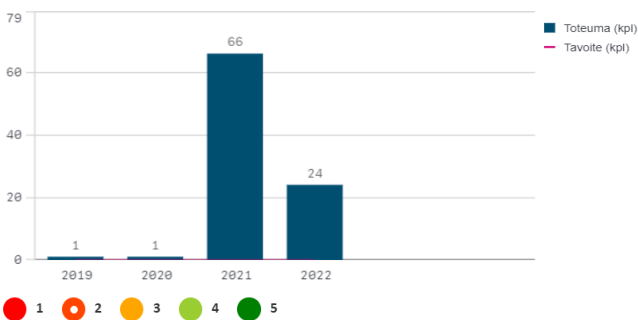

Eläntautitapausten eteenpäin leviämisen estämisen onnistuminen

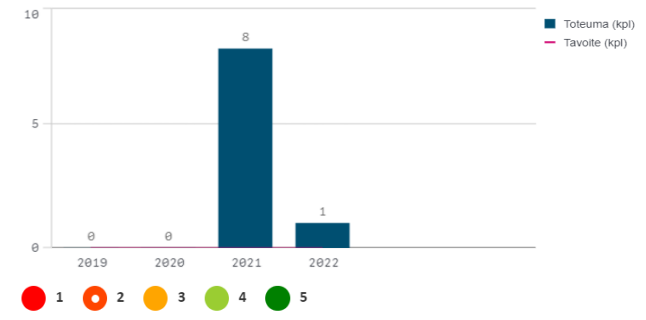
Vakavien eläntautien esiintymisen: luonnonvaraiset eläimet

Tavoitteena on vakavien eläntautien esiintymisen väheneminen

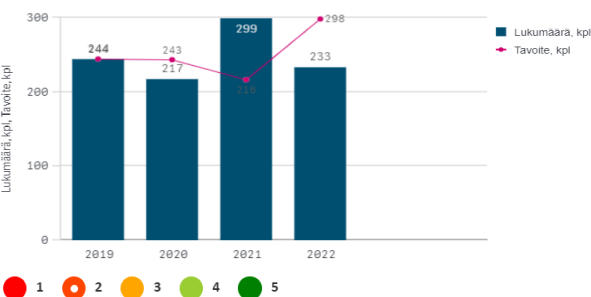
Vakavien eläntautien esiintymisen: ihmisten pitämät eläimet

Tavoitteena on vakavien eläntautien esiintymisen väheneminen

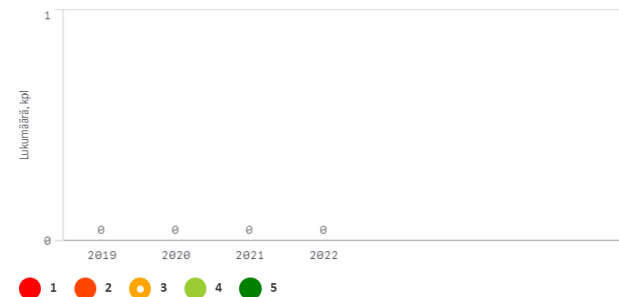
Karanteenikasvintuhoojaesiintymien lukumäärä

Tavoitteena on karanteenikasvintuhoojaesiintymien lukumäärän vähentäminen

Karanteenikasvintuhoojien takia pysäytettyjen erien lukumäärä

Tavoitteena on karanteenikasvintuhoojien takia pysäytettyjen erien lukumäärän vähentäminen

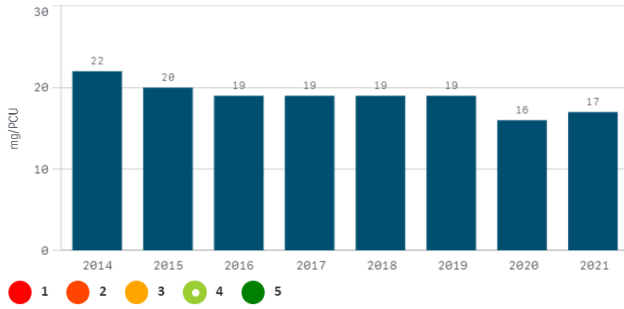

A19. Eläinten hyvinvointi on korkealla tasolla ja mikrobilääkeresistenssi on hallinnassa (Arvosana: 3)

Eläintenhyvinvoinnin valvonnassa korostuu epäilytarkastusten kasvava määrä ja valvonnan lisääntyvä riskiperusteisuus, jonka takia epäkohtia tulee esiin entistä enemmän. Eläintenhyvinvointikorvausta saavien tilojen suhteellinen määrä on kasvanut. Mikrobilääkeresistenssitilanne on Suomessa moniin muihin maihin verrattuna hyvä ja kriittisen tärkeiden antibioottien käyttö eläimille on vähäistä.

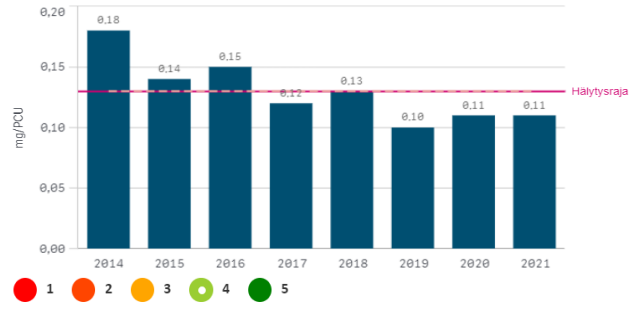
Mikrobilääkkeiden käyttömäärä tuotantoeläimillä

Tavoitteena on mikrobilääkkeiden käyttömäärän asteittainen väheneminen

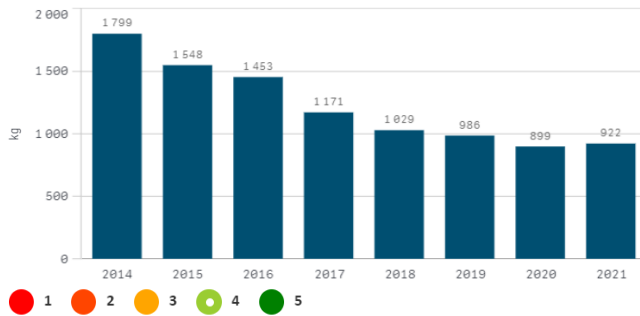
Ihmisille tärkeiden mikrobilääkkeiden käyttömäärä eläimille (fluorokinolit)

Tavoitteena on mikrobilääkkeiden käyttömäärän asteittainen väheneminen

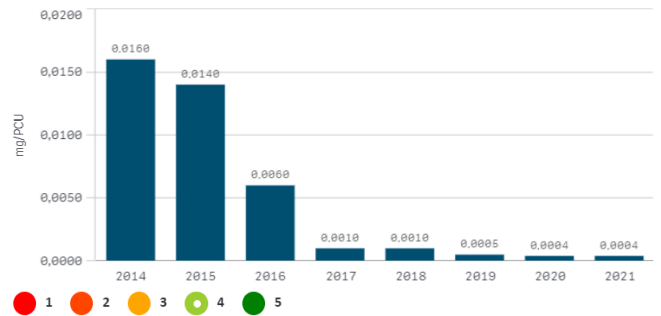
Mikrobilääkkeiden käyttömäärät seuraeläimille, antibioottien myynti

Tavoitteena on mikrobilääkkeiden käyttömäärän väheneminen

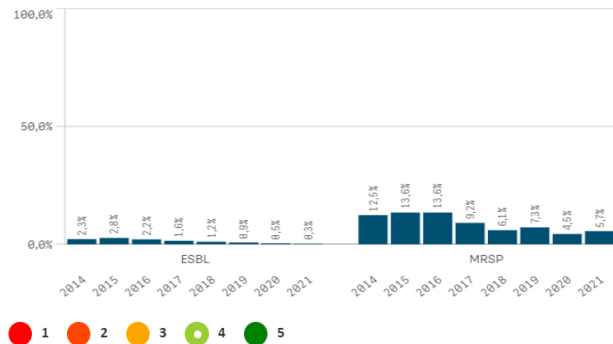

Ihmisille tärkeiden mikrobilääkkeiden käyttömäärä eläimille (3. ja 4. polven ke)

Tavoitteena on mikrobilääkkeiden käyttömäärän asteittainen väheneminen

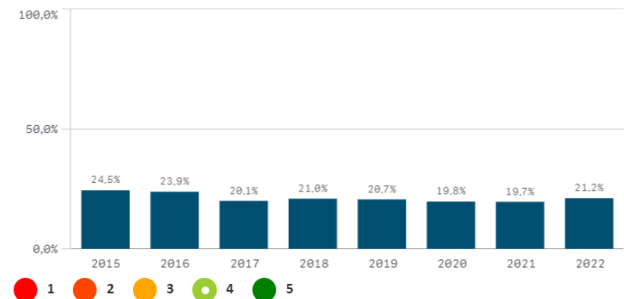

Mikrobilääkeresistenssi seuraeläimillä

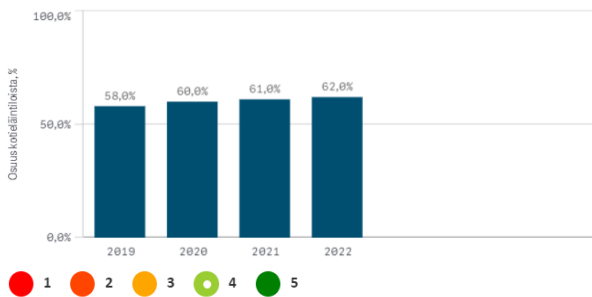
Mikrobilääkeresistenssi tuotantoeläimillä

Tavoitteena on mikrobilääkeresistenssin vähentäminen

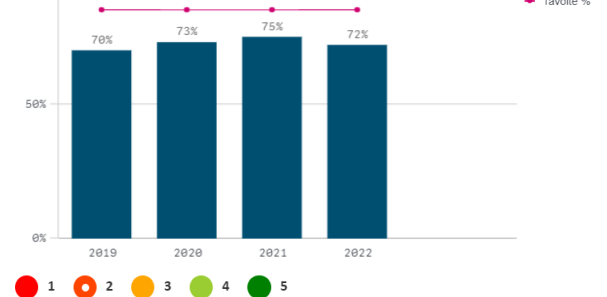
Eläinten hyvinvointikorvausta saavien tilojen osuus kotieläintiloista

Tavoitteena on eläinten hyvinvointikorvausta saavien tilojen osuuden kasvattaminen

Eläinten hyvinvointivaatimukset täyttävien tilojen osuus otantavalvonnassa t

Tavoitteena on eläinten hyvinvointivaatimukset täyttävien tilojen osuuden kasvattaminen

A2 Uudistuva ja kestävä luonnonvaratalous lisää hyvinvointia ja korvaa uusiutumattomien raaka-aineiden ja energian käyttöä (Arvosana 4)

Virasto on siirtymäkauden ja elpymisvarojen toimeenpanon avulla edistänyt uusiutuvien energiamuotojen käyttöä ja kestävää luonnonvarataloutta.

A21. Luonnonvaratalouden toimintaympäristö on kilpailukykyinen (Arvosana: 4)

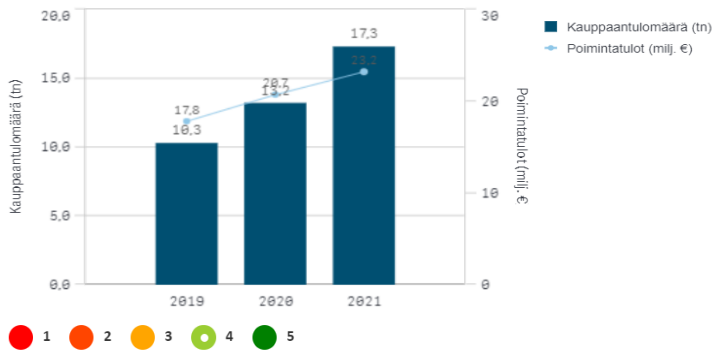
Luonnonvaratalouden toimintaympäristö on Suomessa pysynyt kilpailukykyisenä.

A22. Luonnonvaroihin ja -tuotteisiin perustuva liiketoiminta on monipuolista ja jalostusaste kasvaa (Arvosana: 4)

Virasto on siirtymäkauden ja elpymisvarojen toimeenpanon avulla edistänyt uusiutuvien energiamuotojen käyttöä ja kestävää luonnonvarataloutta.

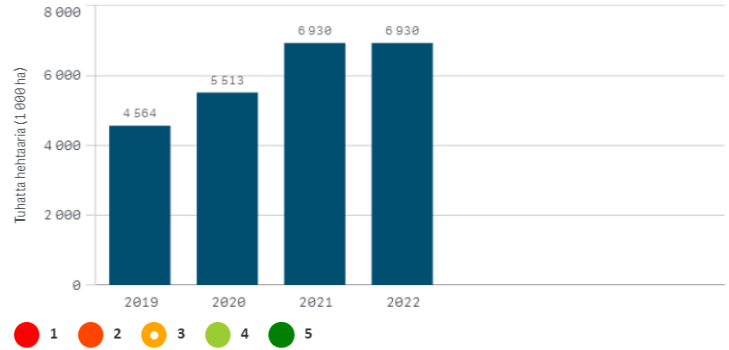
Luonnonmarjojen ja sienten kerääminen

Tavoitteena on kauppaantulomäärien ja poimintatulojen kasvattaminen.

Luomusertifioitu keruualue

Tavoitteena on, että luomusertifioitujen keruualueiden pinta-ala pysyy vähintäänkin nykyisellä tasolla.

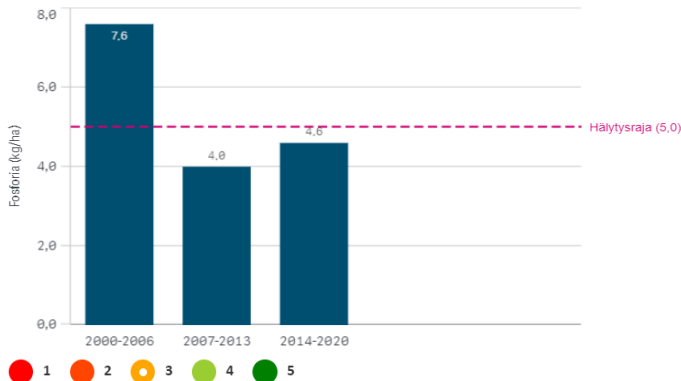
A23. Luonnon aineettomien hyödykkeiden ja hyvinvointipalveluiden käyttö lisääntyy (Arvosana: 4)

Maaseutuohjelman siirtymäkauden toimenpiteillä on kehitetty kotimaan matkailua ja erilaisia luontoon liittyvien hyvinvointipalveluiden tarjontaa. Kysyntä on korona-aikana ollut kasvavaa, joten erilaisten hankkeiden ajoitus on hyvin tukenut yleistä kotimaan matkailun ja hyvinvointipalveluiden kysyntää.

A24. Uusiutuvien luonnonvarojen elinvoimaisuus, luonnon monimuotoisuus ja elinympäristöjen tila paranee sekä niiden käytön kestävyys turvataan

Ruokavirasto on tavoitteiden mukaisesti konkreettisesti pystynyt lisäämään tietoisuutta luonnon monimuotoisuudesta maaseudulla ja maataloilla, ja siten vahvistanut luonnon monimuotoisuutta. LUMO-projekti on tuottanut kaksi tietopakettia maatalousluonnon monimuotoisuudesta: Luonnon monimuotoisuus maatilalla ja Perehdy perinnebiotooppeihin. Tietopaketit ovat laajoja, ajankohtaisia, sisältävät runsaasti konkreettista tietoa, ja ne on tuotettu suomen ja ruotsin kielellä. Projekti on järjestänyt verkostoitumista tukevan luonnon monimuotoisuuden asiantuntijoille ja edistänyt asiantuntijoiden välistä vuorovaikutusta aiheen osalta. Projektin viestintäasiantuntija on ollut myös mukana luonnon monimuotoisuutta edistävän LIFE-hankkeen suunnittelussa maatalousluonnon monimuotoisuuden näkökulmasta. Lisäksi virasto on siirtymäkauden ja elpymisvarojen toimeenpanon avulla edistänyt uusiutuvien energiamuotojen käyttöä ja kestävää luonnonvarataloutta.

Valtakunnallinen fosforitaso

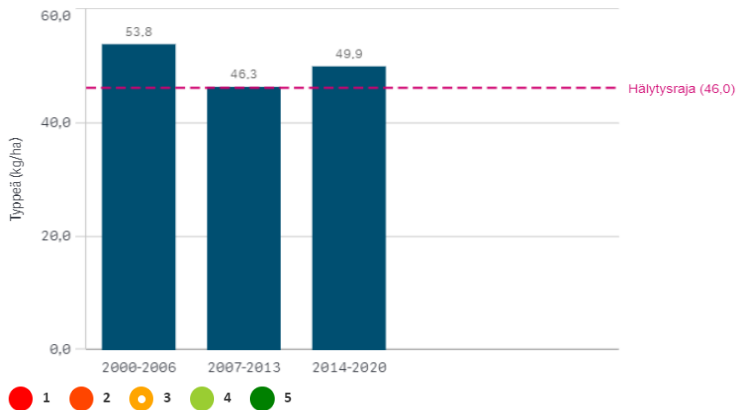

Maatalouden monimuotoisuuden ja maiseman hoito

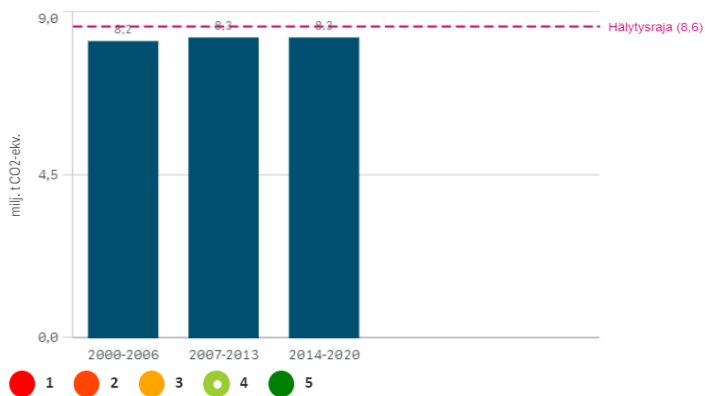
Valtakunnallinen typpitase

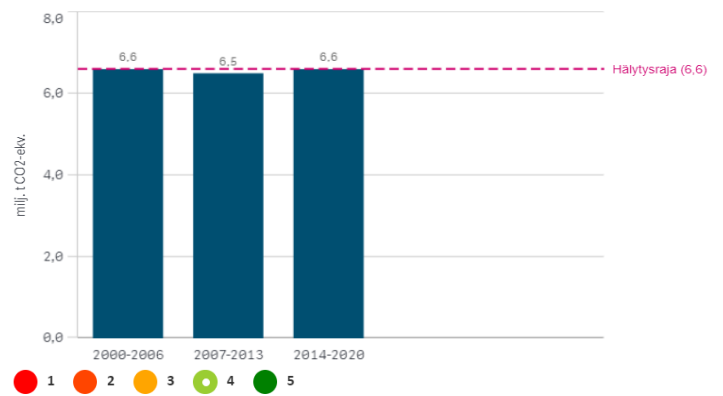
A25. Hillitään ilmastonmuutosta etenemällä kohti hiilineutraalisuutta, materiaalihokkuutta ja suljettuja kiertoja (Arvosana: 4)

Ruokavirasto on aktiivisesti antanut asiantuntijaosaamista ja -tietämystä erilaisten ilmasto-ohjelmien ja -strategioiden valmisteluun ja kommentointiin. Uudella CAP27-kaudella yhteisessä maatalouspolitiikassa korostuu ilmastotavoitteiden merkitys ja vihreä siirtymä ohjaa voimakkaasti tuotantoa. Virasto on siirtymäkauden ja elpymisvarojen toimeenpanon avulla edistänyt uusiutuvien energiamuotojen käyttöä ja kestävää luonnonvarataloutta.

Maatalouden maankäyttösektorin kasvihuonekaasupäästöt

Maataloussektorin kasvihuonekaasupäästöt

A26. Sopeudutaan ilmastonmuutokseen ja varaudutaan siitä aiheutuviin riskeihin (Arvosana: 4)

Ruokavirasto on aktiivisesti antanut asiantuntijaosaamista ja -tietämystä erilaisten ilmasto-ohjelmien ja -strategioiden valmisteluun ja kommentointiin. Uudella CAP27-kaudella yhteisessä maatalouspolitiikassa korostuu ilmastotavoitteiden merkitys ja vihreä siirtymä ohjaa voimakkaasti tuotantoa. Virasto on siirtymäkauden ja elpymisvarojen toimeenpanon avulla edistänyt uusiutuvien energiamuotojen käyttöä ja kestävää luonnonvarataloutta.

A27. Luonnonvaratalouden osaaminen, yhteistyö ja kumppanuudet vahvistuvat (Arvosana: 4)

Virasto on siirtymäkauden ja elpymisvarojen toimeenpanon avulla edistänyt uusiutuvien energiamuotojen käyttöä ja kestävää luonnonvarataloutta.

A3 Monipuolinen yritystoiminta ja menestyvä maaseutu, monipaikkaisuus ja verkostot vahvistavat yhteiskuntaa (Arvosana: 4)

Virasto edisti siirtymäkauden ja elpymisvarojen toimeenpanon avulla monipuolista yritystoimintaa ja maaseudun elinvoimaisuutta. Maaseutuverkoston, yritys- ja hanketukien hyvän hallinnon verkoston sekä muu viraston sidosryhmäyhteistyö vahvistavat verkostojen toimintaa. Maaseutuverkostotoiminta edisti monipaikkaisuutta jatkamalla mm. teemallista kehittämistyötä (monipaikkaisuuden teemaryhmä).

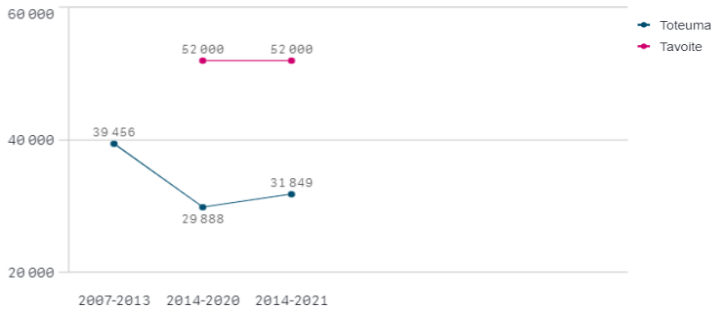

A31. Maaseutualueiden yritysrakenne kehittyy ja uudistuu sekä kilpailukyky paranee (Arvosana: 4)

Maaseutuohjelman keskeinen tavoite on maaseutuyrittäjyyden lisääminen ja yritysraakenteen monipuolistaminen. Suomi on alueiltaan rikas ja monimuotoinen maa, ja yritysraakenteen kehittämisen keskeinen kulmakivi on kunkin alueen luontaisten vahvuksien hyödyntäminen ja vahvistaminen. Maaseutuohjelman toimeenpano perustuu alueiden omaan vahaan vastuunottoon ja aktiivisuuteen alueiden omien strategisten tavoitteiden pohjalta. Voidaan arvioida, että toimintavuonna virasto on onnistunut tavoitteen mukaisesti tukemaan yritysraakenteen kehittymistä ja uudistumista ja siten vahvistamaan alueiden kilpailukykyä.

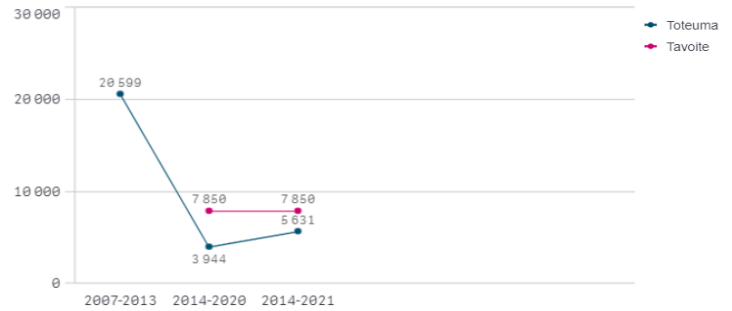
Koulutukseen osallistuneet

Lukumäärä on kumuloiuva vuodesta 2014 alkaen

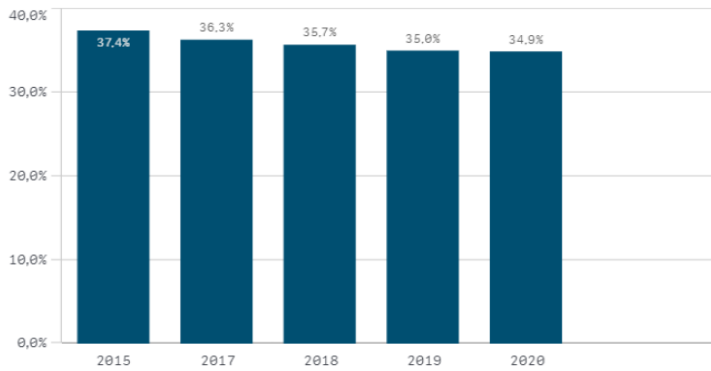

Tuetut yritykset

Lukumäärä on kumuloiuva vuodesta 2014 alkaen

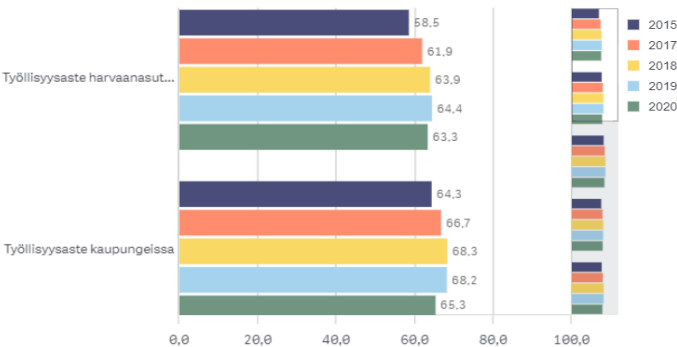
Maaseutualueella sijaitsevien yritysten toimipaikkojen osuus kaikista toimipaikoista

A32. Yrityksille on tarjolla osaavaa työvoimaa, rahoitusta ja palveluita (Arvosana: 4)

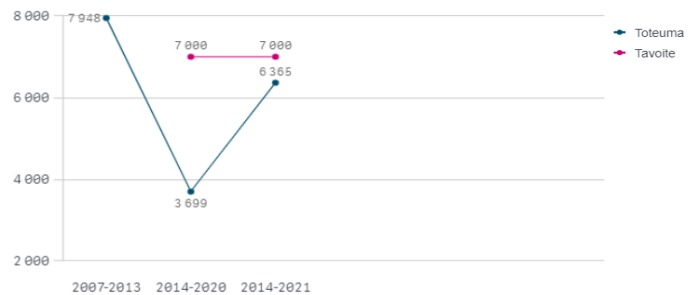
Virasto on siirtymäkauden ja elpymisvarojen toimeenpanon avulla edistänyt tiedonvälitystä sekä rahoituksen ja palveluiden saatavuutta.

Työllisyysaste

Luodut uudet työpaikat

Lukumäärä on kumuloiuva vuodesta 2014 alkaen

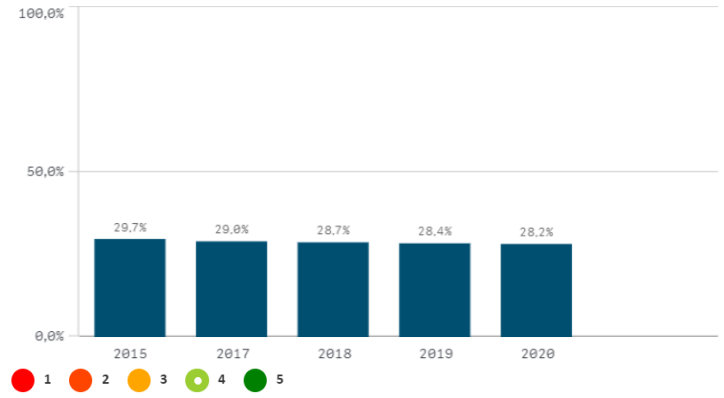
A33. Yhteiskunnan infrastruktuuri ja laadukkaat palvelut mahdollistavat hyvinvoinnin, asumisen ja elinkeinotoiminnan maaseudulla (Arvosana: 4)

Siirtymäkauden ja elpymisvarojen toimeenpanon avulla virasto edisti maaseudun elinvoimaisuutta.

Vakituisesti maaseudulla asuvien ja kesäasukkaiden osuus väestöstä

Maaseutualueilla asuvien osuus väestöstä

A34. Alueellinen ja paikallinen yhteistyö sekä yhteisöllähtöinen paikallinen kehittäminen vahvistuvat (Arvosana: 4)

Siirtymäkauden ja elpymisvarojen toimeenpanon avulla virasto edisti alueellista ja paikallista yhteistyötä sekä Leader-toiminnan kehittämistä. Maaseutuverkostotoiminta vahvisti alueiden ja toimijoiden välistä vuorovaikutusta ja verkostoitumista mm. erilaisten teemaryhmien avulla.

A35. Päätöksenteossa huomioidaan vaikutukset maaseudulle (Arvosana 4)

Virasto edisti siirtymäkauden ja elpymisvarojen toimeenpanon avulla vaikutusten kohdistumista maaseudulle. Rahoitetut toimenpiteet toteutetaan vain tukikelpoisilla maaseutualueilla.

A4 Luotettavat ja laajakäyttöiset paikka-, kiinteistö- ja huoneistotiedot mahdollistavat uutta liiketoimintaa ja turvaavat omistusta (Arvosana 4)

Ruokavirasto käytti omalta osaltaan paikkatietoja eläintauti- ja kasvintuhoajaepidemioiden hoidossa ja tautien seurannassa. Paikkatietojen hyödyntämistä kehitetään edelleen koko viraston yhteisessä hankkeessa.

A44. Ruokaan ja uusiutuviin luonnonvaroihin liittyvät paikkatiedot mahdollistavat tehokkaita prosesseja ja palveluita sekä uutta liiketoimintaa (Arvosana 4)

Luonnonvaroihin liittyviä paikkatietoja käytettiin lisääntyvästi hyväksi mm. valvonnan suunnittelussa, tiedolla johtamisessa ja tutkimuksessa.

LIITE 2. Niiden tulostavoitteita tukevien toimenpiteiden arviointi, jotka saivat arvosanaksi alle 4 sekä kaikkien erillisrahoitusta saaneiden tietojärjestelmähankkeiden arviointi.

Toimenpide	Analyysi	Arvosana
1. Ruokavirasto huolehtii uuden lainsäädännön toimeenpanosta ja ohjeistamisesta.	Ruokavirasto toimeenpani aktiivisesti uutta lainsäädäntöä ja teki ohjeita valvontaviranomaisille ja muille toimijoille. Osan lainsäädännön kohdalla toimeenpano ja ohjeistus kuitenkin viivästyi käytettävissä olevien resurssien puutteen takia tai lainsäädännön viivästymisen takia.	3
1.1 Virasto ohjeistaa ja kouluttaa viranomaisia ja toimijoita koskien uuden lainsäädännön toimeenpanoa.	Ohjeistusta ja koulutusta annettiin valvontakentälle ja toimijoille, mutta useiden ohjeiden osalta ollaan myöhässä odotetusta aikataulusta.	3
1.2 Virasto viestii aktiivisesti uudesta lainsäädännöstä.	Ruokavirasto viesti aktiivisesti uuden lainsäädännön sisällöstä, mutta osalla toimintasektoreista kiireelliset tehtävät ja mm. epidemioiden hoitaminen rajoittivat aktiivista viestintää.	3
1.4 Varaudutaan uuden eläinten hyvinvointilainsäädännön toimeenpanoon, parannetaan lainsäädännön valvontaa ja edistetään videovalvonnan käyttöä teurastamoiden omavalvonnassa.	Ruokavirasto valmistautui hyvin uuden eläinten hyvinvointilainsäädännön toimeenpanoon, mutta videovalvonnan käyttöönotto teurastamoissa ei edennyt odotetulla tavalla.	3
4.5 Virasto edistää antibioottien vähäistä käyttöä jatkamalla mikrobilääkeresistenssin torjunnan kansallisen toimintaohjelman (AMR-NAP) kehittämistä ja toimeenpanoa, kehittämällä mikrobilääkkeiden eläinlajikohtaisen käyttötiedon keruuta.	Kansallisen toimintaohjelman (AMR-NAP) päivitys eteni heikosti johtuen STM:n resurssien vähäisyydestä. Eläinlajikohtaisen mikrobilääkkeiden käyttötiedon kerääminen käynnistyi, mutta tuotetun tiedon laatu oli vielä heikkoa.	3
11.2 Ministeriö ja Ruokavirasto määrittelevät Ruokaviraston roolin, tehtävät ja tavoitteet eri kumppanuushankkeissa.	Aihetta käsiteltiin Ruokaviraston tieto, tutkimus ja teknologiat palvelevat asiakkaita ja ruokajärjestelmää -tiimin kokouksessa. Asia viedään keväällä 2023 strategiseen johtoryhmään ja sitä käsitellään keväällä 2023 MMM/RO digiryhmässä.	3
14.1 Ruokavirasto asettaa itselleen tietoriskienhallinnan kypsyystasotavoitteen ja kehittää tietoriskienhallintaa tavoitteen mukaisesti osana kokonaisriskienhallintaa. Virasto raportoi riskienhallinnan toteuttamisesta, kypsyystason arvioinnista ja kehityksestä sekä henkilötietojen käsittelyn vaikutustenarvioinnin toteuttamisesta tulossopimusraportointinsa yhteydessä.	Ruokavirastossa selvitettiin kypsyystasomallin valintaa tietoriskeille, mutta sellaista ei otettu käyttöön. Arviolta tällä hetkellä ollaan viisiportaisessa mallissa tasolla 2 (<i>initial</i>).	3
15. Ruokavirasto suunnittelee kehyskauden toimintaansa vahvistamalla ennakointia, määrittelemällä kriittiset tehtävänsä ja priorisoimalla tehtäviään sekä laatimalla henkilöstön voimavaroja, rakennetta ja osaamisen kehittämistä ja talousresursseja koskevan suunnitelman huomioiden laajan eläköitymisen ja rahoituskehysten vaikutukset viraston toimintaan.	Ruokaviraston linjat ja toimintakokonaisuudet ovat johdon toimeksiannon mukaisesti määrittelemässä ja priorisoimassa tehtäviään kehyskauden toiminnan ja talouden suunnittelemiseksi. Työ on pitkällä toimintayksiköissä, mutta sen kattavuus edellyttää vielä jonkin verran täydentävää työtä. Seuraavaksi viraston johto valmistelee virastotason määrittelyn ja priorisoinnit. Viraston henkilöstö- ja rakennesuunnitelman laatiminen on aloitettu ja sen valmistelu jatkuu ja tiivistyy tehtäviä ja toimintaa koskevien määrittelyjen ja priorisoinnin valmistuttua. Kriisitilanteisiin ja niihin varautumiseen liittyen virastossa valmisteltiin varautumisen tilanneryhmän toimeksiannosta ja valmiustoimikunnan koordinoimana kriisitilanteissa kriittiseksi katsottujen tehtävien määrittelemistä ja priorisointia. Tämä toiminnan ja tehtävien suunnittelu on tarpeen	3

	viraston toiminnan jatkuvuuden kannalta ja äärimmäisen tärkeänä asiana kriittisten tietojärjestelmien määrittelemiseksi ja priorisoimiseksi.	
17. Ruokavirasto tehostaa toimintaansa, pienentää kustannuksia ja vahvistaa tuloja.	Virastossa on ollut tiukka talous- ja rekrytointikuri. Vuonna 2022 on vielä vaikuttanut Ruokaviraston palkkausjärjestelmän käyttöönotto. Viraston budjetointiaste on 68 %, joten 32 % rahoituksesta pitäisi saada maksullisesta toiminnasta. Kaikilta osin virasto ei ole onnistunut varmistamaan tuloja.	3
Toiminnan sopeuttaminen käytettävissä olevaan määrärahaan: Virasto jatkaa vuonna 2019 aloitettuja sopeutustoimenpiteitä suunnitelmallisesti siten, että sitomaton siirtyvä määräraha on kehyskaudella vähintään 6 milj. euroa. Sopimuskaudella yhteistyössä MMM:n kanssa mm. priorisoidaan tehtäviä, kehitetään prosesseja, haetaan keinoja kasvattaa tuloja ja tarkastellaan maksullisen toiminnan kustannuksia. Erityisesti tarkastellaan tietojärjestelmien ylläpitomenojen kasvun johdosta tarvittavia toimenpiteitä.	Virasto jatkoi toiminnan ja talouden osalta vuonna 2019 aloitettuja sopeutustoimenpiteitä. Sisäistä budjettia laadittaessa jouduttiin kuitenkin sitomattoman siirtyvän erän määrärahasoa laskemaan 5 miljoonaan euroon kasvaneiden tietojärjestelmien ylläpitokulujen vuoksi. Syksyllä pidettiin strategiapäivä, jossa keskusteltiin MMM:n kanssa viraston tehtävien priorisoinnista. Toimenpiteistä huolimatta toimintaa ei pystytty sopeuttamaan riittävästi määrärahoihin. Tietojärjestelmien jatkuvan kehittämisen ja ylläpidon pysyvä tarve on edelleen noin 8 miljoona euroa. Asiasta on tehty useita esityksiä ja muistioita eri yhteyksissä. Tehtävien priorisointi ei konkretisoitunut riittävästi, jotta sillä olisi vaikutusta peruskehukseen. Maksullisen toiminnan alijäämäisyyttä pyrittiin korjaamaan tekemällä korotuksia maksuasetukseen, mutta kaikilta osin se ei tullut hyväksytyksi ministeriössä.	3
Tietojärjestelmähankkeet		
12. Ruokavirasto varmistaa tuottavuusrahahankkeiden sekä muiden strategisten kehittämishankkeiden etenemisen	Tulosraportointia uudistettiin peilaten säännönmukaista raportointia selkeämmin hankkeiden alkuperäisiin tavoitteisiin, aikatauluun ja myönnettyihin resursseihin nähden. Raportointi tehdään säännöllisesti kaikista tulosraportointihankkeista kerran kuukaudessa, jolloin raporteilla esiintyviin mahdollisiin etenemisen poikkeamiin ja niistä johdettuihin johtopäätöksiin pystytään reagoimaan nopeasti.	4
12.3.1 Tietojärjestelmien kehittäminen, CAP-uudistus (HO)	CAP-uudistukseen liittyvä VM:n tuottavuushanke ja alahankkeet edistyivät sitä mukaa, kun CAP-strategia ja kansalliset säädösluonnokset selkiintyivät lopulliseen muotoonsa. Suurena riskinä on, että lopullisten yksityiskohtien valmistuminen jää kovin myöhäiseksi ja toimeenpanolle jää vähän aikaa rakentaa tukijärjestelmät ja niiden tarvitsemat tietojärjestelmät.	4
12.3.2 Koirarekisterin perustaminen (HO)	Koirarekisteri ei valmistunut tavoiteaikatauluun mennessä toimittajasta johtuvista syistä.	3
12.3.3 Nautarekisterin uudistaminen (MMM-tuottavuusraha)	Uusi nautarekisteri otettiin käyttöön huhtikuussa 2022. Vähemmän kriittisiä kehittämistöitä siirtyi kuitenkin jatkuvassa kehityksessä ja ylläpidossa toteutettavaksi.	3
12.3.4 Lannoitevalmistetiedon ja sähköisen asioinnin kehittäminen LASSI (MMM-tuottavuusraha)	Hanke etenee hyvin.	4
12.3.5 Ympäristöterveydenhuollon kohdetietojärjestelmä VATI (MMM-tuottavuusraha)	Tuottavuusrahalla saatiin toteutettua suunnitellusti valvonnan perusmaksun ja salatun sähköpostin lähetyksmahdollisuuden vaatimat toiminnallisuudet Vatiin. Käytettävyys- ja saavutettavuusparannusten vaatimukset on määritelty ja priorisoitu sekä ylläpitotyökalujen kehittämisen osalta tärkeimmät kehittämistarpeet on tunnistettu. Tavoitteet täyttyivät saatuaan rahoitukseen nähden, joka oli 75 % tavoitellusta.	4
12.3.6 Eläinvalvonnan ja täydentävien ehtojen tietojärjestelmän kehittäminen (VM-tuottavuusraha)	Hankkeessa tehtiin alkuvuonna sikojen viivepäivät, eläinvalvonnan toiminnallisuuden kehittämistä sekä yllättävät lainsäädännön muutokset. Resursseja meni lainsäädännön muutoksiin, joten kaikkia hankkeen tavoitteita ei saavutettu.	3

12.3.7 Eläinten terveydenhallinta ELTE (VM-tuottavuusraha)	Asetetut tavoitteet saavutettiin. Eläintautien hallinnan tietojärjestelmä (ELTE1) on valtakunnallisesti eri viranomaisilla käytössä eläintautiepäilyjen -ja tapausten ilmoittamiseen, hallintaan ja raportointiin. Eläinten lääkitsemisen tietojärjestelmässä (ELTE2) kerätään tietoa eläinlääkäreiden eläimille käyttämisestä ja niiden hoitoon luovuttamista mikrobilääkkeistä. Viranomaisilla on käytössään raportit, joiden avulla voidaan valvoa ja seurata eläinlääkäreiden mikrobilääkkeiden käyttöä sekä lääkkeiden hankkimista.	4
12.3.8 Ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämishanke YTVK (VM-tuottavuusraha)	Yhteistyöpöytäkirjan mukaisia tavoitteita ei saavutettu täysimääräisenä eikä sovitussa aikataulussa. Tarkoitus on päättää kesken olevat työkokonaisuudet hankkeen tuottavuusrahoituksella. Kokonaisuutena päästäneen noin 70 %:n tavoitellusta laajuudesta, jolloin kaikkia yhteistyöpöytäkirjan tavoitteita saadaan edistettyä. ELSU-YTVK-projekti ei toteutunut tavoiteaikataulussa. Työt siirrettiin toteutettavaksi ylläpidossa ja jatkuvassa kehityksessä.	3
12.3.9 CAP27-hanke (VM-tuottavuusraha)	CAP27-hanke eteni siinä vauhdissa, kun sitä ohjaavan Suomen CAP-strategian ja sen nojalla annettujen kansallisten säädösten yksityiskohdat selkiintyivät.	4
12.3.10 Teknologiaympäristöjen uudistaminen, ml. hallinnonalan META III -koordinaatio (VM-tuottavuusraha)	Hanke eteni päivitetyn suunnitelman ja aikataulun mukaisesti. Aikataulu- ja rahoitusmuutokset käytiin lävitse ministeriön ja VM:n kanssa.	4
12.3.11 Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin toimijoiden luvan-, hyväksynnän- ja ilmoituksenvaraiset toiminnat ja rekisteröinnit -hanke ILMO (VM-tuottavuusraha)	Hankkeen toteutus viivästyi tavoiteaikataulusta: Sähköiset asiointipalvelut eivät valmistuneet suunnitellussa aikataulussa. Eläinkuljettajalupien viranomaiskäsitely ja toimijoiden sähköinen asiointi priorisoitiin korkeammalle tavoitteissa ja kehittäminen käynnistyi. Eläinlääkäripalveluja tuottavien toimijoiden ilmoittautumiseen ja rekisteröintiin liittyvä sähköinen asiointi valmistuu viimeistään vuonna 2024.	3
12.3.12 Maksu-, raportointi- ja saatavien seuranta -järjestelmän uudistaminen SAMPO (VM-tuottavuusraha)	Maksu-, raportointi- ja saatavien seuranta- järjestelmä MYLLYn (huom. uusi nimi!) uudistaminen käynnistyi suunnitelman mukaisesti.	4
12.3.13 Sähköisen asioinnin kehittämisen elintarvikeketjussa SALLI (VM-tuottavuusraha)	Hanke käynnistyi hyvin. Ensimmäinen osio liittyen siemenpakkaamoihin on julkaistu kesäkuussa.	4
12.4 Tiedonhallintalain mukaiseen lausunntomenettelyyn esitettävä hanke		
12.4.1 Vesiviljelyrekisterin uudistamisen esiselvitys	Esiselvityksen valmistelutyö keskeytettiin syksyllä 2022. Esiselvitykseen osallistuvat sidosryhmät (AVI, Luke, ELY, Keha-keskus) eivät olleet halukkaita sitoutumaan yhteiseen työhön.	2

LIITE 3. HO-rahoitusta saaneiden hankkeiden toteuma

Eläinsuojeluasiamiehen viran perustaminen (100 000 euroa)

Eläinsuojeluasiamies seurasi säädösvalmistelua eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta ja lausuntojen tekeminen eläinten hyvinvointiin vaikuttavista säädösehdotuksista ja hankkeista oli keskeinen osa vaikuttamistyötä. Eläinsuojeluasiamies antoi 11 lausuntoa eläinten hyvinvointiin liittyvistä hallituksen esityksistä (HE), asetussuunnitelmista, ohjeista, strategioista, hankkeista ja kansalaisaloitteista ja oli neljä kertaa valiokuntien kuultavana. Merkittävin säädösehdotus oli HE laiksi eläinten hyvinvoinnista.

Eläinsuojeluasiamies teki ehdotuksia eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi ja osallistui yhteiskunnalliseen keskusteluun aiheesta viestintäkanaviensa (verkkosivusto, sosiaalinen media, blogi), kirjoitusten ja medialausuntojen kautta. Hän julkaisi yhteistyössä Eläinten hyvinvointikeskuksen kanssa ehdotuksen keskeisistä eläinten hyvinvoinnin edistämisen keinoista. Ehdotuksessa nostettiin yhteiskunnalliseen keskusteluun eläinten hyvinvointikysymyksiä, jotka edellyttävät poliittista päätöksentekoa.

Eläinsuojeluasiamies toimi tuotantoeläinten ja seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin sekä tieteellisiin tai opetustarkeuksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunnissa pysyvänä asiantuntijana. Neuvottelukunnat antoivat yhteisen kannanoton hyönteisten hyvinvoinnista, lausuntoja HE:istä sekä kannanottoja oman toimialansa eläinten hyvinvointikysymyksistä. Eläinsuojeluasiamies myös osallistui Euroopan eläinten hyvinvoinnin neuvottelukuntien foorumin EuroFAWC:n kokoukseen Berliinissä. Lisäksi eläinsuojeluasiamies nimitettiin porsaiden kirurgisesta kastraatiosta luopumista valmistelevan työryhmän jäseneksi.

Eläinsuojeluasiamies osallistui erilaisiin tilaisuuksiin ja hän tapasi päätöksentekijöitä ja muita sidosryhmiä ajankohtaisista eläinten hyvinvointiteemoista, mm. puolueiden eduskuntaryhmien tapaaminen ja *SuomiAreenan* tuotantoeläinten hyvinvointia koskeva keskustelu. Eläinsuojeluasiamies järjesti yhteistyön tukemiseksi ja edistämiseksi kaksi tilaisuutta yhteistyössä Eläinten hyvinvointikeskuksen kanssa:

- Kaksipäiväinen *Jalostus ja eläinten hyvinvointi* -seminaari, joka järjestettiin hybriditapahtumana Säätytalossa Helsingissä. Seminaarissa esiintyi kaksi kansainvälistä puhujaa sekä 17 kotimaista asiantuntijaa ja osallistujia oli noin 450, ja asiantuntijaesityksistä julkaistiin tallenteita.
- *Pyöreän pöydän keskustelu luonnonvaraisten eläinten hyvinvoinnista*. Pyöreän pöydän keskustelu toi yhteen 16 viranomaisen, järjestöjen, tutkimuksen ja luonnonvaraisten eläinten hoitolaitosten edustajaa, ja tilaisuuden asiantuntija-alustuksista ja keskustelusta julkaistiin temaattinen muistio.

Eläintautien torjuntaa edistävä tiedotus, koulutus ja varautuminen sekä rekisterien kehittäminen (550 000 euroa)

Afrikkalaisen sikaruton torjuntaan tähtäävässä viestinnässä otettiin uusi askel, kun maantiekylttejä pystytettiin usealle kymmenelle liikenneasemalle. Hyvän vastaanoton saanut videokampanja uudistettiin sosiaalisen median kanavilla. Eläintautivalmiuden kehittämiseen tarkoitettu ylimääräinen henkilöresurssi käytettiin edelleen suurelta osin turkiseläinten koronaseurannan ylläpitoon, mutta myös afrikkalaisen sikaruton hallintaan tähtäävää toimintasuunnitelmaa pystytettiin edistämään. Uusi IHN-tapaus suurella vesiviljelyalan laitoksella vei paljon henkilöresursseja ja rajoitti yleistä valmiuden kehittämistä, sekä valmiusharjoitusten tai niistä saatujen kehittämiskohteiden edistämistä. Lisärahoituksen avulla vahvistettu viraston saneerausosaaminen oli jälleen erittäin arvokasta IHN-taudin torjunnassa. Myös salmonellan saneerausopasta pystytettiin merkittävästi edistämään. Laajamittaisten eläintautitapausten tai epidemioiden saneeraus toimet vaikeutuvat ja pitkittyvät todennäköisesti huomattavasti ilman merkittäviä ja osaavia henkilöresurssipainostuksia toimenpiteiden suunnitteluun ja ohjaukseen.

Turkiseläinten roolin selvittäminen salmonellatartuntojen lähteenä jatkui, mutta tehostettu panostus joutui kilpailemaan osaltaan alueellisten ja paikallisten resurssien käytöstä. Salmonellakantojen kokogenomisekvenssointia jatkettiin

salmonellan tartuntalähteiden selvittämiseksi. Erillinen panostus BVD:n seurantaan kantoi hedelmää, kun Suomi sai virallisen BVD-vapauden EU:lta.

Eläntautien torjunnassa oleellisten eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekistereiden sekä eläinrekistereiden tietosisällön laadun parantamista jatkettiin. Koirarekisterin kehittäminen käynnistettiin hallitusohjelmärahoituksella rekrytoitujen tuoteomistajan ja tietojärjestelmäasiantuntijan myötävaikutuksella suunnitelman mukaisesti, mutta toimittajasta johtuvista syistä julkaisu on viivästynyt.

Elintarvikeviennin edistäminen (1 000 000 euroa)

Markkinoillepääsyhankkeiden edistäminen

Avautuneita markkinoita

Etelä-Korea myönsi vientiluvat suomalaisille kananmunille ja munatuotteille sekä siipikarjanlihalle ja Japani myönsi vientiluvan naudanlihalle ja nautatuotteille. Lisäksi saatiin päätökseen neuvottelut Etelä-Korean kanssa ASF- ja HPAI-alueellistamishdoista sekä Singaporen kanssa ASF-alueellistamishdoista. Vientilupien saamiseksi Ruokavirasto koordinoi useita Etelä-Korean ja Japanin viranomaisien auditointeja ja laati laajoja selvityksiä Suomen viranomaisvalvonnasta, eläintautitilanteesta ja elintarviketurvallisudesta.

Auditoinnit

Vuoden 2022 aikana oli neljä Ruokaviraston koordinoimaa kolmasmaaviranomaisauditointia:

- Kiinan viranomainen (GACC) teki sianlihanviennin ylläpitoa koskevan etäauditoinnin tammikuussa
- Japanin viranomainen (MHLW) teki naudanlihan ja naudanlihatuotteiden markkinoillepääsyyn liittyvän etäauditoinnin maaliskuussa
- Etelä-Korean viranomainen (MFDS) teki kuorimunien ja munatuotteiden markkinoillepääsyyn sekä uuden varastolaitoksen hyväksyntään liittyvän auditoinnin toukokuussa
- Vietnamin viranomainen (MARD/DAH) teki sianlihan, siipikarjalihan ja siitossikojen markkinoillepääsyyn liittyvän auditoinnin lokakuussa

Valmistuneita vientiselvityksiä 2022

- Eläintautitapauksissa (ASF ja AI) viennin jatkumisen mahdollistavaan alueellistamiseen liittyvät lisäselvitykset Etelä-Koreaan. Selvitysten ansiosta Euroopan komissio ja Etelä-Korean viranomainen neuvottelivat afrikkalaisen sikaruton (ASF) ja korkeapatogeenisen lintuinfluenssan (HPAI) alueellistamishdoista. Alueellistamishdojen ansiosta tautitapaus ei pysäytä sika- ja siipikarja -tuotteiden vientiä koko Suomen alueelta
- Prosessoidun eläinproteiinin ja -rasvan (PAP ja PAF) markkinoillepääsyyn liittyvä selvitys Kiinaan
- Sian- ja siipikarjanlihan markkinoillepääsyyn liittyvien selvitysten päivitys Etelä-Afrikkaan
- Sianlihan markkinoillepääsyyn liittyvä lisäselvitys Taiwaniin
- AI-alueellistamiseen liittyvän lisäselvityksen päivitys Singaporeen
- Siipikarjanlihatuotteiden markkinoillepääsyyn liittyvä selvitys Etelä-Koreaan

Kiinan ja Euraasian talousliiton vientivalvontajärjestelmien ylläpito ja kehittäminen

Kiina

Maitotuotteiden ja sianlihan viennin jatkuminen Kiinaan edellyttää viranomaisilta jatkuvaa työtä, kuten auditointeja, raportointia ja vientivaatimusten seuraamista. Ruokaviraston vientijaosto teki suunnitelmansa mukaisia auditointeja Kiinan-vientiin hyväksytyissä maitoalan laitoksissa, sianlihailaitoksissa, kala-alan laitoksissa sekä varastolaitoksissa.

COVID-19-pandemia toi lisähaasteita erityisesti kylmäketjun elintarvikkeiden vientiin. Viejäryityksille tiedotettiin ja vientivalvontajärjestelmään kuuluvia yrityksiä koulutettiin pandemian aiheuttamiin vientiriskeihin varautumisessa. Tammikuussa Kiinan viranomainen suoritti etäauditoinnin Ruokavirastoon ja Suomen kahteen sianlihavientilaitokseen.

Kiinan viranomainen oli pääosin tyytyväinen Suomen menettelyihin ja sianlihan vienti Kiinaan jatkuu. Kalanviennissä oli edelleen haasteita muun muassa koronapandemiasta johtuen ja näitä haasteita ratkottiin yhteistyössä yritysten kanssa.

Kiinan uudet elintarviketuontia koskevat säädökset 248 ja 249 astuivat voimaan 1.1.2022. Säädökset edellyttävät mm. Kiinan markkinoille elintarvikkeita valmistavilta yrityksiltä rekisteröitymistä Kiinan CIFER-järjestelmään. Lisäksi Suomen viranomaista edellytetään vakuuttamaan, että Kiinan määrittelemiin 18 ns. korkean riskin tuotekategorioiden kuuluvia tuotteita käsittelevät yritykset täyttävät Kiinan vaatimukset. Kiina ei ole antanut selkeää tietoa säädösten täytäntöönpanosta. Myös ohjeet CIFER-järjestelmän käyttöön ovat olleet puutteellisia ja järjestelmässä on ollut toimintahäiriöitä. Epäselvä tilanne aiheutti runsaasti työtä sekä Ruokavirastolle että yrityksille. Ruokavirasto on muun muassa seurannut ja selvittänyt säädösten täytäntöönpanoa, selvittänyt CIFER-järjestelmän puutteita ja virheitä sekä pyytänyt niiden korjaamista, neuvonut ja kouluttanut yrityksiä CIFER-järjestelmän käytössä, päivittänyt tietoa Ruokavirasto.fi-sivuille ja selvittänyt Kiinan vaatimuksia rekisteröitäville yrityksille. Ruokaviraston kautta vuoden 2021 ennakkolistausmenettelyn sekä olemassa olleen vientihyväksynnän perusteella Kiinan GACC rekisteröi CIFER-järjestelmään yli 60 yritystä/toimipaikkaa 14 eri tuotekategoriassa, joiden valvontatarvetta Ruokavirasto alkoi selvittää.

Kiinan viranomainen *State Administration for Market Regulation (SAMR)* alkoi edellyttää laitoksiin tehtäviä SAMR:n auditointeja osana äidinmaidonkorvikkeiden myyntihyväksyntää Kiinan markkinoille. SAMR:n resurssit auditointien suorittamiseen olivat kuitenkin rajalliset ja auditointeja saattaa joutua odottamaan hyvinkin pitkään. Tämä uhkaa vaikeuttaa kyseisten suomalaistenkin äidinmaidonkorvikkeiden markkinoillepääsyä Kiinassa. Siksi Ruokavirasto oli asiassa aloitteellinen ja ehdotti, että Ruokavirasto voisi tehdä näitä auditointeja SAMR:n puolesta. SAMR on luvannut aloittaa neuvottelut Ruokaviraston kanssa, mutta edellyttää ensin kyselyyn vastaamista. Vastauksia laadittiin Ruokavirastossa loppuvuonna 2022.

Euraasian talousliitto

Ruokavirasto suunnitteli ja toimeenpani kevennetyn Euraasian talousliiton vientivalvontajärjestelmän. Jatkossa paikallisen valvonnan vientivalvontaa ja Ruokaviraston vientiauditointeja suoritetaan ainoastaan niissä laitoksissa, joilla on vuosittaista vientiä Armeniaan, Kirgisiaan, Kazakstaniin, Valko-Venäjälle tai Venäjälle sekä Venäjän eläinlääkintä- ja kasvinterveyslaitoksen (Rosselkhoznadzor) tai Valko-Venäjän viranomaisilta pyydetty vientihyväksyntä. Vientivalvojen koulutusta uudistettiin siten, että valvojilta edellytettävä tentti siirrettiin suoritettavaksi Pinjaan. Verkkotentin todistusten toimitus hyväksytyistä suorituksista automatisoitiin sen myötä. Vuosittaista koulutusta valvojille Euraasian talousliiton vientivaatimuksista ei pidetä tällä hetkellä.

Venäjän ja Ukrainan sodan myötä asetetut useat EU:n ja Venäjän pakotepaketit asettivat välillisesti lisähaasteita Suomen viennille, mutta myös kansainväliselle viennille. Suomen kautta tapahtuva kauttakulku, uudelleenlastaukset sekä välivarastointi lisääntyivät.

Valko-Venäjän vientitodistusten myöntämisessä vaadittavaa ennakoilmoitusmenettelyä tiukennettiin maaliskuussa vientitodistusten väärennösepäilyjen vuoksi. Jatkossa ennakoilmoituksen Valko-Venäjän viranomaisille hoitaa Ruokavirasto paikallisen viranomaisen sijaan.

Sähköisen eCert-vientitodistusjärjestelmän ylläpito ja kehittäminen

eCertin toimivuutta tehostettiin ja kehitettiin asiakaspalautteiden perusteella. Järjestelmään luotiin uusia viennin eläinterveystodistuksia toimijoiden käyttöön. eCertissä otettiin käyttöön 12 uutta eläinterveystodistusta Aasian maihin ja yhteensä todistuksia on nyt eCertissä toimijoiden käytävissä 25 kpl. Lakisäätöisen viejärekisterin valmistelu sähköiseen muotoon eCert-järjestelmään aloitettiin. Viejärekisterin ruokavirastolaisen näkymä saatiin valmiiksi ja rekisteri siirretään eCertin kokonaisuudessaan 1.4.2023. Teknisesti eCertillä ylläpidettiin Ruokaviraston yleisten ohjeiden mukaisesti. Lokitusuunnitelma otettiin käyttöön, useille komponenteille tehtiin versiopäivityksiä ja eCertin tietosuojasuunnitelma päivitettiin vastaamaan myös viejärekisteriä.

Harmaan talouden torjunta (150 000 euroa)

Elintarvikeketjun rikollisuuden tilannekuvan muodostamismekanismien kehittämiseksi otettiin käyttöön tiedonhallintajärjestelmä, johon kerätään valvontaketjun viranomaisilta ajantasainen tieto elintarvikeketjun rikostapauksista. Tällä hetkellä (13.2.2023) rikosepäilytapauksen kokonaismäärä on noin 330. Yhteistyötä kattavan tilannekuvan muodostamismekanismien kehittämiseksi tehdään aktiivisesti myös Poliisihallituksen kanssa. Valtakunnallisen tilanteen analysoimiseksi ja rikostapauksen selvittämisen kehittämiseksi pidettiin säännöllisesti valvontaketjun viranomaisten kanssa tilannekuvapalaverieita, joissa kartoitettiin uusia ilmiöitä ja keskusteltiin niistä. Valvontaketjun viranomaisille annettiin kolmen viikon välein koulutusta mm. tutkintapyyntöjen laatimisesta, esitutkintayhteistyöstä ja rikosprosessista: koulutus paransi valvontaketjun viranomaisten valmiutta ryhtyä toimenpiteisiin rikosepäilytilanteissa. Vuoden 2022 aikana pidettiin n. 100 viranomaisyhteistyöpalaveria rikosepäilytapauksista; osassa tapauksista pidettiin useampia palaverieita.

Rikosepäilyihin liittyvän salassa pidettävän tiedon käsittelyä ja hallinnointia kehitettiin Ruokavirastossa ja viranomaisverkoston koulutuksissa salassa pidettävän tiedon hallinnointi oli säännöllisesti esillä.

Keväällä toteutettiin poliisilaitoksille ja muille yhteistyöviranomaisille suunnattuja koulutustilaisuuksia, kuten kaikki Suomen poliisilaitokset (11 kpl), KRP:n ja Tullin (2 tilaisuutta) kattava päivän mittainen koulutuskierros (*"Food Fraud Road Show II"*). Koulutuspäivissä oli koolla laaja edustus eri viranomaisia: talousrikospoliiseja, syyttäjiä, verohallinnon edustajia sekä koko hallinnonalan valvontaviranomaisia aluehallintovirastoista, ELY-keskuksista, kunnallisista valvontayksiköistä ja Ruokavirastosta. Poliisilaitostilaisuuksiin osallistui yhteensä noin 800 ihmistä ja Tullissa pidettyihin tilaisuuksiin osallistui yhteensä noin 400 ihmistä. Tulli ja erikoissyyttäjät kouluttivat elintarvikeketjun viranomaisia, ja Ruokaviraston rikostorjuntatiimi on antanut koulutusta Poliisiammattikorkeakoulussa ja erilaisille toimialajärjestöille ja sidosryhmille.

Moniviranomaisyhteistyötä tiivistettiin verohallinnon ja työsuojeluviranomaisten kanssa ns. moniongelmatapauksissa erityisesti koulutusyhteistyöllä: verohallinnon ja Ihmiskaupan auttamisjärjestelmän asiantuntijat kouluttivat elintarvikeketjun viranomaisia tunnistamaan ihmiskaupaan ja veronkiertoon liittyviä ilmiöitä. Enenevässä määrin rikosepäilytapauksen aloituspalaverissa käsitellään monialaisesti myös näitä elintarvikeketjuun kuulumattomia havaintoja.

Tullin ja Ruokaviraston yhteishankkeen tavoitteena on tunnistaa elintarvikeketjun rikollisuutta rajat ylittävissä tavara-liikenteessä. Hankkeen aikana luotiin toimivat yhteistyömallit ns. vinkki- ja havaintotiedon välittämiseen Tullille sekä virka-apupyynnöiden tekemiseen. Elintarvikeketjun valvontaviranomaisten havainnot saadaan näin helposti osaksi Tullin analyysi- ja tiedustelutietoa. Yhdessä linjattiin myös, minkälaisissa rajat ylittävään tavaraliikenteeseen liittyvissä rikosepäilytilanteissa tutkintapyyntöt tehdään vastaisuudessa Tullille. Tullin ja Ruokaviraston yhteinen, kolmiosainen pilotti elintarvikeketjun rikosten paljastamiseen ja torjuntaan liittyen toteutettiin kolmen osahankkeen osalta (värikkäät mausteet, marjat ja yksityistuontina tuotava liha). Projektiryhmä kokoontui 1–2 viikon välein, Tullin ja Ruokaviraston yhteistyöpari kokoontui lisäksi useita kertoja viikossa.

LIITE 4. Siirto- ja sijoitusmenojen toteumat vuonna 2022

Siirto- ja sijoitusmenojen toteumat on taulukoitu talousarvion toteumalaskelmassa luvussa 2. Tässä on kuvattu siirto- ja sijoitusmenojen käyttöä.

Siirto-/sijoitusmeno (momentti)	Toteuma
Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (mom. 30.10.40)	<p>Haku oli jatkuvaa sekä nuoren viljelijän aloitustuen että maatalouden investointien osalta. Päätöksiä EU-osarahoitteisiin maatalouden investointeihin tehtiin yhteensä 1617 kappaletta. Avustuksia näihin myönnettiin 67,5 milj. euroa.</p> <p>Päätöksiä nuoren viljelijän ja nuoren elinkeinoharjoittajan aloitukseen myönnettiin yhteensä 207 kpl. Myönnetyn avustuksen yhteismäärä oli 6,0 milj. euroa.</p>
Maaseutuelinkeino toiminnan kerkotuki (mom. 30.10.41)	<p>Haku oli jatkuvaa sekä nuoren viljelijän aloitustuen että maatalouden investointien osalta. Korkotukilainapäätöksiä EU-osarahoitteisiin maatalouden investointeihin tehtiin yhteensä 706 kpl ja niihin myönnettiin korkotukilainaa 69,7 milj. euroa. Korkotukilainapäätöksiä tilanpidon aloittamiseen myönnettiin yhteensä 155 kpl ja niihin myönnettiin korkotukilainaa 27,4 milj. euroa.</p>
Eläinten hyvinvointikorvaukset (mom. 30.10.43)	<p>Eläinten hyvinvointikorvaukset parantavat eläinten hyvinvointia pohjalainsäädäntöön verrattuna. Kotieläintiloista yli 60 % sitoutui eläinten hyvinvointia parantaviin toimenpiteisiin. Vuonna 2022 hyvinvointikorvausta saaneiden tilojen osuus kasvoi edellisestä vuoteen verrattuna ja toimenpiteitä valittiin aikaisempaa enemmän tilaa kohden. Samoin korvausten määrä kasvoi.</p>
EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen/Yritys- ja hanke-tuet (EU+VALTIO) (30.10.64.6)	<p>Alueellisen ja paikallisen <i>maaseudun kehittämisen tukia</i> myönnettiin n. 94 milj. euroa. Tästä summasta yritys- ja hanketukia myönnettiin ELY-keskusten kautta 49,3 milj. euroa sekä Leader-ryhmien kautta 35,6 milj. euroa. Lisäksi Leader-ryhmien toimintaan myönnettiin toimintarahaa 9,2 milj. euroa.</p> <p><i>Yritystukia</i> myönnettiin noin tuhannelle hankkeelle yhteensä 39,5 milj. euroa. Myönnetyn tuen määrä pieneni edellisestä vuodesta, mutta tukea saaneet hankkeet olivat hieman pienempiä, joten niitä oli lukumääräisesti enemmän kuin edellisellä vuonna.</p> <p><i>Kehittämishankkeisiin</i> tukea myönnettiin 45,4 milj. euroa. Hankkeiden avulla monipuolistettiin maaseudun elinkeinoja, tehtiin innovaatioita ja parannettiin maaseudulla asumisen edellytyksiä monin tavoin.</p>
EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen/Tekninen apu (EU+VALTIO) (30.10.64.7)	<p>Siirtymäkauden teknistä apua myönnettiin yhteensä 20 milj. euroa mm. ELY-keskusten, Ruokaviraston, verkostopalvelut-yksikön ja maa- ja metsätalousministeriön henkilöstökustannuksiin. Ohjelmakauden 2014–2020 teknisen avun reserviä myönnettiin n. 0,147 milj. euroa raportointialustan kehittämiseen.</p>
EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen//Maaseuturahaston elpymisväline (EU) (30.10.64.8)	<p>Maaseuturahaston elpymisvälineeseen kohdistuvia tukia myönnettiin yhteensä n. 32 milj. euroa. Maaseuturahaston elpymisvaroja myönnettiin hankkeisiin, joilla parannetaan digitaalisuutta, ilmasto- ja ympäristötoimia yrityksissä sekä maaseudun tietoliikenneyhteyksiä.</p> <p>Laajakaistainvestointeihin tukea myönnettiin 22 hankkeelle yhteensä 7,9 milj. euroa. Paljon hyviä hankkeita jouduttiin jättää rahoittamatta, koska rahoitus ei riittänyt kaikille.</p> <p>Maaseudun innovaatioryhmien (EIP) hankkeisiin tukea myönnettiin yhteensä 4,7 milj. euroa. Maaseudun innovaatioryhmä -hankkeiden perusedellytysten lisäksi uusien EIP-hankkeiden tuli elpymisvarojen tavoitteiden mukaisesti edistää alkutuotannon digitalisaatiota, kehittää uusia ympäristöystävällisiä ratkaisuja (vihreä kasvu) tai lisätä alkutuotannon sopeutumiskykyä muuttuviin olosuhteisiin (resilienssi). Kahdesta hakukierroksesta jälkimmäisellä teemana oli lisäksi huoltovarmuus ja omavaraisuus alkutuotannossa.</p> <p>Elpymisvälineen yritystukea myönnettiin yhteensä 19,4 milj. euroa. Elpymisvälineen yritystuilla tuettiin 16 biokaasulaitosta. Tämän lisäksi tukea sai 410 yritystä laitehankintoihin (ilmalämpöpumppuja, aurinkosähköjärjestelmiä), joilla lisättiin uusiutuvan energian käyttöä yrityksissä. Nämä pienehköt tuet olivat yrityksille merkittäviä ja oikean aikaisia, koska energian hinnan nousun aiheuttamia kannattavuusongelmia voitiin osin tällä tavalla helpottaa.</p>

Eläntautitorjunnan ja eläinsuojelun menot (mom. 30.20.20.2)	<p>Eläntautien torjuntaan ja eläinsuojeluun osoitettua määrärahaa käytetään eläntautitapausten hoitoon, ennaltaehkäisyyn, seurantaan ja taudeista aiheutuviin korvauksiin sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin koulutukseen, ohjeistukseen ja viestintään. Menojen määrä vaihtelee vuosittain todettujen tautitapausten ja tartuntatilojen eläinten määrän mukaan.</p> <p>Menot olivat lähes samalla tasolla kuin vuonna 2021, ja merkittävästi suuremmat kuin aiempina vuosina. IHN-kalatautiepidemian takia maksetut korvaukset ja tautitorjunnan kulut olivat jälleen suurin määrärahan käyttökohde. Määrärahaa käytettiin yhteensä noin 3,49 milj. euroa (2021 3,74 milj. euroa, 0,41 milj. euroa vuonna 2020 ja 0,85 milj. euroa vuonna 2019). IHN-kalataudin torjuntaan ja eläimistä maksettuihin korvauksiin käytettiin yhteensä noin 2,97 milj. euroa. IHN:n jälkeen suurin menoerä oli raivotaudin syöttirokotteiden hankinta ja levitys, yhteensä noin 0,2 milj. euroa. Lisäksi tautiepäilyjen ja tapausseurannan näytetutkimuksiin ja erikseen sovittuihin tautiseurantoihin kului noin 0,18 milj. euroa. Raivotauti, afrikkalainen sikarutto tai muut kuin yllä mainitut strategisesti merkittävät eläntaudit eivät levinneet maahan.</p>
Kasvinterveys (mom. 30.20.20.3)	<p><i>Hukkakaura</i> (laki hukkakauran torjunnasta 185/2002)</p> <p>Osa hukkakauran torjuntasuunnitelmien laatimisesta aiheutuvien kustannusten korvauksista maksettiin toimintamäärärahasta. Määrärahaa käytettiin tukemaan viljelijöitä, joiden alueilla esiintyi vakava hukkakaurasaastunta. Hukkakauran torjuntasuunnitelma on maaseutuviranomaisen päätöksellä laadittava alueille, jotka ovat pahoin hukkakauran saastuttamia. Ruokavirasto korvasi suunnitelmasta ja siementuotantotilan lohkojen puhtaaksi tarkastuksesta viljelijälle aiheutuneet kustannukset. Tavoitteena oli tehostaa hukkakauran torjuntaa vakavien saastuntojen ehkäisemiseksi ja siementuotantomahdollisuuksien lisäämiseksi.</p>
Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (mom. 30.20.40)	<p>Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki täydentää EU:n tukijärjestelmiä. Se turvaa osaltaan maa- ja puutarhatalouden toimintaedellytyksiä, tuotannon kannattavuutta ja maaseudun elinvoimaisuuden säilymistä. Suurin osa tuesta kohdentuu pohjoisena tukena tukialueelle C kotieläintuotantoon erityisesti maidon tuotantoon. Varoista on maksettu sekä aikaisempien tukivuosien että tukivuoden 2022 tukia. Tiettyihin tukimuotoihin sisältyi ns. huoltovarmuuspakettiin kuuluva tuenkorotus. Käyttö oli siten suurempi viime vuoteen verrattuna. Toteutuma 361,6 milj. euroa.</p>
Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki/Tukien ja tukitasojen muutostarpeisiin (EK) (mom. 30.20.40.2)	<p>Momentilla oli varattuna yksivuotinen erillismääräraha 4 milj. euroa tukien ja tukitasojen muutostarpeisiin, jota ei käytetty.</p>
EU-tulotuki ja EU-markkinatuki (mom. 30.20.41)	<p><i>EU-tulotuki:</i> Tuotannon kannattavuuden turvaamiseksi maataloutta tuetaan EU-tulotuella. Tähän kuuluvat suorat pinta-ala- ja eläinperusteiset tuet. EU-tulotukea maksettiin noin 46 000 tilalle yhteensä noin 500 miljoonaa euroa. Tämä on noin 14 miljoonaa euroa edellisvuotta vähemmän.</p> <p>Kotieläintuotannon tukemiseen tarkoitettuja eläinpalkkioita maksettiin yhteensä noin 59,82 milj. euroa reilulle 6 400 tilalle.</p> <p><i>EU-markkinatuki:</i> EU-markkinatukea maksettiin yhteensä 145 411,59 euroa. Markkinatukien osalta momentin käyttökohde oli EU:n sianlihan yksityisen varastoinnin tuki.</p>
Maatalouden ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (kausi 2014–2020) (30.20.43.2)	<p>Maatalouden ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (kausi 2014–2020) (mom. 30.20.43.)</p> <p>Ympäristökorvausjärjestelmä koostuu ympäristöllisesti kestävään peltoviljelyyn tähtäävästä ympäristösitoumuksen toimenpidekokonaisuudesta sekä maatalouden vesiensuojelua, maatalousluonnon monimuotoisuutta ja geneettistä monimuotoisuutta edistävästä erillisistä ympäristösopimuksista ja geenipankkisäilytystoimista. Ympäristökorvausjärjestelmän kautta korvausta myönnettiin n. 38 300 tilalle. Korvausta myönnettiin n. 238 M€.</p> <p>Luonnonmukainen tuotanto edistää turvallisten orgaanisten lannoitusaineiden kierrätystä ja lisää kasvi- ja eläinlajien monimuotoisuutta sekä eläinten lajinmukaisempaa hoitoa. Luomukorvausta myönnettiin n. 4 500</p>

	<p>tilalle. Korvausta myönnettiin n. 65 milj. euroa. Luomukorvaus myönnettiin v. 2022 hakemuksiin osittain maaseuturahaston elpymisvälineen kautta.</p> <p>Maatilojen neuvontajärjestelmän (Neuvo 2020) tavoitteena on parantaa maatilojen osaamista ympäristöön, eläinten terveyteen ja hyvinvointiin sekä energiatehokkuuteen liittyvissä asioissa. Lisäksi neuvonnan tavoitteena on maatilojen nykyaikaistaminen ja kilpailukyvyyn parantaminen. Neuvo 2020 -järjestelmän kautta neuvontaa käytti n. 10 000 tilaa ja neuvoille maksettiin korvausta n. 8,7 milj. euroa.</p> <p>Ei-tuotannollisissa investoinneissa on kaksi investointitoimenpidettä, kosteikkoinvestoinnit sekä perinnebiotooppien ja luonnonlaitumien alkuraivaus ja aitaaminen. Ei-tuotannollisten investointien toteutuksesta maksettiin korvausta n. 145 000 euroa.</p>
Luonnonhaittakorvaukset (mom. 30.20.44)	<p>Luonnonhaittakorvauksen tavoitteena on turvata maataloustuotannon jatkuminen pohjoisesta sijainnista aiheutuvista epäsuotuisista ilmasto-oloista huolimatta sekä estää maatalousmaan hylkääminen viljelykäytöstä. Tukea maksettiin n. 44 400 tilalle maaseutuohjelman mukaisesti painotettuna Pohjois-Suomi ja kotieläintilat. EU:n osarahoitusprosentti oli 42 %. Siirtyvällä erällä maksettiin tukivuoden 2021 luonnonhaittakorvauksen kotieläin korotus (n. 48 milj. euroa). Osaltaan tuki auttaa lähes kaikkia tiloja kannattavuusongelmissa. Käyttö oli n. 100 milj. euroa suurempi edellisvuoteen verrattuna johtuen huoltovarmuuspakettiin kuuluvasta korvauksen korotuksesta. Toteutuma 639,8 milj. euroa.</p>
EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen/Mehiläistuotteiden tuotannon ja kaupan pitämisen edistäminen (mom. 30.20.46.1)	<p>Kaksi ohjelmaa sai EU-rahoitteista menekinedistämistukea (30.20.46.1) yhteensä 456 871,41 euroa. Pro Luomun ohjelmassa pyrittiin kasvattamaan EU:n luomumerkin ja luomun tunnettavuutta sekä lisäämään luomutuotteiden kulutusta. Ruokatiedon ohjelma kohdistuu Kiinaan ja sen pyrkimyksenä on lisätä suomalaisen si-anlihan menekkiä ja tunnettavuutta Kiinassa ja siten edistää sen vientiä.</p> <p>EU:n mehiläishoito-ohjelma (30.20.46.1) on joka kolmas vuosi kansallisesti laadittava EU-osarahoitteinen ohjelma, jonka avulla ylläpidetään ja kehitetään mehiläistuotteiden tuotantoa ja kauppaa. Mehiläishoito-ohjelma laaditaan läheisessä yhteistyössä mehiläishoitoalan edustavien järjestöjen kanssa ja ohjelmalla on yksi tukea saava toteuttaja. Mehiläishoito-ohjelma päättyi vuoden 2022 loppuun. Mehiläishoito siirtyi tältä osin osaksi CAP-suunnitelmaa uudella rahoituskaudella. Mehiläishoitotukea maksettiin 317 120,57 euroa, josta noin puolet 158560,08 euroa oli EU-rahoitteista tukea ja noin puolet 158 560,49 euroa kansallista tukea.</p>
EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen/ Koulujakelujärjestelmä (mom. 30.20.46.3)	<p>Maksettu koulujakelutuki on yhteensä 4 291 931,51 euroa. Summaan sisältyy koulujakelun liitännäistoimenpiteiden tukea 551 763,59 euroa. Koko koulujakelujärjestelmän tavoitteena on lasten ja nuorten terveellisten ruokailutottumusten edesauttaminen ja maidon, maitotuotteiden sekä kasvisten, vihannesten, hedelmien ja marjojen menekinedistäminen. Tuotejakelun tueksi ja menekin edistämiseksi on toteutettu lisäksi koulutuksellisia liitännäistoimenpiteitä. RuokaTutka -kampanjan avulla on toteutettu muun muassa pelejä, digitaalisia oppimisympäristöjä, webinaareja, RuokaTutkan lähettilästunteja sadoissa luokissa ja tehty vaikuttajayhteistyötä useiden eri tahojen kanssa.</p>
EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen/tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmat (mom. 30.20.46.6)	<p>Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioille myönnetään tukea hyväksytyjen toimintaohjelmien toteuttamisesta aiheutuneiden kustannusten perusteella. Tukea haki kolme hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiota. Tuki on kokonaan EU-rahoitteinen. Tukea maksettiin yhteensä 3 719 843,06 euroa.</p>
Tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittäminen (mom. 30.20.62.1)	<p>Tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittämisen määrärahan käyttö oli 4,64 milj. euroa. Honkajoki Oy:ltä saadun tiedon mukaan tiloilta kerättiin ja hävitettiin yhteensä 35 795 nautaa (2021: 36 882) sekä 7 512 lamasta ja vuohta (2021: 7 490). Sikojen ja siipikarjan ruhoja kerättiin ja hävitettiin yhteensä 6,536 milj. kg (2021: 6,676 milj. kg). Ruhojen keräilyllä ja hävittämällä torjuttiin merkittävällä tavalla eläintauti- ja zoonoosiuhkaa sekä turvattiin ympäristön terveyttä.</p>
Petoeläinten aiheuttaminen vahinkojen korvaaminen (mom. 30.40.42)	<p>Petoeläinten aiheuttamina vahinkoina korvataan rauhoitettujen maasuurpetojen (ahma, ilves, karhu, susi) viljelyksille, koirille, kotieläimille, mehiläisille ja irtaimistolle sekä poronhoitoalueen poroille aiheuttamia vahinkoja. Lisäksi korvataan kunnille porovahinkojen maastotarkastuksista aiheutuneita kustannuksia. Porovahingoista maksettiin korvauksia 6,85 milj. euroa, joka on 0,5 milj. euroa edellisvuotta vähemmän. Eläin- ja irtaimistovahinkoja korvattiin yhteensä 0,58 milj. eurolla ja viljelysvahinkoja 0,10 milj. eurolla.</p>